

KATALOG PRZEDMIOTÓW

PIELĘGNIARSTWO

ROK AKADEMICKI 2022/2023

Moduł A. Nauki podstawowe

1. Anatomia
2. Fizjologia
3. Patologia
4. Genetyka
5. Biochemia i biofizyka
6. Mikrobiologia
7. Farmakologia
8. Radiologia

Moduł B. Nauki społeczne i humanistyczne

9. Psychologia
10. Socjologia
11. Pedagogika
12. Prawo medyczne
13. Zdrowie publiczne
14. Język angielski 1,2

Moduł C. Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa

15. Podstawy pielęgniarstwa 1,2
16. Promocja zdrowia
17. Podstawowa opieka zdrowotna 1,2
18. Dietetyka
19. Badanie fizykalne
20. Etyka zawodu pielęgniarki
21. Zakażenia szpitalne
22. Organizacja pracy pielęgniarstwa
23. System informacji w ochronie zdrowia
24. Język migowy/Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej

Moduł D. Nauki w zakresie opieki specjalistycznej

25. Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne 1,2
26. Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne 1,2
27. Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne 1,2
28. Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne
29. Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne
30. Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia
31. Podstawy rehabilitacji
32. Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne
33. Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne
34. Opieka paliatywna
35. Badania naukowe w pielęgniarstwie 1,2
36. Pielęgniarstwo opieki długoterminowej
37. Podstawy ratownictwa medycznego

Inne

38. Wychowanie fizyczne 1,2
39. BHP i ergonomia

Moduł A. Nauki podstawowe

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Anatomia I rok, semestr 1		P.MA.1.A.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Anatomy		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu anatomii człowieka na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej z zakresu biologii, poziom rozszerzony			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 30			3
Samokształcenie: 20			
Cele przedmiotu			
Celem jest przekazanie studentom wiedzy o budowie ciała ludzkiego, wskazanie ważności nauki anatomii czynnościowej w odniesieniu do sytuacji praktycznych oraz wyrobienie umiejętności rozpoznawania zasadniczych struktur na fantomach i w atlasach, jak i w odniesieniu do topografii żywego człowieka. Student powinien posługiwać się mianownictwem anatomicznym, uzyskać umiejętność ogólnego opisu poszczególnych narządów i części ciała człowieka, określenia ich lokalizacji. Nabytą wiedzę i nabyte umiejętności student powinien wykorzystywać dla celów diagnostycznych i terapeutycznych w różnych dyscyplinach pielęgniarstwa.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna i rozumie budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyny górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) i czynnościowym (układ kostno – stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy, narządy zmysłów, powłoka wspólna		K.A.W1.
Umiejętności:	P_U01 posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego P_U02 łączy obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych		K.A.U1. K.A.U2.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Wykłady:			

1. Wiadomości wstępne, mianownictwo anatomiczne. Organizm jako całość. Ogólna budowa ciała człowieka, linie, osie i płaszczyzny ciała. Symetria, asymetria, metameria.
2. Budowa i czynność komórek, tkanek, narządów. Rodzaj i budowa tkanek.
3. Powłoka wspólna.
4. Układ narządów ruchu: bierny i czynny. Kości i ich połączenia: ogólna budowa kości i ich rola biologiczna. Szpik kostny. Budowa stawów i ich mechanika. Składowe szkieletu osiowego i szkieletu kończyn wraz z ich obręczami.
5. Czynny układ ruchu - układ mięśniowy człowieka. Ogólna budowa mięśni i ich narządów pomocniczych. Topograficzny podział mięśni. Mięśnie oddechowe.
6. Układ trawienny, budowa i funkcje. Topografia, budowa i czynność kolejnych składowych układu pokarmowego: jamy ustnej, przełyku, żołądka, jelit: cienkiego i grubego, dużych gruczołów trawiennych: wątroby i trzustki. Otrzewna jej znaczenie. Przestrzeń pozaotrzewnowa.
7. Układ moczowo – płciowy. Budowa nerek, dróg moczowych. Narządy płciowe.
8. Budowa i funkcje układu naczyniowego: krwionośnego i limfatycznego. Węzły chłonne, grasica, śledziona. Specyfika naczyń żylnych, tętniczych, włosowatych i limfatycznych.
9. Budowa serca, układ przewodzący, unaczynienie, unerwienie. Krążenie płodowe.
10. Budowa i funkcje układu oddechowego. Opłucna i jamy opłucnowe.
11. Układ nerwowy. Specyfika tkanki nerwowej, połączenia nerwowe, drogi nerwowe. Morfologia somatycznego i autonomicznego układu nerwowego. Ośrodki korowe, zwoje nerwowe. Układ komorowy mózgowia i rdzenia. Płyn mózgowo – rdzeniowy.
12. Układ dokrewny.
13. Układ narządów zmysłów.
14. Zróżnicowanie budowy anatomicznej zależne od wieku.

Ćwiczenia:

1. Układ bierny ruchu. Topografia, nazewnictwo, połączenia i zakresy ruchu w stawach układu kostnego. Umiejętność nazwania i zlokalizowania poszczególnych kości szkieletu ludzkiego. Miejsca narażone na złamania kości i zerwania więzadeł. Zakresy ruchu w stawach.
2. Układ czynny ruchu. Grupy czynnościowe mięśni w powiązaniu z poszczególnymi częściami ciała i stawami. Mięśnie głowy, szyi i tułowia. Mięśnie kończyn i obręczy miednicznej.
3. Układ krążenia. Krążenie duże i krążenie małe. Budowa serca. Znajomość czynności zastawek serca, krążenie wieńcowe, układ przewodzący serca. Lokalizacja elektrod w badaniu EKG. Krwiotok mały. Unaczynienie ciała, przebieg i nazewnictwo głównych tętnic i naczyń żylnych. Zakres ukrwienia.
4. Układ chłonny – topografia składowych, duże naczynia chłonne.
5. Podział układu nerwowego. Pojęcia: neuron, zwój, splot. Ogólny podział mózgowia, ukształtowanie kory mózgowej, jądra podkorowe. Płaty kresomózgowia, bruzdy i zakręty. Ośrodki podwzgórza i pnia mózgu. Rdzeń kręgowy: budowa, nerwy rdzeniowe i sploty. Nerw przeponowy, pośrodkowy, promieniowy, łokciowy, udowy i kulszowy. Przykłady dróg domózgowych i odmózgowych. Opony, przestrzenie podoponowe. Układ nerwowy obwodowy, nerwy czaszkowe i rdzeniowe. Znajomość głównych splotów nerwowych i zakresu ich unerwienia. Układ nerwowy wegetatywny.
6. Budowa układu oddechowego, kolejność, topografia i budowa poszczególnych składowych. Zatoki przynosowe. Budowa płuc: płaty, segmenty, naczynia krwionośne, czynność. Opłucna i jej znaczenie.
7. Układ moczowy. Topografia składowych. Układ płciowy męski. Układ płciowy żeński. Dno miednicy.
8. Topografia składowych układu pokarmowego, czynność. Sąsiedztwo. Powierzchnie.
9. Topografia gruczołów dokrewnych, budowa narządów zmysłu.

Samoksztalcenie: Studiowanie literatury. Opracowanie wybranych okolic ciała w ujęciu przekrojowym – opisanie składowych w tym układu ruchu, unerwienia, unaczynienia.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Gołąb B., Podstawy anatomii człowieka: podręcznik dla studentów, PZWL, Warszawa 2008
Aleksandrowicz R., Ciszek B., Mały atlas anatomiczny, PZWL, Warszawa 2015

Sokołowska – Pituchowa J.(red.), Anatomia człowieka, PZWL, Warszawa 2011	
Uzupełniająca: Michajlik A., Ramotowski W., Anatomia i fizjologia człowieka, PZWL, Warszawa 2009 Bochenek A., Anatomia człowieka, t. 1–5, PZWL, Warszawa 2010	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01)	
Ćwiczenia: ocena orientacji anatomii (na fantomach) (P_W01, P_U01, P_U02, P_K01); ocenianie ciągle (pytania otwarte) (P_W01, P_U01, P_U02, P_K01); min. dwa kolokwia (P_W01,)	
Samokształcenie: studiowanie literatury i przygotowanie opisu wybranej okolicy ciała w ujęciu przekrojowym.(P_W01, P_U01, P_U02, P_K01)	
Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć	5
Omawianie budowy człowieka na fantomach	5
Przygotowanie się do zaliczenia i egzaminu	5
Samokształcenie	
Opracowanie wybranych okolic ciała w ujęciu przekrojowym, opisanie składowych w tym układu ruchu, unerwienia, unaczynienia	10
Studiowanie literatury	10
Liczba godzin razem:	95
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Fizjologia		P.MA.2.F
	I rok, semestr 1		
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe		
	Module A: Basic Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Physiology		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
Profil studiów: praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
Podstawy biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20			3
Samokształcenie: 20			
Cele przedmiotu			
Poznanie zasad funkcjonowania poszczególnych narządów organizmu ludzkiego; zrozumienie podstaw przemian biochemicznych zachodzących w organizmie człowieka oraz kształtowanie logicznej interpretacji faktów i wyników wykonywanych doświadczeń z zakresu fizjologii człowieka.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 omawia budowę ciała ludzkiego w podejściu topograficznym (kończyna górna i dolna, klatka piersiowa, brzuch, miednica, grzbiet, szyja, głowa) oraz czynnościowym (układ kostno-stawowy, układ mięśniowy, układ krążenia, układ oddechowy, układ pokarmowy, układ moczowy, układy płciowe, układ nerwowy i narządy zmysłów, powłoka wspólna)		K.A.W1.
	P_W02 rozumie neurohormonalną regulację procesów fizjologicznych oraz elektrofizjologicznych		K.A.W2.
	P_W03 charakteryzuje udział układów i narządów organizmu w utrzymaniu jego homeostazy		K.A.W3.
	P_W04 zna fizjologię poszczególnych układów i narządów organizmu		K.A.W4.
	P_W05 zna podstawy działania układów regulacji (homeostaza) oraz rolę sprzężenia zwrotnego dodatniego i ujemnego		K.A.W5.
Umiejętności:	P_U01 posługuje się w praktyce mianownictwem anatomicznym oraz wykorzystuje znajomość topografii narządów ciała ludzkiego		K.A.U1.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Wykłady: Podstawy ogólne i komórkowe fizjologii. Charakterystyka i istota procesów fizjologicznych. Pojęcie homeostazy – środowisko wewnętrzne organizmu. Kontrola czynności układów. Fizjologia			

komórki: struktury komórkowe i ich funkcje. Budowa i funkcje błony komórkowej. Przewodność nerwowo-mięśniowa – budowa płytki nerwowo-mięśniowej. Funkcje pnia mózgu, zwojów podstawy i mózdzku. Fizjologiczne podstawy wyższych czynności nerwowych: mowa, pamięć, uczenie. Podstawy hemodynamiki. Układ krążenia. Teoretyczne podstawy elektrokardiografii. Krew: homeostaza układu krwionośnego, krzepnięcie i fibrynoliza. Krążenie narządowe. Cechy tętniczego i żylnego zbiornika krwi. Krążenie w naczyniach włosowatych. Wymiana i transport gazów (tlen, dwutlenek węgla). Podstawowe pojęcia mechaniki oddychania. Nerki, ich czynność. Nerkowy przepływ krwi; filtracja kłębuszkowa. Zagęszczanie i rozcieńczanie moczu. Zaburzenia równowagi kwasowo-zasadowej i mechanizmy ich kompensacji. Fizjologia przewodu pokarmowego: czynność poszczególnych odcinków. Hormony: definicje, wydzielanie, funkcje. Charakterystyka fizyczna i chemiczna hormonów; mechanizmy działania hormonów. Mechanizmy kontroli hormonalnej (homeostaza, sprzężenie zwrotne, oś podwzgórzowa. Przemiana materii; jej składowe i regulacja. Fizjologiczne podstawy zasady zdrowego stylu życia.

Ćwiczenia: Podział i rodzaje receptorów. Czucie skórne, zapachów i smaku. Efektory – mechanizm skurczu mięśnia. Charakterystyka mięśni szkieletowych. Odruchy z rdzenia kręgowego. Odruchy kliniczne. Rodzaje snu i jego zaburzenia. Elektrokardiogram. Typy rytmów i zaburzenia przewodzenia. Krew i jej elementy morfotyczne. Zaburzenia homeostazy (patologie). Grupy krwi. Pomiary częstości skurczów serca i ciśnienia tętniczego w reakcji na zmiany pozycji ciała, wysiłek statyczny i dynamiczny. Omówienie praktycznego znaczenia otrzymanych wyników. Objętości oddechowe. Wentylacja oddechowa. Pojęcie klirensu i jego zastosowanie praktyczne. Układy buforowe i rola układu oddechowego w regulacji równowagi kwasowo-zasadowej. Bilans energetyczny organizmu. Ogólne zasady aktywności ruchowej. Osłuchiwanie klatki piersiowej.

Samokształcenie: Opracowanie programu rehabilitacyjnego obejmującego aktywność ruchową i zasady dietetyczne dla pacjenta chorego. Spirometria. Podstawowe mechanizmy regulujące czynność oddychania.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Borodulin-Nadzieja L., Fizjologia człowieka. Podręcznik dla studentów licencjatów medycznych, Górnicki Wydawnictwo Medyczne, Wrocław 2005

Bartel H., Embriologia medyczna. Ilustrowany podręcznik dla studentów medycyny, PZWL, Warszawa 2009

Silbernagl S., Despopoulos A., Ilustrowana fizjologia człowieka, PZWL, Warszawa 2009

Traczyk Z., Trzebski A., Fizjologia człowieka z elementami fizjologii stosowanej i klinicznej, PZWL, Warszawa 2015

Traczyk W., Fizjologia człowieka w zarysie, PZWL, Warszawa 2015

Uzupełniająca:

Górski J. (red.), Fizjologiczne podstawy wysiłku fizycznego, PZWL, Warszawa 2015

Maśliński S., Ryżewski J. (red.), Patofizjologia. Podręcznik dla studentów medycyny, t. I–II, PZWL, Warszawa 2014

Michajlik A., Ramotowski W., Anatomia i fizjologia człowieka, PZWL, Warszawa 2013

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, , P_W05, P_U01)

Ćwiczenia: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń, obecność na zajęciach, aktywny udział w ćwiczeniach; pozytywne zaliczenie kolokwium cząstkowego i jednego kolokwium końcowego; forma opisowa; P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_K01);

Samokształcenie: zaliczenie prac zaliczeniowych zleconych przez prowadzącego: ocena końcowa po przygotowaniu i omówieniu prezentacji multimedialnej; (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, W05 P_U01, P_K01)

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Wykłady i ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

50

Studiowanie literatury

5

Pomiar częstości skurczów i ciśnienia tętniczego	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Opracowanie programu rehabilitacyjnego	20
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Patologia I rok, semestr 2		P.MA.3.P
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Pathology		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Podstawowe wiadomości z zakresu biologii i biochemii			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20			3
Samokształcenie: 20			
Cele przedmiotu			
Wyposażenie studentów w wiedzę z podstaw patofizjologii ogólnej i etiopatogenezy najważniejszych jednostek chorobowych ze zwróceniem szczególnej uwagi na ich patomechanizmy. Przekazanie studentom takiego zasobu wiedzy, który pozwoli na zrozumienie odpowiedzi adaptacyjnej organizmu i procesu chorobowego, wytworzy nawyk prawidłowego myślenia medycznego niezbędnego do wykonywania praktyki zawodowej			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 omawia podstawowe pojęcia z zakresu patologii ogólnej i patologii poszczególnych układów organizmu		K.A.W6.
	P_W02 omawia wybrane zagadnienia z zakresu patologii narządowej układu krążenia, układu oddechowego, układu trawienego, układu hormonalnego, układu metabolicznego, układu moczowo – płciowego i układu nerwowego		K.A.W7.
	P_W03 omawia czynniki chorobotwórcze zewnętrzne i wewnętrzne, modyfikowalne i niemodyfikowalne		K.A.W8.
Umiejętności:	P_U01 łączy obrazy uszkodzeń tkankowych i narządowych z objawami klinicznymi choroby, wywiadem i wynikami badań diagnostycznych		K.A.U2.
	P_U02 umie szacować ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych		K.A.U2.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Wykłady:			
1. Czynniki etiologiczne i patogeneza choroby. Czynność układów regulujących i integrujących w rozwoju choroby			

2. Mechanizmy zachowania homeostazy. Patofizjologia homeostazy
3. Zmiany wsteczne w organizmie
4. Zmiany postępowe w organizmie
5. Zaburzenia krążenia krwi
6. Hemopoeza. Etiologia, patogeneza oraz następstwa
7. Zapalenia: klasyfikacja zapaleń
8. Reakcje wolnorodnikowe w patogenezie chorób
9. Mechanizmy produkcji i utraty ciepła. Gorączka i jej patogeneza
10. Nowotwory. Karcynogeny i karcynogeneza
11. Choroby uwarunkowane genetycznie
12. Patologia transplantacyjna
13. Patologia chorób serca i naczyń
14. Patologia układu oddechowego
15. Patologia układu trawienego
16. Patologia nerek
17. Patologia układu hormonalnego
18. Choroby zakaźne i pasożytnicze
19. Patologia i specyfika chorób układu płciowego żeńskiego i męskiego
20. Patologia układu nerwowego ośrodkowego i obwodowego.

Ćwiczenia:

1. Zmiany adaptacyjne, uszkodzenie i śmierć komórki
2. Cukrzyca, jej patomechanizm i objawy kliniczne
3. Fizjologia i patologia przytarczyc
4. Gospodarka wodno-elektrolitowa. Rozmieszczenie wody w ustroju, bilans wodny. Odwodnienie i przewodnienie. Patogeneza i rodzaje obrzęków
5. Patologia wstrząsu. Wstrząs jego istota i przyczyny. Fazy wstrząsu
6. Wpływ hipotermii i hipertermii na organizm
7. Immunologia (przeciwciała, komórki układu odpornościowego), choroby autoimmunologiczne, choroby wynikające z niedoborów odporności
8. Hipoksja. Parametry tlenowe krwi w normie i patologii. Rodzaje hipoksji
9. Hipotermia naturalna i sztuczna. Hipertermia i jej stany kliniczne
10. Wpływ stresu na organizm człowieka
11. Środki psychoaktywne i ich wpływ na organizm
12. Patologia środowiskowa i stanu odżywienia.

Samokształcenie: Przygotowanie prezentacji na jeden z podanych przez wykładowcę tematów.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Chosia M., Domagała W., Urasińska E., Podstawy Patologii, PZWL, Warszawa 2018
 Olszewski T.W. (red. wyd. polskiego), Patologia, wyd. 2, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018

Uzupełniająca:

Maśliński S., Ryżewski J., Patofizjologia. Podręcznik dla studentów medycyny, t. I–II, PZWL, Warszawa 2014

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin:

Test pisemny – min 60% poprawnych odpowiedzi- ocena pozytywna (**P_W01**), (**P_W02**), (**P_W03**)

Ćwiczenia:

1. Dwa kolokwia pisemne- 20 pytań jednokrotnego wyboru. Min 60 % poprawnych odpowiedzi - ocena pozytywna (**P_U01**), (**P_U02**), (**P_K01**)
2. Pozytywne zaliczenie kolokwium jest wymogiem przystąpienia do egzaminu
3. Obecność na ćwiczeniach

Samokształcenie:

Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu. Przygotowanie prezentacji i dyskusja na wybrany temat (P_W01), (P_W02), (P_W03), (P_K01)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do kolokwium	10
Przygotowanie się do zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie prezentacji i dyskusji	10
Liczba godzin razem:	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia -licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Genetyka I rok, semestr 1		P.MA.4.G
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Genetics		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu biologii i fizjologii człowieka na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20			2
Samokształcenie: 20			
Cele przedmiotu			
Studenci zapoznają się z wiedzą z zakresu podstaw genetyki, embriologii. Umiejętność zrozumienia patogenyzy najczęstszych chorób genetycznych i wad wrodzonych; analizowanie problemów zdrowotnych, społecznych i etycznych, które wynikają z zastosowania metod inżynierii genetycznej w medycynie. Poznanie zasad dziedziczenia cech człowieka i mechanizmów rozwoju anomalii. Sposoby diagnostyki chorób genetycznych. Formy poradnictwa genetycznego.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 wyjaśnia uwarunkowania genetyczne grup krwi człowieka oraz konfliktu serologicznego w układzie Rh		K.A.W9.
	P_W02 omawia problematykę chorób uwarunkowanych genetycznie		K.A.W10.
	P_W03 opisuje budowę chromosomów i molekularne podłoże mutagenyzy		K.A.W11.
	P_W04 wymienia zasady dziedziczenia różnej liczby cech, dziedziczenia cech ilościowych, niezależnego dziedziczenia cech i dziedziczenia pozajądrowej informacji genetycznej		K.A.W12.
Umiejętności:	P_U01 szacuje ryzyko ujawnienia się danej choroby w oparciu o zasady dziedziczenia i wpływ czynników środowiskowych		K.A.U3.
	P_U02 wykorzystuje wiedzę na temat chorób uwarunkowanych genetycznie w profilaktyce chorób		K.A.U4.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			

Wykłady: 1. Genetyka jako główna dziedzina biologii. 2. Podział komórki, cykl komórkowy, proliferacja, różnicowanie i starzenie się komórek, apoptoza i nekroza; genetyczne podstawy transformacji nowotworowej. Terapia komórkowa, terapia genowa i celowana. 3. Chromosomy. Biochemiczna struktura kwasów RNA i DNA Transkrypcja i translacja informacji. Regulacja ekspresji genów u Prokariota i Eukariota oraz replikacja genomu. Replikacja. Struktura genów i genomu 5. Metody diagnostyczne laboratoryjnej genetyki medycznej – metody molekularne, cytogenetyczne i cytomorfologiczne. Interpretacja wyników badań genetycznych. 6. Rodzaje materiałów biologicznych wykorzystywanych w diagnostyce laboratoryjnej genetyki medycznej. 7. Zasady poradnictwa genetycznego, planowanie badań i konsultacji specjalistycznych. Porada genetyczna. 8. Choroby genetyczne: jednogenowe, chromosomowe, wielogenowe i mitochondrialne człowieka – klasyfikacje, patogenezę, diagnostykę, terapię, profilaktykę. 9. Uwarunkowania genetyczne najczęstszych, powszechnych chorób dzieci i dorosłych 10. Genetyczna determinacja płci człowieka i znaczenie kliniczne. Ryzyko genetyczne i prognoza, podstawy genetyki populacyjnej, zasady analizy rodowodów

Ćwiczenia: 1. Mitoza i mejoza. Chromosomy politeniczne w śliniankach larwy *Drosophila sp.* i *Chironomus sp.* Chromosomy myszy *Mus sp.* i człowieka *Homo sapiens*. Płeć chromatynowa człowieka żeńska i męska. 2. Rodowody niektórych cech człowieka - analiza drzewa genealogicznego i oznaczenie genotypów. Wybrane cechy chorobowe człowieka dziedziczące się monogenowo (mikrosferocytosis, anemia sierpowata, fenylketonuria, alkaptonuria). Wykrywanie antygenów układu ABO i Rh. 3. Aneuploidia chromosomów (zespół Turnera, Klinefeltera, Downa, 47, XXX, 47, XYY). Wykonanie własnego morfogramu. Aberracje chromosomowe w komórkach nowotworowych. Mutacje struktury autosomów (zespół „cri du chat”). Mutacje genowe (mutanty *Drosophila sp.*). 4. Sprzężenie gonosomalne (wykrywanie zaburzeń widzenia barw za pomocą tabli pseudoizochromatycznych Ishihary, obrazy przedmiotów widziane przez daltonistów, rodowód hemofilii). Rozkład częstości zdarzeń przypadkowych - krzywa rozkładu kulek w aparacie Galtona. Badanie cech poligenowych ilościowych w populacji człowieka (pomiar długości i szerokości własnej głowy; obliczanie wskaźnika szerokościowo-długościowego własnej głowy; pomiar pojemności czaszki *Homo sapiens* metodą Broca; obliczanie pojemności własnej głowy metodą Lee Pearsona). Obliczanie powierzchni własnego ciała. Obliczanie wskaźnika Rohrera. 5. Badanie cechy poligenowej ilościowej w populacji człowieka - zdolności umysłowe. Dermatoglify opuszek palców człowieka (typy wzorów linii papilarnych dłoni człowieka, własny daktylogram, przykłady zaburzeń dermatoglicznych w różnych zespołach chorobowych). Genetyczne podstawy transplantacji (dziedziczenie składu antygenowego układu HLA, przykłady istotnych statystycznie korelacji między antygenami HLA a określonymi chorobami). Drzewo rodowe rodziny z cukrzycą typu 1. 6. Częstość niektórych alleli w populacji człowieka warunkujących cechy allelomorficzne autosomowe, recesywnych sprzężonych z płcią. Dryf genetyczny - analiza na modelu.

Samokształcenie: Rozwiązywanie zadań genetycznych, analiza rodowodów.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Drewna G., Ferenc T., Genetyka medyczna. Podręcznik dla studentów, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2011

Kurnatowski P., Kurnatowska A.J., Wójcik A. Wybrane zagadnienia z genetyki wraz z zadaniami, Wydawnictwo PWSZ, Wałbrzych 2018

Latos-Bieleńska A., Genetyka medyczna, PZWL, Warszawa 2014

Uzupełniająca:

Węgleński P., Genetyka molekularna, PWN, Warszawa 2012

Mazurczak T. (red. nauk), Genetyka medyczna. Notatki z wykładów, PZWL, Warszawa 2016

Jorde L.B., Carey J.C., Bamshad M., Genetyka medyczna, Edra Urban & Partner, Wrocław 2014

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie testowej, w ogólnej skali student otrzymuje 50 pkt., uzyskanie 30 punktów = ocena pozytywna, poniżej ocena niedostateczna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04)

Ćwiczenia: ocenianie ciągłe (pytania otwarte) (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_K01), test jednokrotnego wyboru: min. 60% odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01, P_U02)

Samokształcenie: zadania lub esej na zadany temat (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04 P_U02, P_K01, P_K01)	
Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie projektu	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie eseju	10
Studiowanie literatury	10
Liczba godzin razem:	85
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Biochemia i biofizyka I rok, semestr 1		P.MA.5.B.I.B.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Biochemistry and Biophysics		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Znajomość materiału z przedmiotów fizyka i chemia na poziomie szkoły średniej			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20			2
Samokształcenie: 10			
Cele przedmiotu			
Celem wykładów i ćwiczeń laboratoryjnych jest zaznajomienie studentów z podstawowymi prawami chemicznymi i fizycznymi do opisu procesów zachodzących w organizmach żywych pod wpływem działania zewnętrznych czynników fizycznych. Student zapoznaje się z klasyfikacją nieorganicznych i organicznych związków chemicznych wykorzystywanych w farmakologii i medycynie oraz z podstawowymi obliczeniami chemicznymi. W czasie ćwiczeń laboratoryjnych student nabywa umiejętności samodzielnego przeprowadzania pomiarów oraz opracowywania i wnioskowania diagnostycznego potrzebnego w praktyce klinicznej.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawy fizykochemiczne działania zmysłów wykorzystujących fizyczne nośniki informacji (fale dźwiękowe i elektromagnetyczne)		K.A.W13.
	P_W02 omawia witaminy, aminokwasy, nukleozydy, monosacharydy, kwasy karboksylowe i ich pochodne, wchodzące w skład makrocząsteczek obecnych w komórkach, macierzy zewnątrzkomórkowej i płynach ustrojowych		K.A.W14.
	P_W03 omawia mechanizmy regulacji i biofizyczne podstawy funkcjonowania metabolizmu w organizmie		K.A.W15.
	P_W04 rozumie wpływ na organizm czynników zewnętrznych, takich jak temperatura, grawitacja, ciśnienie, pole elektromagnetyczne oraz promieniowanie jonizujące		K.A.W16.
Umiejętności:	P_U01 współuczestniczy w doborze metod diagnostycznych w poszczególnych stanach klinicznych z wykorzystaniem wiedzy z zakresu biochemii i biofizyki		K.A.U5.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji		K.S.1.3.7.

	społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Budowa i rola makrocząsteczek występujących w organizmie. Makro- i mikropierwiastki, budowa i metabolizm aminokwasów. Białka. Kwasy nukleinowe. 2. Mechanizmy regulujące podstawowe szlaki anaboliczne i kataboliczne. Enzymy jako biokatalizatory. Koenzymy. Witaminy. Hormony. Cykl Krebsa i łańcuch oddechowy. 3. Metabolizm węglowodanów. 4. Metabolizm lipidów. 5. Zarys biochemii tkanek i narządów. 6. Biofizyka zmysłu słuchu (fizykochemiczne działanie zmysłu słuchu). 7. Biofizyka zmysłu wzroku (fizykochemiczne działanie zmysłu wzroku). 8. Wpływ przeciążeń na organizm człowieka. 9. Wpływ temperatury na funkcjonowanie organizmu człowieka. 10. Hiperbaria i hipobaria- mechanizm działania i wpływ na organizm człowieka. 11. Działanie pól elektromagnetycznych na organizm człowieka. 12. Promieniowanie jonizujące i jego wpływ na ludzki organizm. Podstawy dozymetrii.</p> <p>Ćwiczenia laboratoryjne: 1. Budowa i rola aminokwasów. Peptydy i białka. Reakcje charakterystyczne aminokwasów, denaturacja białka. 2. Węglowodany i reakcje charakterystyczne węglowodanów. 3. Lipidy, reakcje charakterystyczne i właściwości fizykochemiczne lipidów. 4. Wykrywanie fizjologicznych i patologicznych składników moczu. 5. Spektrofotometryczna charakterystyka związków organicznych. Wyznaczanie stężenia roztworu na podstawie prawa Lamberta-Beera. 6. Bufory i fizjologiczne pH 7. Podstawy diagnostyki ultradźwiękowej. 8. Oddziaływanie promieniowania mikrofalowego na organizm żywy.</p> <p>Samokształcenie: studiowanie literatury wykorzystywanej podczas ćwiczeń laboratoryjnych oraz problematyki medycznej związanej z zawodem pielęgniarstwa</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Pasternak K., Biochemia. Podręcznik dla studentów medycznych studiów licencjackich, PZWL, Warszawa 2019</p> <p>Kączkowski J. (red.), Podstawy biochemii, Wydaw. Naukowo-Techniczne, wyd. 14 uzup., Warszawa 2004</p> <p>Cooper A., Chemia biofizyczna, PWN, Warszawa 2010</p> <p>Bańkowski E., Biochemia. Podręcznik dla studentów uczelni medycznych, Edra Urban & Partner, Wrocław 2016</p> <p>Hames B.D., Hooper N. M., Biochemia. Krótkie wykłady, wyd. 3, PWN, Warszawa 2019</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Jóźwiak J., Bartosz G. (red.), Biofizyka. Wybrane zagadnienia wraz z ćwiczeniami, PWN, Warszawa 2012</p> <p>Piwowar A. (red.), Biochemia laboratoryjna. Podręcznik dla studentów analityki medycznej, Akademia Medyczna, Wrocław 2011</p> <p>Polanowski A. (red.), Laboratorium z biochemii dla studentów biologii, biotechnologii i ochrony środowiska, Wydział Biotechnologii Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2007</p> <p>Kłyszewko-Stefanowicz L., Ćwiczenia z biochemii, PWN, Warszawa 2019</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Wykłady: Pisemne kolokwium zaliczeniowe (test) z treści omówionych w trakcie wykładów (P_W01, P_W02, P_W03 P_W04,)</p> <p>Ćwiczenia: Obecność na ćwiczeniach, kolokwia ustne, raporty z przeprowadzonych ćwiczeń laboratoryjnych (P_U01, P_K01)</p> <p>Samokształcenie: studiowanie literatury (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_K01)</p>		
Nakład pracy studenta		Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria		
Zajęcia dydaktyczne	50	
Przygotowanie się do zajęć	5	
Przygotowanie doświadczenia z zakresu biochemii i biofizyki- prezentacja i interpretacja wyników- wypowiedź ustna)	5	

Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Liczba godzin razem:	75
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Mikrobiologia i parazytologia I rok, semestr 2	A.6.M.I.P.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Microbiology and Parazytology	
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Wskazana wiedza z zakresu budowy i fizjologii komórki		
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia (laboratorium): 20 (laboratoria możliwe do realizacji wyłącznie w trybie stacjonarnym)		3
Samokształcenie: 10		
Cele przedmiotu		
Zapoznanie z ogólną charakterystyką bakterii, wirusów, grzybów i pasożytów czynników etiologicznych chorób człowieka; poznanie zasad postępowania wobec pacjenta z zakażeniem bakteryjnym, wirusowym, grzybiczym i zarażeniem pasożytniczym w zakresie planowania działań przeciw epidemiologicznych oraz edukacyjnych w wybranych zakażeniach i zarażeniach.		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna klasyfikację drobnoustrojów z uwzględnieniem mikroorganizmów chorobotwórczych i obecnych w mikrobiocie fizjologicznej człowieka;	K.A.W17.
	P_W02 zna podstawowe pojęcia z zakresu mikrobiologii i parazytologii oraz metody stosowane w diagnostyce mikrobiologicznej	K.A.W18.
Umiejętności:	P_U01 rozpoznaje najczęściej spotykane pasożyty człowieka na podstawie ich budowy i cykli życiowych oraz objawów chorobowych	K.A.U6.
Kompetencje społeczne:	P_K01 jest gotów do dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.7.
Treści programowe		
Wykłady: 1. Podstawy mikrobiologii, wirusologii, bakteriologii i parazytologii. 2. Systematyka drobnoustrojów chorobotwórczych. 3. Elementy immunologii. 4. Uodpornienie czynne i bierne człowieka. 5. Mechanizm alergii i autoagresji. 6. Morfologia, anatomia, fizjologia drobnoustrojów chorobotwórczych dla człowieka: bakterie, wirusy, chlamydie, riketsje, mikoplazmy, grzyby, pasożyty. 7. Mikroflora ciała ludzkiego i otoczenia. 8. Zakażenia wirusowe i bakteryjne dróg oddechowych, przewodu pokarmowego, układu moczowo-płciowego, skóry i układu nerwowego. 9. Grzyby		

chorobotwórcze dla człowieka. 10. Diagnostyka mikrobiologiczna zakażeń grzybiczych. 11. Drobnoustroje wywołujące choroby odzwierzęce. Zakażenia szpitalne.

Ćwiczenia:

Przepisy BHP i organizacja pracy, wyposażenie laboratorium mikrobiologicznego; mikroskop mikroskopowanie; sporządzanie preparatów mikrobiologicznych; hodowle mikrobiologiczne: podstawowe typy podłoży i ich zastosowanie w badaniach mikrobiologicznych; wysiew materiału mikrobiologicznego na podłoża stałe, wpływ czynników fizycznych i chemicznych na wyizolowane drobnoustroje, sterylizacja i dezynfekcja. Grzyby o znaczeniu patogennym i gospodarczym. Definicja pasożytnictwa i podstawowa terminologia parazytologiczna. Drogi i mechanizmy wnikania pasożyta do żywiciela. Wpływ zachowań człowieka na szerzenie się chorób pasożytniczych. Charakterystyka wybranych pasożytów i parazytoz układu pokarmowego, krwi, tkanek, narządów oraz skóry. Przegląd systematyczny pasożytów wewnętrznych i zewnętrznych człowieka (tasiemce, nicienie, przywry, pasożyty zewnętrzne), patogeny, profilaktyka.

Samokształcenie: studiowanie literatury wykorzystywanej na ćwiczeniach i podczas przygotowywania eseju.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Baj J. (red.), Mikrobiologia, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2020

Błaszowska J., Ferenc T., Kurnatowski P., Zarys parazytologii medycznej, Edra Urban & Partner, Wrocław 2017

Baumann-Popczyk A., Sadkowska-Todys M., Zieliński A., Choroby zakaźne i pasożytnicze – epidemiologia i profilaktyka. Wydawnictwo Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2014

Dziubek Z., Choroby zakaźne i pasożytnicze, PZWL, Warszawa 2010

Heczko P.B., Wróblewska M., Pietrzyk A., Mikrobiologia lekarska, PZWL, Warszawa 2016

Mrozek-Budzyń D., Wakcynologia praktyczna, Alfa Media Press, Bielsko-Biała 2018

Uzupełniająca:

Kurnatowska A., Kurnatowski P., Mykologia medyczna, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018

Ustawa o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi
<https://www.dziennikustaw.gov.pl/D2019000123901.pdf>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykład: test zamknięty – 80 pytań, każde z 4 dystraktorami, zaliczenie przy osiągnięciu minimum 60% prawidłowych odpowiedzi; (P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_K01).

Ćwiczenia laboratoryjne: ocena końcowa jest średnią arytmetyczną trzech składowych: oceny z testu z części bakteryjnej [30 pytań zamkniętych z 4 dystraktorami, progi punktowe: 30-27 (bdb), 26 (+db), 25-22 (db), 21 (+dst), 20-18 (dst), 17-0 (ndst)], średniej ocen z trzech sprawozdań, wystawki z pasożytów – progi dla oceny końcowej: 5,0-4,76 (bdb), 4,75-4,26 (+db), 4,25-3,76 (db), 3,75-3,26 (+dst), 3,25-2,76 (dst), 2,75-2,0 (ndst); (P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01.).

Samokształcenie: studiowanie literatury przedmiotowej (P_W01, P_W02, P_K01).

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Wykłady i ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

50

Przygotowanie się do zajęć

10

Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)

10

Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia

25

Samokształcenie

Studiowanie literatury

10

Łączny nakład pracy studenta w godz.

105

Liczba punktów ECTS

3

Kontakt

iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Farmakologia II rok, semestr 3	P.MA.7.F
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences	
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Pharmacology	
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z biologii, biochemii, fizjologii i patologii	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30, ćwiczenia: 30		3
Samokształcenie: 10		
Cele przedmiotu		
Celem kształcenia nabycie przez studenta wiedzy o postaciach leków do użytku zewnętrznego i wewnętrznego, ich dawkowania, oraz sposobach wprowadzania do organizmu. Student zapozna się z zagadnieniami farmakokinetyki i farmakodynamiki leków		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 Charakteryzuje poszczególne grupy środków leczniczych, główne mechanizmy ich działania i powodowane przez nie przemiany w ustroju i działania uboczne	K.A.W19.
	P_W02 Omawia podstawowe zasady farmakoterapii	K.A.W20.
	P_W03 Omawia poszczególne grupy leków, substancje czynne zawarte w lekach, zastosowanie leków oraz postacie i drogi ich podawania	K.A.W21.
	P_W04 Omawia wpływ procesów chorobowych na metabolizm i eliminację leków	K.A.W22.
	P_W05 Omawia i zna ważniejsze działania niepożądane leków, w tym wynikające z ich interakcji i procedurę zgłaszania działań niepożądanych leków	K.A.W23.
	P_W06 Zna zasady wystawiania recept w ramach realizacji zleceń lekarskich	K.A.W24.
	P_W07 Zna zasady leczenia krwią i środkami krwiozastępczymi	K.A.W25.
Umiejętności:	P_U01 Szacuje niebezpieczeństwo toksykologiczne w określonych grupach wiekowych oraz w różnych stanach klinicznych	K.A.U7.
	P_U02 Potrafi posługiwać się informatorami farmaceutycznymi i bazami danych o produktach leczniczych	K.A.U8.
		K.A.U9.

	<p>P_U02 Potrafi wystawiać recepty na leki niezbędne do kontynuacji leczenia w ramach realizacji zleceń lekarskich</p> <p>P_U03 Potrafi przygotować zapis form recepturowych substancji leczniczych i środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego zleconych przez lekarza</p>	K.A.U10.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Farmakologia ogólna. 2. Podstawy farmakokinetyki, farmakodynamiki, farmakogenetyki i farmakoekonomiki. 3. Leki stosowane podczas resuscytacji. 4. Farmakologia układu autonomicznego. 5. Leki stosowane w schorzeniach ośrodkowego układu nerwowego. 6. Współczesna farmakoterapia bólu. 7. Leki wpływające na zakończenia czuciowe i ruchowe. 8. Farmakologia wieku rozwojowego. 9. Leki stosowane w schorzeniach układu krążenia. 10. Farmakologia krwi i układu krwiotwórczego. 11. Farmakologia układu oddechowego. 12. Leki modulujące czynność przewodu pokarmowego. 13. Antybiotykoterapia. 14. Farmakoterapia zakażeń grzybiczych, wirusowych i inwazji pasożytniczych. 15. Farmakologia układów hormonalnych. Leczenie hormonalne w różnych fazach życia kobiety. 16. Farmakologia układu immunologicznego, leki przeciwnowotworowe. 17. Bezpieczeństwo farmakoterapii. 18. Źródła informacji o lekach, postaci leków. Rodzaje dawek, dawki dla dzieci. 19. Drogi podawania i wydalania leków. 20. Surowice i szczepionki, reakcje alergiczne, próby uczuleniowe.</p> <p>Ćwiczenia: Nabycie umiejętności rozpoznawania grupy leków stosowanych w schorzeniach różnych układów. Omówione zostaną działania lecznicze, niepożądane i toksyczne oraz działanie używek i środków odurzających.</p> <p>Samokształcenie: przygotowanie prezentacji na temat: Zasady zapisywania leków gotowych i magistralnych, elementy recepty</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Korbut R. (red.), Farmakologia, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2017</p> <p>Rajtar-Cynke G. (red.), Farmakologia, wyd. 3, PZWL, Warszawa 2015</p> <p>Schmid B., Strub P., Studer A. (red.), Farmakologia dla zawodów pielęgniarstwa, MedPharm, Wrocław 2013</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Janiec W., Kompendium farmakologii, wyd. 4, PZWL, Warszawa 2016</p> <p>Kostowski W., Herman Z. (red.), Farmakologia. Podstawy farmakoterapii, t. 1–2, PZWL, Warszawa 2014</p> <p>Lullman H., Mohr K., Hein L., Ilustrowane kompendium farmakologii Lüllmanna, Czelej, Lublin 2008</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Wykłady: egzamin w formie pisemnej -5 pytań otwartych, za każde pytanie można otrzymać 0 - 5 punktów, do zaliczenia wymagane jest uzyskanie 60 % max. liczby punktów, czas - 1 godzina (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)</p> <p>Ćwiczenia: warunkiem zaliczenia oprócz obecności i kolokwium jest przygotowanie wybranej CHPL (Charakterystyka Produktu Leczniczego) (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03)</p> <p>Samokształcenie: przygotowanie prezentacji na zadany temat (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)</p>		
Nakład pracy studenta		Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia		
Zajęcia dydaktyczne		50

Prezentacja wyników opracowań	15
Przygotowanie się do egzaminu	15
Samokształcenie:	
Przygotowanie prezentacji	5
Studiowanie literatury	5
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Radiologia II rok, semestr 3		P.MA.8.R
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł A: Nauki podstawowe Module A: Basic Sciences		
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Radiology		
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
			Wiedza z podstaw anatomii i fizjologii
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 20			1
Samokształcenie: 10			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest zapoznanie z nowoczesnymi technikami obrazowania, ich zastosowaniem oraz nabycie umiejętności ich praktycznego wykorzystania w pracy zawodowej.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 Zna metody obrazowania i zasady przeprowadzania obrazowania tymi metodami oraz zasady ochrony radiologicznej		K.A.W26.
Umiejętności:	P_U01 Potrafi stosować zasady ochrony radiologicznej		K.A.U11.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Wykłady: Diagnostyka obrazowa. Diagnostyka radiologiczna – rodzaje, wskazania do badań radiologicznych. Badania obrazowe wykonywane z wykorzystaniem promieniowania rentgenowskiego, ultradźwięków, jądrowego rezonansu magnetycznego, pierwiastków promieniotwórczych. Środki kontrastowe wykorzystywane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, sposoby podawania, powikłania, postępowanie w przypadku wystąpienia skutków. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym po zabiegach z zakresu radiologii zabiegowej. Radioterapia – rodzaje, wskazania, prowadzenie naświetlań, opieka nad chorym podczas i po radioterapii. Radioterapia – powikłania radioterapii, postępowanie z chorym po radioterapii. Środki kontrastowe wykorzystywane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, sposoby, podawania, powikłania, postępowanie w przypadku wystąpienia skutków ubocznych. Radioterapia – powikłania radioterapii, postępowanie z chorym po radioterapii. Ochrona radiologiczna.			
Samokształcenie: studiowanie literatury przedmiotowej wskazanej przez prowadzącego			
Zalecana literatura			
Podstawowa:			

Daniel B., Pruszyński B., Anatomia radiologiczna: RTG, TK, MR, USG, S.C., PZWL, Warszawa 2016
 Pruszyński B. (red.), Radiologia: diagnostyka obrazowa RTG, TK, USG, MR i medycyna nuklearna, PZWL, Warszawa 2016
 Herring W., Podręcznik radiologii, Edra Urban & Partner, Warszawa 2020

Uzupełniająca:

Prokop M., Spiralna i wielorzędowa tomografia komputerowa człowieka, Medipage, Warszawa 2007
 Bates J. A., Ultrasonografia jamy brzusznej, Edra Urban & Partner, Warszawa 2017
 Brant W. E., Helms C. A., Podstawy diagnostyki radiologicznej, t. 1–4, Medipage, Warszawa 2008

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie pisemne – pytania otwarte:

1. Opisz podstawowe, nieinwazyjne i inwazyjne metody obrazowania (**P_W01,**)
2. Podaj podstawy fizycznych i aparaturowych nowoczesnych technik obrazowania- RTG, TK (**P_W01,**)
3. Podaj podstawy fizycznych i aparaturowych nowoczesnych technik obrazowania- USG, MR (**P_W01,**)
4. Wyjaśnij, na czym polega ochrona radiologiczna pacjenta (**P_W01, P_U01**)
5. Wyjaśnij, na czym polega ochrona radiologiczna personelu (**P_W01, P_U01**)
6. Wymień i opisz standardy i procedury obowiązujące w zakładach diagnostyki obrazowej (**P_W01, P_U01**)
7. Wymień środki cieniujące stosowane w diagnostyce obrazowej- rodzaje, wskazania i przeciwwskazania do stosowania (**P_W01, P_U01**)
8. Wymień wskazania do badań obrazowych w warunkach ambulatoryjnych oraz szpitalnych (**P_W01, P_U01**)
9. Diagnostyka obrazowa w stanach nagłych (**P_W01, P_U01**)
10. Rola i znaczenie radiologii zabiegowej w diagnostyce i leczeniu schorzeń narządów i układów (**P_W01, P_U01**)

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej (**P_K01**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

Moduł B. Nauki społeczne i humanistyczne

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Psychologia		P.MB.9.P
	I rok, semestr 1		
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne		
	Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Psychology		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia			
Wymagania wstępne			
Brak			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20			2
Samokształcenie: 15			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest przybliżenie studentom problematyki zdrowia i choroby w aspekcie psychologicznym oraz konsekwencji stanu choroby na funkcjonowanie jednostki i jej systemu rodzinnego. Wiedza z zakresu psychologii pozwoli na szerszą diagnozę pacjenta nie tylko w zakresie zdrowia somatycznego, ale też psychicznego, a co za tym idzie na lepszy dobór metod leczenia i pielęgnacji tej osoby			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 student zna psychologiczne podstawy rozwoju człowieka, jego zachowania prawidłowe i zaburzone		K.B.W1.
	P_W02 omawia problematykę relacji człowiek – środowisko społeczne i mechanizmy funkcjonowania człowieka w sytuacjach trudnych		K.B.W2.
	P_W03 wymienia etapy rozwoju psychicznego człowieka i występujące na tych etapach prawidłowości		K.B.W3.
	P_W04 różnicuje pojęcie emocji i motywacji oraz zaburzenia osobowości		K.B.W4.
	P_W05 charakteryzuje istotę, strukturę i zjawiska zachodzące w procesie przekazywania i wymiany informacji oraz modele i style komunikacji interpersonalnej		K.B.W5.
	P_W06 zna techniki redukowania lęku, metody relaksacji oraz mechanizmy powstawania i zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego		K.B.W6.
Umiejętności:	P_U01 potrafi rozpoznawać zachowania prawidłowe, zaburzone i patologiczne		K.B.U1.
	P_U02 ocenia wpływ choroby i hospitalizacji na stan fizyczny i psychiczny człowieka		K.B.U2.
	P_U03 potrafi oceniać funkcjonowanie człowieka w sytuacjach trudnych (stres, frustracja, konflikt, trauma, żałoba) oraz przedstawiać elementarne formy pomocy psychologicznej		K.B.U3.
			K.B.U4.

	<p>P_U04 potrafi identyfikować błędy i bariery w procesie komunikowania się</p> <p>P_U05 wykorzystuje techniki komunikacji werbalnej i pozawerbalnej w opiece pielęgniarstwa</p> <p>P_U06 potrafi tworzyć warunki do prawidłowej komunikacji z pacjentem i członkami zespołu opieki</p> <p>P_U07 potrafi wskazać i stosować właściwe techniki redukowania lęku i metody relaksacyjne</p> <p>P_U08 stosuje mechanizmy zapobiegania zespołowi wypalenia zawodowego</p>	<p>K.B.U5.</p> <p>K.B.U6.</p> <p>K.B.U7.</p> <p>K.B.U8.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: Przedmiot, podstawowe koncepcje i pojęcia psychologii. Pojęcie normy i patologii, zdrowia i choroby (klasyfikacja zaburzeń w psychologii). Etapy i prawidłowości rozwoju psychicznego człowieka. Pojęcie osobowości i jej zaburzenia. Procesy poznawcze i zagadnienia psychologii emocji i motywacji. Psychologia zdrowia. Stres i sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Wpływ choroby, hospitalizacji i innych sytuacji trudnych na stan fizyczny i psychiczny człowieka. Postawy ludzkie, proces ich kształtowania i zmiany. Komunikacja, przekazywanie informacji/umiejętność aktywnego słuchania.</p> <p>Ćwiczenia: Techniki komunikacji werbalnej, niewerbalnej i para werbalnej w opiece zdrowotnej. Błędy i bariery w procesie komunikowania się. Empatia w procesie komunikacji pielęgniarka/ratownik – pacjent oraz pielęgniarka/ratownik – personel medyczny. Elementy psychologii pracy i czasu wolnego: Zespół wypalenia zawodowego. Techniki redukowania lęku i sposoby relaksacji.</p> <p>Samokształcenie: studiowanie literatury i przygotowanie do symulacji rozmowy z pacjentem i rodziną pacjenta</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Jakubowska - Winecka A., Włodarczyk D. (red.), Psychologia w praktyce medycznej, PZWL, Warszawa 2016</p> <p>Popiel A., Zawadzki B., Pragłowska E., Habrat P., Skuteczne działanie w stresie. Osobisty niezbędnik, GWP, Sopot 2019</p> <p>Popiel A., Zawadzki B., Pragłowska E., Habrat P., Skuteczne działanie w stresie. Program profilaktyki PTSE dla osób narażonych na traumatyzację zawodową, GWP, Sopot 2019</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Kossowska M., Letki N., Zaleśkiewicz T., Wichary S., Człowiek w czasie pandemii. Psychologiczne i społeczne uwarunkowania zachowań w warunkach kryzysu zdrowotnego. Smak Słowa, Sopot 2020</p> <p>Mańkowska B., Wypalenie zawodowe. Źródła, mechanizmy, zapobieganie. Grupa Wydaw. Harmonia, Gdańsk 2017</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Wykłady: zaliczenie na ocenę pisemne: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_U06)</p> <p>Ćwiczenia: referat i dyskusja nad referatami do ćwiczeń (P_W02, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08) prezentacja: przedstawienie (w parach) scenek sytuacyjnych, symulujących rozmowy z pacjentem/rodziną pacjenta (P_U04, P_U05, P_U07, P_U08, P_K01, P_K02)</p>		

Samokształcenie: studiowanie literatury przedmiotowej oraz przygotowanie na jej podstawie (w parach) scenek sytuacyjnych, symulujących rozmowy z pacjentem/rodziną pacjenta (**P_U04, P_U05, P_U07, P_U08, K01, P_K02**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	50
Przygotowanie referatu	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie prezentacji (scenki symulacyjnej)	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Socjologia I rok, semestr 1		P.MB.10.S
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Sociology		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu nauk społecznych (wiedza o społeczeństwie, historia) na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 20			2
Samokształcenie: 10			
Cele przedmiotu			
C1: Student uzyskuje wiedzę w zakresie podstawowych pojęć socjologii oraz elementów socjologii medycyny. Identyfikuje i charakteryzuje procesy socjalizacyjne, cechy środowisk społecznych (rodzina, rówieśnicy, grupy zawodowe) i ich oddziaływanie na zachowania jednostek i grup .			
C2: Rozpoznaje podstawowe czynniki socjologiczne, psycho-społeczne, determinujące zachowania w sytuacjach kryzysowych i patologii życia społecznego.			
C3: Student zna i stosuje podstawowe metody i techniki badań do diagnozowania/rozpoznawania sytuacji społecznych; zna uwarunkowania i stosuje poznane techniki komunikacji społecznej.			
C4: Student kształtuje postawy zrozumienia, wrażliwości i otwartości na problemy społeczne.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 omawia pojęcia oraz zasady funkcjonowania grupy, organizacji, instytucji, populacji, społeczności i ekosystemu		K.B.W7.
	P_W02 omawia wybrane obszary odrębności kulturowych i religijnych		K.B.W8.
	P_W03 charakteryzuje zakres interakcji społecznej i procesu socjalizacji oraz działanie lokalnych społeczności i ekosystemu		K.B.W9.
	P_W04 definiuje pojęcia dewiacji i zaburzenia, ze szczególnym uwzględnieniem patologii dziecięcej		K.B.W10.
	P_W05 definiuje i interpretuje zjawisko dyskryminacji społecznej, kulturowej, etnicznej oraz ze względu na płeć		K.B.W11.
Umiejętności:	P_U01 potrafi proponować działania zapobiegające dyskryminacji i rasizmowi oraz dewiacjom i patologiom wśród dzieci i młodzieży		K.B.U9.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i		K.S.1.3.1.

	kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady : 1. Socjologia - podstawowe pojęcia : socjalizacja, grupy społeczne, więź społeczna, instytucje, społeczności, populacja. 2. Podstawowe teorie socjalizacji- uwarunkowania i prawidłowości psychospołecznego rozwoju jednostki w kontekście wybranych teorii rozwoju jednostki. 3. Role społeczne, kształtowanie tożsamości społecznej jednostki. 4. Podstawowe środowiska socjalizacji (rodzina, szkoła, instytucje, grupy rówieśnicze) i ich wpływ na kształtowanie zachowań społecznych. 5. Patologiczne zachowania społeczne - przyczyny, diagnozowanie, konsekwencje. 6. Patologie organizacyjne : mobbing, systemy autorytarne. 7. Stereotypy i uprzedzenia. 8. Komunikacja społeczna - zasady, warunki skutecznej komunikacji; grupy społeczne w komunikacji, komunikacja w instytucjach.		
Ćwiczenia: 1. Diagnozowanie postaw społecznych wobec zdrowia. 2. Społeczne uwarunkowania roli zawodowej w zawodach medycznych. 3. Funkcjonowanie instytucji medycznych : funkcjonalność i dysfunkcjonalność- analiza na przykładach. 4. Badania socjometryczne w diagnozowaniu grup społecznych i sytuacji zawodowych. 5. Narzędzia wpływu społecznego i ich praktyczne wykorzystanie ; narzędzia do badań społecznych. 6. Komunikacja w zawodach medycznych .		
Samokształcenie: praca pisemna- proste badanie socjometryczne i opis		
Zalecana literatura Tillmann K.J., Teorie socjalizacji. Społeczność, instytucja, upodmiotowienie, PWN, Warszawa 2006 Turner J.H., Struktura teorii socjologicznej, PWN, Warszawa 2012 Synowiec-Piłat M., Olchowska-Kotala A. (red.), Socjologia i psychologia dla pacjenta, Wydaw A. Marszałek, Uniwersytet Medyczny, Wrocław 2012 Sztompka P., Socjologia, Wydawnictwo Znak, 2007		
Uzupełniająca: Majchrowska A. (red.), Wybrane elementy socjologii. Podręcznik dla studentów i absolwentów wydziałów pielęgniarstwa i nauk o zdrowiu akademii medycznych, Czelej, Lublin 2003 Adams K., Galanes G.J., Komunikacja w grupach. PWN, Warszawa 2008		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji Wykład: test wyboru i pytań otwartych, 50% odpowiedzi poprawnych na ocenę pozytywną (P_W01, P_W02,P_W03,P_W04,P_W05) Ćwiczenia: ocena ciągła, aktywność na zajęciach, analiza /studium przypadku sytuacji komunikacyjnych, (P_W01, P_W02,P_W03,P_W04,P_W05, P_U01, P_K01, P_K01) Praca samokształceniowa: praca pisemna- proste badanie socjometryczne i opis (P_W03,P_U01, P_K01, P_K01)		
Nakład pracy studenta		Liczba godzin
Wykłady, ćwiczenia		
Zajęcia dydaktyczne		50

Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie scenek	5
Studiowanie literatury	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Pedagogika I rok, semestr 1	P.MB.11.PED
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
Kierunek: pielęgniarstwo	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Poziom studiów: licencjackie	General Pedagogy	
	Status przedmiotu	Język wykładowy
	Obowiązkowy	polski
Profil kształcenia: praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza z zakresu nauk humanistycznych na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba pkt. ECTS
Wykłady: 20; ćwiczenia: 20		2
Samokształcenie: 10		
Cele przedmiotu: wprowadzenie studentów w „świat” pedagogiki w szerokim tego słowa znaczeniu; wyjaśnienie pojęć konstytutywnych, istoty i fenomenu wychowania oraz wiedzy pedagogicznej zorientowanej na kształtowanie umiejętności pielęgniarских; zapoznanie z głównymi uwarunkowaniami procesu wychowania i kształcenia; kształtowanie przekonania o integralności działalności pielęgnacyjnej i pedagogicznej pielęgniarki/pielęgniarsza (np. rozumienie wychowania i opieki w pedagogice i analogicznie w pielęgniarstwie); budowanie/tworzenie atmosfery do samokształcenia – kształtowanie kompetencji interpretacyjnych i realizacyjnych		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 student objaśnia podstawowe pojęcia i zagadnienia z zakresu pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (chorowania, zdrowienia, hospitalizacji, umierania)	K.B.W12.
	P_W02 zna problematykę procesu kształcenia w ujęciu edukacji zdrowotnej	K.B.W13.
	P_W03 zna problematykę metodyki edukacji zdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych	K.B.W14.
Umiejętności:	P_U01 rozpoznaje potrzeby edukacyjne w grupach odbiorców usług pielęgniarских	K.B.U10.
	P_U02 opracowuje programy edukacyjne w zakresie działań prozdrowotnych dla różnych grup odbiorców	K.B.U11.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.

Treści programowe

Wykłady:

Wprowadzenie w problematykę wykładów; organizacja zajęć; warunki zaliczenia przedmiotu/literatura. Człowiek istotą społeczną - pacjent istotą (jednostką) bio-psycho-społeczną. Pedagogika jako nauka o wychowaniu – granice rozwoju. Miejsce pedagogiki w systemie nauk. Problem dyscyplinowej tożsamości pedagogiki. Przedmiot badań pedagogiki, jej struktura i funkcje. Triada: wychowanie – socjalizacja – edukacja (zakres znaczeniowy pojęć). Kształcenie/samokształcenie, nauczanie, uczenie się. Metody i techniki badań pedagogicznych (wybrane) – obserwacja, wywiad, ankieta, eksperyment pedagogicznych, klasyczne i nieklasyczne techniki socjometryczne. Wychowanie jako zjawisko, fakt, rodzaj działalności społecznej i funkcja życia społecznego. Dynamizmy wychowania – ramowe ujęcie wychowania (ideał wychowania). Główne kierunki i nurty wychowania – progresywizm pedagogiczny, Nowe Wychowanie. Pedagogiczny obraz wychowania. Cele wychowania – istota, stanowienie celów. Taksonomia celów wychowania. Cele wychowania a wartości. Rodzina i szkoła jako środowisko wychowawcze. Metody i style wychowania. Trudności wychowawcze – rodzaje - i sposoby ich zapobiegania. Osobowość nauczyciela i jego rola społeczna. Pedagogiczne aspekty pracy z pacjentem i jego rodziną. Pielęgniarka i pacjent jako relacja nauczyciel – uczeń.

Ćwiczenia:

Pedagogika w systemie nauk - trójkąt nauk o człowieku. Zakres znaczeniowy pojęć – wychowanie – edukacja – socjalizacja. Ideał wychowania a rzeczywistość wychowawcza. Ramowe ujęcie wychowania (wg S. Kunowskiego). Wychowanie jako „szczególny typ relacji z drugim człowiekiem”. Antypedagogika – romantyczny przewrót w wychowaniu ? Klasa szkolna jako układ społeczno-wychowawczy. Cele i fazy poznawania uczniów. Metody wychowania (wybrane). Uczeń trudny. Agresja i przemoc jako problem wychowawczy. Polska szkoła w XXI wieku – jaka jest - jaka mogłoby być. Style pracy nauczyciela a style pracy pielęgniarki.

Samokształcenie:

Analiza tekstów źródłowych oraz przeglądowych z zakresu pedagogiki; analiza wybranych form i metod wychowania – uwarunkowania psychologiczne, społeczne oraz pedagogiczne; synteza idei pedagogicznych; podejmowanie prób „twórczości” własnej; studiowanie literatury przedmiotu; przygotowanie projektu/prezentacji multimedialnej/scenariusza zajęć lub eseju do wybranych poniżej zagadnień:

- Formy organizacyjne pracy opiekuńczo-wychowawczej w wybranych zakładach opieki zdrowotnej.
- Zakres i znaczenie zadań pedagogicznych w pracy pielęgniarki.
- Zawód pielęgniarki jako specyficzny rodzaj pracy pedagogicznej.
- Poglądy Heleny Radlińskiej na wychowanie i jej wkład w rozwój pielęgniarstwa.
- Pielęgniarstwo i pedagogika to sztuka, misja czy powołanie ?
- Sytuacja dziecka chorego w szpitalu – organizacja pomocy w zakresie nauki.

Zalecana literatura:

Podstawowa:

Łobocki M., Metody i techniki badań pedagogicznych. Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2011
Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki, PWN, Warszawa 2003
Kwieciński Z., Śliwerski B. (red.), Pedagogika. Podręcznik akademicki, Warszawa 2019 (e-book)
Jaworska T., Leppert R. (red.), Wprowadzenie do pedagogiki, Wybór tekstów, Impuls, Kraków 2001
Kupisiewicz Cz., Dydaktyka, Impuls, Kraków 2012
Śliwerski B., Pedagogika ogólna. Podstawowe prawidłowości, Impuls, Kraków 2011 (rozdz. 8 s. 198-203)

Uzupełniająca:

Śliwerski B., Współczesne teorie i nurty wychowania, Impuls, Kraków 2010
Konarzewski K., Kruszewski K. (red.), Sztuka nauczania, t. I i II, PWN, Warszawa 2004
Piątkowska B., Pedagogika. Skrypt dla studentów, Wydaw. PWSZ, Wałbrzych 2004
Kunowski S., Podstawy współczesnej pedagogiki, Wydawnictwo Salezjańskie, Warszawa 2001

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie pisemne na ocenę: test – pytania otwarte; min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna

1. objaśnić podstawowe pojęcia i zagadnienia z pedagogiki jako nauki stosowanej i procesu wychowania w aspekcie zjawiska społecznego (**P_W01**)
2. opisać teorie, formy i metody wychowania (**P_W02**)
3. podać przykłady trudności wychowawczych i opisać źródło ich powstawania (**P_W03, P_U01**)
4. opisać metody pracy opiekuńczo-wychowawczej w zakładach opieki zdrowotnej (**P_W03,**)
5. wykazać relacje między zawodem pielęgniarki a wiedzą pedagogiczną (**P_W02**)

Ćwiczenia: esej na podstawie przygotowanego projektu (do wyboru):

1. Kształtowanie relacji pielęgniarka -pacjent-pielęgniarka w środowisku pracy (**P_U02, P_K01, P_K02**)
2. Istota edukacji prozdrowotnej dzieci, młodzieży i dorosłych – zadania pielęgniarki (**P_W03, P_U02**)
3. Proces wychowania w zakładach opieki- rola pielęgniarki (**P_U01, P_U02**)
4. Autoedukacja i jej znaczenie w zawodzie pielęgniarki (**P_U02, P_K01, P_K02**)

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. podczas dyskusji na zajęciach (**P_K01, P_K02**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	40
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie projektu/eseju (wypowiedź pisemna)	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

Karta przedmiotu

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: studia I stopnia Profil studiów praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Prawo medyczne I rok, semestr 1		P.MB.12.PM
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Medical law		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Znajomość pojęć z zakresu funkcjonowania państwa i prawa, wiedza z zakresu nauk społecznych (wiedza o społeczeństwie, historia) na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 20, ćwiczenia: 20			3
Samokształcenie: 15			
Cele przedmiotu			
Poznanie regulacji prawa medycznego			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy		K.B.W15.
	P_W02 zna podstawowe regulacje prawne z zakresu ubezpieczeń zdrowotnych obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz wybrane trendy w polityce ochrony zdrowia w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach członkowskich Unii Europejskiej		K.B.W16.
	P_W03 zna podstawy prawne wykonywania zawodu pielęgniarstwa, w tym prawa i obowiązki pielęgniarki, organizację i zadania samorządu zawodowego pielęgniarstwa i połączonych oraz prawa i obowiązki jego członków		K.B.W17.
	P_W04 zna zasady odpowiedzialności karnej, cywilnej, pracowniczej i zawodowej związanej z wykonywaniem zawodu pielęgniarstwa		K.B.W18.
	P_W05 zna prawa człowieka, prawa dziecka i prawa pacjenta		K.B.W19.
Umiejętności:	P_U01 umie stosować przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarstwa		K.B.U12.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną		K.S.1.3.1.

	P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Podstawowe pojęcia z zakresu prawa, system prawa, struktura aktów prawnych, wykładnia prawa 2. Wybrane zagadnienia z zakresu prawa wspólnotowego 3. Elementy prawa cywilnego – podstawowe definicje 4. Podstawowe pojęcia z zakresu administracji publicznej 5. Prawo wykonywania zawodów medycznych 6. Forma prawna wykonywania zawodu pielęgniarstwa 7. Kodeks Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej 8. Tworzenie, prowadzenie, przechowywanie i udostępnianie dokumentacji medycznej Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Systematyka i struktura prawa 2. Źródła prawa wspólnotowego 3. Prawa człowieka według konwencji międzynarodowych 4. Odpowiedzialność w zawodach medycznych 5. Zasady finansowania świadczeń opieki zdrowotnej ze środków publicznych 6. Karta Praw Pacjenta 7. Karta Praw Człowieka 8. Karta Praw Dziecka Samokształcenie: <ol style="list-style-type: none"> 1. Kształcenie o doskonalenie zawodowe pielęgniarek w Polsce 2. Podstawy prawne wykonywania zawodów medycznych – procedura prawna uzyskiwania prawa wykonywania zawodu 		
Zalecana literatura		
Podstawowa: Zajdel-Całkowska J. (red.), Prawo medyczne w ochronie zdrowia, Wolters Kluwer, Warszawa 2021 Paszkowska M., Prawo dla pielęgniarek, Difin, Warszawa 2017 Karkowska D., Prawo medyczne dla pielęgniarek, Wolters Kluwer, Warszawa 2020		
Uzupełniająca: Kubiak R., Prawo medyczne, C.H. Beck, Warszawa 2017 Paszkowska M., System ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce, Difin, Warszawa 2015 Ustawa z dnia 22 lipca 2014 r. o zmianie ustawy o zawodzie pielęgniarki i położnej (Dz.U. 2014, poz. 1136) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20140001136 Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. 2011 r., nr 174, poz. 1038 z późn. zm.) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111741038 Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011, nr 112, poz. 654 z późn. zm.) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111120654 Ustawa z dnia 27 kwietnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2004 r., nr 210, poz. 2135 z późn. zm.) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20042102135		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwium końcowego oraz aktywności na zajęciach (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01,)		
Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwium częściowych, obecności na zajęciach (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_K01, P_K02)		
Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01,)		
Nakład pracy studenta	Liczba godzin	
Zajęcia dydaktyczne	40	
Przygotowanie się do zajęć	10	

Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp.	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	10
Liczba godzin razem:	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Zdrowie publiczne I rok, semestr 1		P.MB.13.Z.P.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Public Health		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu socjologii, psychologii, dietetyki.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 30			3
Samokształcenie: 20			
Cele przedmiotu			
Celem kształcenia jest przybliżenie koncepcji i zadań zdrowia publicznego oraz różnych aspektów definiowania zdrowia. Ukazanie czynników warunkujących stan zdrowia. Przedstawienie współczesnych zagrożeń zdrowia oraz organizacji systemu ochrony zdrowia w Polsce i w Unii Europejskiej. Wykształcenie umiejętności projektowania pielęgniarskich działań prozdrowotnych w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy. Zapoznanie z pojęciem jakości opieki zdrowotnej w pielęgnowaniu oraz z kryteriami opieki zdrowotnej. Przygotowanie studenta do wykonywania zadań zawodowych w dziedzinie zdrowia publicznego.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 przedstawia zadania z zakresu zdrowia publicznego		K.B.W20.
	P_W02 wskazuje kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego		K.B.W21.
	P_W03 zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby		K.B.W22.
	P_W04 zna istotę profilaktyki i prewencji chorób		K.B.W23.
	P_W05 omawia zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Rzeczypospolitej Polskiej i wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej		K.B.W24.
	P_W06 przedstawia swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy		K.B.W25.
	P_W07 zna i omawia międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD – 10), procedur medycznych (ICD – 9) oraz funkcjonowania, niepełnosprawności i zdrowia (ICF)		K.B.W26.
Umiejętności:	P_U01 ocenia światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych		K.B.U13.
	P_U02 potrafi analizować i oceniać funkcjonowanie różnych systemów opieki medycznej oraz identyfikować źródła ich finansowania		K.B.U14.
			K.B.U15.

	P_U03 stosuje międzynarodowe klasyfikacje statystyczne, w tym chorób i problemów zdrowotnych (ICD-10), procedur medycznych (ICD-9) oraz funkcjonowania niepełnosprawności i zdrowia (ICF)	
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Pojęcie zdrowia i koncepcja zdrowia w medycynie i w naukach społecznych, podstawy zdrowia publicznego. 2. Kulturowe, społeczne i ekonomiczne uwarunkowania zdrowia publicznego. 3. Wybrane kierunki polityki ochrony zdrowia w Polsce i w państwa członkowskich Unii Europejskiej. 4. Zasady funkcjonowania rynku usług medycznych w Polsce i w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej. 5. System ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce i w państwach Unii Europejskiej, ubezpieczenia obowiązkowe i dobrowolne. Źródła finansowania opieki zdrowotnej. 6. Czynniki determinujące korzystanie z opieki zdrowotnej. 7. Promocja zdrowia i profilaktyka: jej znaczenie dla współczesnej koncepcji zdrowia. 8. Współczesne strategie opieki zdrowotnej i programy zdrowotne w realizacji zdrowia. 9. Zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy. 10. Międzynarodowa Statystyczna Klasyfikacja Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD – 10, Międzynarodowa Klasyfikacja Procedur Medycznych ICD – 9, Międzynarodowa Klasyfikacja Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia ICF</p> <p>Ćwiczenia: 1. Typy uzależnień i ich wpływ na stan zdrowia. 2. Psychospołeczne i socjomedyczne uwarunkowania zdrowia, zaburzenia nerwicowe, samobójstwa. 3. Profilaktyka chorób cywilizacyjnych (choroby układu krążenia, nowotwory, cukrzyca, choroby psychiczne). 4. Zagrożenia zdrowia rodziny, opieka medyczna nad rodziną (rodzina jako system społeczny, patologia życia w rodzinie). 5. Problemy zdrowotne i społeczne osób starszych. 6. Geriatryczna opieka zdrowotna. 7. Działania prozdrowotne w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy. 8. Cele i zadania Narodowego Programu Zdrowia. 9. Krajowe Programy Profilaktyczne. 10. Higiena pracy i nauki, higiena okresu wzrastania i dojrzewania, higiena wieku podeszłego</p> <p>Samokształcenie: 1. Zachowania zdrowotne związane z odżywianiem. 2. Definicje i podział zachowań zdrowotnych. 3. Błędy żywieniowe społeczeństwa polskiego i ich zdrowotne następstwa. 4. Profilaktyczne zalecenia żywieniowe dla osób zdrowych. 5. Zachowania zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu: Wpływ alkoholu na organizm człowieka. Psychospołeczne następstwa nadużywania alkoholu. 6. Zachowania zdrowotne związane z paleniem tytoniu. Epidemiologia palenia tytoniu. 7. Konsekwencje zdrowotne nikotynizmu. Ustawa antynikotynowa. 8. Zachowania zdrowotne związane z aktywnością fizyczną. Aktywność fizyczna, a zdrowie. 9. Wymagany biologicznie poziom aktywności fizycznej. 10. Przeciwwskazania do podejmowania aktywności fizycznej. 11. Czynniki ekologiczne, a zdrowie: Zagrożenia środowiska naturalnego w Polsce. Sytuacja demograficzna w Polsce na tle demografii światowej. 12. Pozytywne i negatywne mierniki stanu zdrowia. 13. Społeczno – zdrowotne konsekwencje bezrobocia i ubóstwa</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Wojtczak A., Zdrowie publiczne. Najważniejsze zagadnienia dla studiujących i zainteresowanych nauką o zdrowiu, CeDeWu, Warszawa 2017</p> <p>Kulik T.B., Pacian A., Zdrowie publiczne, PZWL, Warszawa 2014</p> <p>Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A. (red.), Epidemiologia w zdrowiu publicznym, PZWL, Warszawa 2020</p> <p>Uzupełniająca:</p> <p>Leowski J., Polityka zdrowotna a zdrowie publiczne, CeDeWu, Warszawa 2018</p>		

Włodarczyk W.C., Współczesna polityka zdrowotna. Wybrane zagadnienia, Wolters Kluwer, Warszawa 2014

Wojtczak A., Zdrowie publiczne wyzwaniem dla systemów zdrowia XXI w., PZWL, Warszawa 2009.

<https://www.nfz.gov.pl/aktualnosci/aktualnosci-centrali/icd-9-pl-w-wersji-5-31,6888.html>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie wykładów na ocenę w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07) kolokwium w formie opisowej: 5 pytań otwartych (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07)

Ćwiczenia: wykonanie projektu na wybrany temat związany z szeroko ujętą problematyką zdrowia publicznego (efekty z zakresu wiedzy w zależności od wyboru tematu projektu; (P_U01, P_U02, P_U03, P_K01, P_K02)

Kryteria oceny pracy pisemnej (projektu):

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarstwa i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania projektu i przygotowania się do zaliczenia (efekty z zakresu wiedzy w zależności od wyboru tematu projektu; (P_U01, P_U02, P_U03, P_K01, P_K02)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady, ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Język angielski I I rok, semestr 1		P.MB.14.J.A.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	English Language I		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Student posiada podstawy wiedzy z zakresu gramatyki języka obcego, potrafi komunikować się w stopniu średnio/zaawansowanym w danym języku oraz ma świadomość znaczenia posługiwania się językiem obcym we współczesnym świecie.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 60			2
Cele przedmiotu			
Poszerzenie kompetencji językowych w zakresie języka obcego, które odnoszą się do form gramatycznych, leksykalnych, sprawnej komunikacji oraz otwartości na wyzwania współczesnego rynku pracy. Student potrafi dokonać szczegółowego opisu sytuacji związanej z pracą zawodową. Nabycie praktycznych umiejętności posługiwania się specjalistycznym słownictwem w zakresie nauk medycznych.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby		K.B.W22.
Umiejętności:	P_U01 analizuje piśmiennictwo medyczne w języku angielskim		K.B.U16.
	P_U02 porozumiewa się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego		K.B.U17.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną		K.S.1.3.1.
	P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Ćwiczenia: 1. Czesy terażniejsze i przeszłe: Present Simple; Present Continuous; Past Simple; Past Continuous; formy wyrażania przyszłości; czasowniki modalne. 2. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe (zdania w stronie biernej); pytania pośrednie/pytania typu <i>question tags</i> . 3. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe (wyrażenia oznaczające ilość/przymiotnik – stopniowanie/przysłówek			

– stopniowanie/przyimek/zaimek/liczebnik. 4. Nabycie umiejętności językowych na poziomie B1 związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza. Zagadnienia praktyczne: charakterystyka zewnętrzna i wewnętrzna człowieka, części ciała, organy wewnętrzne; zdrowie i samopoczucie; najczęstsze problemy zdrowotne; personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu; w szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt; procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem; postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc; objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych; opieka nad pacjentami w podeszłym wieku; zdrowie i odżywianie; układ krwionośny; opieka nad umierającymi; zasady higieny; opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi; monitorowanie pacjenta; środki farmakologiczne; alternatywne metody terapii.

Zalecana literatura

Podstawowa:

English for nursing. 1: course book / Ros Wright and Bethany Cagnol; with Maria Spada Symonds, Pearson Education Limited, Harlow 2017

Allum V., McGaer P., Cambridge English for Nursing, 2018

Uzupełniająca:

Murphy R., English Grammar in Use. Cambridge University Press, 2019

Polecane strony internetowe

Test Your Professional English Medical, Longman/Pearson Education

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia : zaliczenie na ocenę na podstawie ocen częściowych zdobytych w ciągu semestru z prac pisemnych, odpowiedzi ustnych, zadań, aktywności na zajęciach oraz frekwencji (**P_W01, P_U01, P_U02, P_K01, P_K02**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Język angielski II I rok, semestr 2		P.MB.15.J.A.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	English Language II		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Posiada wiedzę i umiejętności z zakresu Język angielski I.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 60			3
Cele przedmiotu			
Poszerzenie kompetencji językowych w zakresie języka obcego, które odnoszą się do form gramatycznych, leksykalnych, sprawnej komunikacji oraz otwartości na wyzwania współczesnego rynku pracy. Student potrafi dokonać szczegółowego opisu sytuacji związanej z pracą zawodową. Nabycie praktycznych umiejętności posługiwania się specjalistycznym słownictwem w zakresie nauk medycznych.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawowe pojęcia dotyczące zdrowia i choroby		K.B.W22.
Umiejętności:	P_U01 analizuje piśmiennictwo medyczne w języku angielskim		K.B.U16.
	P_U02 porozumiewa się w języku angielskim na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego		K.B.U17.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną		K.S.1.3.1.
	P_K02 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Ćwiczenia: 1. Czasy teraźniejsze i przeszłe: Past Simple; Past Continuous; formy wyrażania przyszłości; czasowniki modalne. 2. Zdania rozkazujące, wykrzyknikowe, warunkowe (zdania w stronie biernej); pytania pośrednie; pytania typu <i>question tags</i> . 3. Konstrukcje gerundialne i bezokolicznikowe (wyrażenia oznaczające ilość; przymiotnik – stopniowanie; przysłówki – stopniowanie; przyimek; zaimek; liczebnik). 4. Nabycie umiejętności językowych na poziomie B1 związanych z wykonywaniem zawodu pielęgniarki/pielęgniarsza. Zagadnienia praktyczne: personel medyczny i zadania poszczególnych członków personelu; w szpitalu: nazwy oddziałów, ich specyfika; wyposażenie, sprzęt;			

procedura przyjęcia pacjenta do szpitala: wypełnianie dokumentów, wywiad z pacjentem; postępowanie w nagłych przypadkach, pierwsza pomoc; objawy różnych chorób i problemów zdrowotnych; opieka nad pacjentami w podeszłym wieku; zdrowie i odżywianie; układ krwionośny; opieka nad umierającymi; zasady higieny; opieka nad pacjentami z chorobami umysłowymi; monitorowanie pacjenta; środki farmakologiczne; alternatywne metody terapii.

Zalecana literatura

Podstawowa:

English for nursing 2: course book/Maria Spada Symonds and Ros Wright; series editor David Bonamy, Pearson Education Limited, Harlow, Essex 2017

Allum V., McGaer P., Cambridge English for Nursing, 2018

Uzupełniająca:

Murphy R., English Grammar in Use, Cambridge University Press, 2019

Test Your Professional English Medical, Longman/Pearson Education

Polecone strony internetowe

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: egzamin ustny, poprzedzony zaliczeniem umiejętności bieżących zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń; obecność na zajęciach i aktywny udział w ćwiczeniach; jedno kolokwium semestralne po zakończeniu realizacji treści programowych; dokonane przez prowadzącego, nie później niż na ostatnich ćwiczeniach (**P_W01, P_U01, P_U02, P_K01, P_K02**)

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

60

Przygotowanie się do zajęć

5

Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia

15

Liczba godzin razem:

80

Liczba punktów ECTS

3

Kontakt

iz@puas.pl

Moduł C. Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Podstawy pielęgniarstwa I I rok, semestr 1		P.MC.16.P.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Fundamentals of Nursing I		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z biologii, anatomii i fizjologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30, ćwiczenia:30			3
Samokształcenie: 30			
Zajęcia praktyczne: 20			1
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest wprowadzenie do wykonywania zawodu oraz kształtowanie umiejętności wykonywania czynności pielęgniarstwiej zgodnie z procedurami			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa		K.C.W1.
	P_W02 omawia pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia		K.C.W2.
	P_W03 zna i omawia funkcje i zadania zawodowe pielęgniarstwiej oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwiej;		K.C.W3.
	P_W04 opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primary nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwiej		K.C.W4.
	P_W05 zna klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarstwiej		K.C.W5.
	P_W06 określa istotę opieki pielęgniarstwiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman)		K.C.W6.
	P_W07 wskazuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarstwiej, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych		K.C.W7.
	P_W08 omawia zadania pielęgniarstwiej w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu		K.C.W8.

	<p>P_W09 charakteryzuje zakres i charakter opieki pielęgniarstwa w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;</p> <p>P_W10 zna i omawia zakres opieki pielęgniarstwa i interwencji pielęgniarstwa w wybranych diagnozach pielęgniarstwa</p> <p>P_W11 różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji</p>	<p>K.C.W9.</p> <p>K.C.W10.</p> <p>K.C.W11.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 potrafi stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem</p> <p>P_U02 gromadzi gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarstwa</p> <p>P_U03 ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_U04 monitoruje stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia</p> <p>P_U05 dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarstwa</p> <p>P_U06 wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe</p> <p>P_U07 potrafi prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta</p> <p>P_U08 wykonuje pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych)</p> <p>P_U09 pobiera materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych</p> <p>P_U10 stosuje stosować zabiegi przeciwpalne</p> <p>P_U11 przechowuje i przygotowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami</p> <p>P_U12 podaje pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków</p> <p>P_U13 wykonuje szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi</p> <p>P_U14 wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany</p>	<p>K.C.U1.</p> <p>K.C.U2.</p> <p>K.C.U3.</p> <p>K.C.U4.</p> <p>K.C.U5.</p> <p>K.C.U6.</p> <p>K.C.U7.</p> <p>K.C.U8.</p> <p>K.C.U9.</p> <p>K.C.U10.</p> <p>K.C.U11.</p> <p>K.C.U12.</p> <p>K.C.U13.</p> <p>K.C.U14.</p>

	<p>P_U15 potrafi zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego</p> <p>P_U16 wykorzystuje dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze)</p> <p>P_U17 potrafi przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod</p> <p>P_U18 wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowywanie dróg oddechowych i inhalację</p> <p>P_U19 wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne</p> <p>P_U20 wykonuje zabiegi higieniczne</p> <p>P_U21 pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze</p> <p>P_U22 ocenia ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne</p> <p>P_U23 wykonuje zabiegi doodbytnicze</p> <p>P_U24 zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik</p> <p>P_U25 zakłada zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik</p> <p>P_U26 prowadzi dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią</p>	<p>K.C.U15.</p> <p>K.C.U16.</p> <p>K.C.U17.</p> <p>K.C.U18.</p> <p>K.C.U19.</p> <p>K.C.U20.</p> <p>K.C.U21.</p> <p>K.C.U22.</p> <p>K.C.U23.</p> <p>K.C.U24.</p> <p>K.C.U25.</p> <p>K.C.U26.</p>
	<p>Kompetencje społeczne:</p> <p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
Wykłady:		
<p>1. Pielęgniarstwo – podstawowe pojęcia i definicje dotyczące pielęgniarstwa. Ewolucja pojęcia, definiowanie zdrowia i choroby a pielęgniarstwo. Istota i misja pielęgniarstwa. Pielęgniarstwo jako zawód, profesja, nauka, sztuka</p>		

2. Pielęgniarstwo - rozwój pielęgniarstwa na świecie i w Polsce. Determinanty rozwoju pielęgniarstwa. Edukacja w pielęgniarstwie w przeszłości a nowoczesne standardy kształcenia. Tożsamość zawodowa, symbole i tradycje zawodowe, organizacje i stowarzyszenia zawodowe, kodeks etyki zawodowej.

3. Pielęgniarstwo – wybrane teorie pielęgniarstwa (model Florencji Nightingale, Doroty Orem, Virginii Henderson, Calisty Roy, Madelaine Leiniger, Betty Newman). Problemy współczesnego pielęgniarstwa. Działalność naukowa w pielęgniarstwie, pielęgniarstwo oparte na faktach.

4. Pielęgniarka – świadczeniodawca opieki pielęgniarstwiej. Istota działalności zawodowej. Kwalifikacje i kompetencje pielęgniarki. Role, funkcje i zadania zawodowe pielęgniarki. Profesjonalizacja zawodu – autonomia pielęgniarki. Miejsce pielęgniarki w zespole terapeutycznym – holizm w opiece pielęgniarstwiej. Udział pielęgniarki w procesie diagnozowania, leczenia, rehabilitacji.

5. Pacjent – biorca opieki pielęgniarstwiej. Podmiot opieki w pielęgnowaniu, autonomia podmiotu opieki. Komunikowanie się w opiece nad biorcą opieki.

6. Pielęgnowanie – istota działalności praktycznej. Pielęgnowanie ukierunkowane na potrzeby, na problemy, na stan. Pielęgnowanie tradycyjne a pielęgnowanie zindywidualizowane. Primary Nursing. Diagnoza pielęgniarstwiej. Klasyfikacja diagnoz pielęgniarstwiej. Pielęgnowanie zindywidualizowane – istota, cechy, etapy, zasady, dokumentowanie.

7. Podstawy prawne wykonywania zawodu – dokumenty regulujące działalność zawodową. Zakres świadczeń samodzielnych pielęgniarki. Respektowanie praw pacjenta. Odpowiedzialność zawodowa, służbowa, cywilna, karna. Samorząd zawodowy.

8. Jakość w opiece pielęgniarstwiej – przedmiot i kryteria oceny. Metody zapewniania jakości opieki pielęgniarstwiej. Standardy, procedury, algorytmy jako elementy zapewnienia jakości opieki pielęgniarstwiej.

Ćwiczenia:

Pracownia Umiejętności Pielęgniarskich

1. Kształtowanie umiejętności z zakresu profilaktyki zakażeń wewnątrzszpitalnych i wewnątrzoddziałowych:

- a) technika higienicznego mycia rąk
- b) technika zakładania rękawiczek ochronnych
- c) segregacja odpadów medycznych

2. Zapewnienie komfortu pacjentowi:

- a) sianie łóżka pustego przez 1 i 2 pielęgniarki
- b) przygotowanie łóżka na przyjęcie pacjenta w oddział
- c) sianie łóżka z pacjentem przez 1 i 2 pielęgniarki
- d) zmiana bielizny pościelowej łóżka pustego i z pacjentem
- e) zmiana bielizny osobistej pacjenta

3. Zapewnienie czystości ciała pacjenta w zależności od stopnia wydolności samoobsługowej:

- a) kąpiel pacjenta – kąpiel w wannie i pod natryskiem
- b) mycie ciała pacjenta w łóżku – twarz, k. górne, brzuch, klatka piersiowa, k. dolne, krocze narządy płciowe zewnętrzne, pielęgnacja tworów skóry- pielęgnacja paznokci stóp i dłoni
- c) mycie głowy, zakładanie czepca
- d) toaleta j. ustnej u chorego przytomnego i nieprzytomnego, pielęgnacja błony śluzowej j. ustnej
- e) toaleta całego ciała ciężko chorego/ nieprzytomnego w łóżku

4. Pomoc w utrzymaniu aktywności fizycznej i bezpieczeństwa pacjenta

- a) ułożenie pacjenta w łóżku w różnych pozycjach z zastosowaniem udogodnień
- b) techniki profilaktyki odleżyn i odparzeń
- b) przyrządowe i bez przyrządowe metody przemieszczania pacjenta
- c) transport pacjenta

5. Gromadzenie informacji na temat stanu zdrowia pacjenta

- a) ocena stanu powłok skórnych pacjenta
- b) metody oceny zagrożenia odleżynami
- c) ocena stanu świadomości, wzroku, słuchu
- d) monitorowanie podstawowych parametrów życiowych (technika pomiaru tętna, ciśnienia tętniczego, temperatury i oddechu)
- e) pomiary antropometryczne (masa ciała, wzrost)

Samokształcenie:

1. Technika i zasady stosowania zabiegów p/zapalnych:

- a) stosowanie zimna suchego i wilgotnego - prezentacja multimedialna + pokaz (5 godzin)
- b) stosowanie ciepła suchego i wilgotnego - prezentacja multimedialna + pokaz (5 godzin)
- c) stosowanie baniek ogniowych i bezogniowych - technika i zasady konspekt + film instruktażowy (15 godzin)

Zajęcia praktyczne:

- 1. Poznanie specyfiki i topografii oddziału szpitalnego oraz zadań zespołu terapeutycznego
  - a) zapoznanie się z dokumentacją oddziału
  - b) procedura przechowywania dokumentacji oraz formy jej prowadzenia
- 2. Kształtowanie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktu z pacjentem, jego rodziną i członkami zespołu terapeutycznego, przyjęcie pacjenta w oddział,
- 3. Zbieranie informacji o chorym:
  - a) wywiad, obserwacja, pomiar podstawowych parametrów życiowych, analiza dokumentacji medycznej
- 4. Rozpoznanie problemów zdrowotnych i pielęgnacyjnych pacjenta
- 5. Planowanie i realizacja działań opiekuńczo-pielęgnacyjnych pacjenta
- 6. Wypis pacjenta z oddziału
  - a) edukacja pacjenta i jego rodziny

Zalecana literatura**Podstawowa:**

Ciechaniewicz W., (red.), Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studiów medycznych, t. I, II, PZWL, Warszawa 2014
Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red.), Podstawy pielęgniarstwa, t. I, II, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2015
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarstwa, PZWL, Warszawa 2015
Górajek-Jóźwik J. (red.), Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarstwa, PZWL, Warszawa 2018

Uzupełniająca:

Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.), Diagnozy i interwencje pielęgniarstwa, PZWL, Warszawa 2015
Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarstwa nad chorym dorosłym, PZWL, Warszawa 2010
Zahradniczek K. (red.), Pielęgniarstwo, PZWL, Warszawa 2006

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: obecność na zajęciach (10%) + aktywność na zajęciach (20%) + test jednokrotnego wyboru (70%), 30 pytań, skala ocen: 30 pkt. – (bdb), 29 - 28pkt. – (+db), 27-24pkt. – (db), 23 – 22pkt. – (+dost), 21 - 18pkt. – (dost), 17 i mniej pkt. – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) (**P_W01 – P_W11**)

Samokształcenie: Diagnoza pielęgniarstwa w wybranej sytuacji klinicznej – 20 godzin, znajomość literatury niezbędna do przygotowania pracy z samokształcenia (**P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U26**)

Ćwiczenia: 4 kolokwia pisemne, min. 60 % = ocena pozytywna + test praktyczny w warunkach symulowanych (**P_U01 – P_U26, P_K01 – P_K07**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U26; P_K01 – P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

- 1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarstwa w zakresie opieki paliatywnej

(0 p.-8.p)

2. Postawa studenta wobec pacjenta (0 p.-1.p)

2. Postawa studenta wobec zawodu (0 p.-1.p)

3. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0 p.-1.p)

4. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0 p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Samokształcenie	
Analiza literatury przedmiotowej	15
Przygotowanie się do zaliczenia	15
Liczba godzin razem:	100
Liczba punktów ECTS	3
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	20
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	30
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Podstawy pielęgniarstwa II I rok, semestr 2		P.MC.17.P.P.II
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
Poziom studiów:	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
I stopnia - licencjackie	Fundamentals of Nursing		
	Status przedmiotu	Język wykładowy	
Profil studiów: praktyczny	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
	Wiedza i umiejętności z zakresu Podstaw pielęgniarstwa I.		
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 30			2
Samokształcenie: 30			
Zajęcia praktyczne: 60			2
Praktyki zawodowe: 120			4
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest dalsze kształtowanie umiejętności wykonywania czynności pielęgniarstwiej i wdrażanie do wykonywania zawodu pielęgniarstwiej			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 wskazuje uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa na tle transformacji opieki pielęgniarstwiej i profesjonalizacji współczesnego pielęgniarstwa		K.C.W1.
	P_W02 omawia pojęcie pielęgnowania, w tym wspierania, pomagania i towarzyszenia		K.C.W2.
	P_W03 zna i omawia funkcje i zadania zawodowe pielęgniarstwiej oraz rolę pacjenta w procesie realizacji opieki pielęgniarstwiej;		K.C.W3.
	P_W04 opisuje proces pielęgnowania (istota, etapy, zasady) i primary nursing (istota, odrębności) oraz wpływ pielęgnowania tradycyjnego na funkcjonowanie praktyki pielęgniarstwiej		K.C.W4.
	P_W05 zna klasyfikacje diagnoz i praktyk pielęgniarstwiej		
	P_W06 określa istotę opieki pielęgniarstwiej opartej o wybrane założenia teoretyczne (Florence Nightingale, Virginia Henderson, Dorothea Orem, Callista Roy, Betty Neuman)		K.C.W5. K.C.W6.
	P_W07 wskazuje istotę, cel, wskazania, przeciwwskazania, powikłania, obowiązujące zasady i technikę wykonywania podstawowych czynności pielęgniarstwiej, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych		K.C.W7.

	<p>P_W08 omawia zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym i o niepomyślnym rokowaniu</p> <p>P_W09 charakteryzuje zakres i charakter opieki pielęgniarskiej w wybranych stanach pacjenta, sytuacjach klinicznych, w deficycie samoopieki, zaburzonym komforcie, zaburzonej sferze psychoruchowej;</p> <p>P_W10 zna i omawia zakres opieki pielęgniarskiej i interwencji pielęgniarskich w wybranych diagnozach pielęgniarskich</p> <p>P_W11 różnicuje udział pielęgniarki w zespole interdyscyplinarnym w procesie promowania zdrowia, profilaktyki, diagnozowania, leczenia i rehabilitacji</p>	<p>K.C.W8.</p> <p>K.C.W9.</p> <p>K.C.W10.</p> <p>K.C.W11.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 potrafi stosować wybraną metodę pielęgnowania w opiece nad pacjentem</p> <p>P_U02 gromadzi gromadzić informacje metodą wywiadu, obserwacji, pomiarów, badania przedmiotowego, analizy dokumentacji w celu rozpoznawania stanu zdrowia pacjenta i sformułowania diagnozy pielęgniarskiej</p> <p>P_U03 ustala cele i plan opieki pielęgniarskiej oraz realizować ją wspólnie z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_U04 monitoruje stan zdrowia pacjenta podczas pobytu w szpitalu lub innych jednostkach organizacyjnych systemu ochrony zdrowia</p> <p>P_U05 dokonuje bieżącej i końcowej oceny stanu zdrowia pacjenta i podejmowanych działań pielęgniarskich</p> <p>P_U06 wykonuje testy diagnostyczne dla oznaczenia ciał ketonowych i glukozy we krwi i w moczu oraz cholesterolu we krwi oraz inne testy paskowe</p> <p>P_U07 potrafi prowadzić, dokumentować i oceniać bilans płynów pacjenta</p> <p>P_U08 wykonuje pomiar temperatury ciała, tętna, oddechu, ciśnienia tętniczego krwi, ośrodkowego ciśnienia żylnego, obwodów, saturacji, szczytowego przepływu wydechowego oraz pomiary antropometryczne (pomiar masy ciała, wzrostu, wskaźnika BMI, wskaźników dystrybucji tkanki tłuszczowej: WHR, WHtR, grubości fałdów skórno-tłuszczowych)</p> <p>P_U09 pobiera materiał do badań laboratoryjnych i mikrobiologicznych oraz asystować lekarzowi przy badaniach diagnostycznych</p> <p>P_U10 stosuje stosować zabiegi przeciwwzapalne</p> <p>P_U11 przechowuje i przygotowuje leki zgodnie z obowiązującymi standardami</p> <p>P_U12 podaje pacjentowi leki różnymi drogami, zgodnie z pisemnym zleceniem lekarza lub zgodnie z posiadanymi kompetencjami oraz obliczać dawki leków</p> <p>P_U13 wykonuje szczepienia przeciw grypie, WZW i tężcowi</p>	<p>K.C.U1.</p> <p>K.C.U2.</p> <p>K.C.U3</p> <p>K.C.U4.</p> <p>K.C.U5.</p> <p>K.C.U6.</p> <p>K.C.U7.</p> <p>K.C.U8.</p> <p>K.C.U9.</p> <p>K.C.U10.</p> <p>K.C.U11.</p> <p>K.C.U12.</p> <p>K.C.U13.</p> <p>K.C.U14.</p>

	P_U14 wykonuje płukanie jamy ustnej, gardła, oka, ucha, żołądka, pęcherza moczowego, przetoki jelitowej i rany	K.C.U15.
	P_U15 potrafi zakładać i usuwać cewnik z żył obwodowych, wykonywać kroplowe wlewy dożylnie oraz monitorować i pielęgnować miejsce wkłucia obwodowego, wkłucia centralnego i portu naczyniowego	K.C.U16.
	P_U16 wykorzystuje dostępne metody karmienia pacjenta (doustnie, przez zgłębnik, przetoki odżywcze)	K.C.U17.
	P_U17 potrafi przemieszczać i pozycjonować pacjenta z wykorzystaniem różnych technik i metod	K.C.U18.
	P_U18 wykonuje gimnastykę oddechową i drenaż ułożeniowy, odśluzowywanie dróg oddechowych i inhalację	K.C.U19.
	P_U19 wykonuje nacieranie, oklepywanie, ćwiczenia czynne i bierne	K.C.U20.
	P_U20 wykonuje zabiegi higieniczne	K.C.U21.
	P_U21 pielęgnuje skórę i jej wytwory oraz błony śluzowe z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych, w tym stosować kąpiele lecznicze	K.C.U22.
	P_U22 ocenia ryzyko rozwoju odleżyn i stosować działania profilaktyczne	K.C.U23.
	P_U23 wykonuje zabiegi doodbytnicze	K.C.U24.
	P_U24 zakłada cewnik do pęcherza moczowego, monitorować diurezę i usuwać cewnik	K.C.U25.
	P_U25 zakłada zgłębnik do żołądka oraz monitorować i usuwać zgłębnik	K.C.U26.
	P_U26 prowadzi dokumentację medyczną oraz posługiwać się nią	
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.
	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady:		
1. Profilaktyka zakażeń w opiece zdrowotnej		

2. Zakres i charakter zadań pielęgniarki w opiece nad pacjentem zdrowym, zagrożonym chorobą, chorym, w stanie zagrożenia życia, nieprzytomnym, chorym przewlekłe, chorym z niepomyślnym rokowaniem.
3. Ocena stanu, rozpoznanie problemów u pacjentów z zaburzeniami w funkcjonowaniu narządów i układów: moczowego, pokarmowego, serca i układu krążenia, oddechowego, nerwowego, gruczołów wydzielania wewnętrznego, wzroku, słuchu, termoregulacji, skóry i błon śluzowych, sfery psychicznej.
4. Charakterystyka warunków pracy pielęgniarki w wybranych placówkach opieki zdrowotnej.
5. Dotyk w pielęgnowaniu.
6. Empatia w komunikacji pielęgniarka – pacjent

Ćwiczenia:

Pracownia Umiejętności Pielęgniarskich

1. Zadania pielęgniarki w zakresie wykonywania badań i pobierania materiału do badań laboratoryjnych:
  - a) profilaktyka zakażeń przenoszonych drogą krwi i IPIM – postępowanie poekspozycyjne
  - b) pobieranie moczu do badań (ogólnych i bakteriologicznych)
  - c) pobieranie kału do badań (ogólnych i bakteriologicznych)
  - d) pobieranie wymazów (z gardła, nosa, odbytu)
  - e) pobieranie krwi do badań (technika i zasady nakłucia naczynia żylnego, technika pobrania krwi)
  - f) oznaczenie poziomu glukozy we krwi za pomocą glukometru
  - g) inne testy paskowe (ciała ketonowe we krwi i moczu, poziom cholesterolu)
2. Pomoc pacjentowi w zakresie odżywiania:
  - a) odżywianie doustne (technika karmienia)
  - b) odżywianie przez sondę (technika zakładania sondy do żołądka, pielęgnacja sondy, odbarczanie treści żołądkowej, karmienie przez sondę)
  - c) odżywianie przez przetoki odżywcze (rodzaje przetok odżywczych, technika karmienia przez przetokę, pielęgnacja przetoki odżywczej)
  - d) odżywianie parenteralne
3. Pomoc pacjentowi w zakresie wydalania:
  - a) pomoc w zakresie wydalania stolca (technika i zasady wykonania lewatywy, wlewu doodbytniczego, założenia suchej rurki do odbytu)
  - b) pomoc w zakresie wydalania moczu (zabiegi prowokacyjne, jałowe mycie krocza, cewnikowanie kobiety, cewnikowanie mężczyzny, płukanie pęcherza moczowego, dobowy zbiórka moczu, bilans płynów)
4. Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym - podawanie leków różnymi drogami:
  - a) drogi podawania leków
  - b) podawanie leków drogą doustną (zasady przechowywania, dokumentowania, przygotowywania i podawania leków)
  - b) podawanie leków drogą przezskórną
  - c) podawanie leków przez błony śluzowe (do worka spojówkowego, ucha, nosa, pochwy, doodbytniczo)
  - d) kaniulacja obwodowych naczyń żylnych (technika i zasady założenia obwodowego dostępu żylnego, pielęgnacja, obserwacja, dokumentowanie, usuwanie wkłucia żylnego)
  - d) podawanie leków drogą dożylną (technika i zasady podawania leków do obwodowych naczyń żylnych, technika i zasady podawania leków do centralnych naczyń żylnych w tym port dostępu naczyniowego, technika i zasady wykonania kroplowego wlewu dożylnego)
  - e) podawanie leków drogą domięśniową (technika i zasady wykonania iniekcji domięśniowej)
  - f) podawanie leków drogą podskórną (technika i zasady wykonania iniekcji podskórnej)
  - g) podawanie leków drogą śródskórną (technika i zasady wykonania iniekcji śródskórnej)
  - h) obliczanie dawek leków
5. Metody wspomagające wentylację płuc:
  - a) ćwiczenia oddechowe
  - b) wspomaganie odkrztuszania wydzieliny
  - c) drenaż ułożeniowy
  - d) toaleta drzewa oskrzelowego
  - e) badanie układu oddechowego: pobranie płwociny do badania, pulsoksymetria, kapnometria

f) podawanie leków do układu oddechowego (podawanie leków wziewnych, technika i zasady wykonania inhalacji, podawanie tlenu)

6. Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego:

a) podstawowe wiadomości dotyczące materiałów opatrunkowych

b) przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego do sterylizacji, metody i techniki sterylizacji, kontrola skuteczności sterylizacji, postępowanie z materiałem sterylnym

c) przygotowanie stolika opatrunkowego (skład zestawu do szycia rany)

d) technika chirurgicznego mycia rąk

e) zakładanie sterylnych rękawiczek i sterylnego fartucha chirurgicznego

f) przygotowanie rany do zaopatrzenia (rana czysta/ rana „brudna”, rana chirurgiczna, rana przewlekła)

g) opatrywanie ran (rodzaje opatrunków, dobór opatrunku, zaopatrzenie rany po zdjęciu szwów)

7. Podstawy pielęgniarstwa pediatrycznego:

a) pomiary antropometryczne (długość ciała, waga, obwody główki, klatki piersiowej, siatki centylowe)

b) kąpiel noworodka/niemowlęcia (technika i zasady wykonania kąpieli)

8. Zadania pielęgniarki w zakresie wykonywania badań specjalistycznych:

a) asystowanie do punkcji opłucnej

b) asystowanie do punkcji otrzewnej

c) asystowanie do punkcji kanału lędźwiowego

Samokształcenie:

1.Desmurgia – pokaz instruktażowy (10 godzin):

a) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) kończyny górnej/dolnej

b) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) klatki piersiowej

c) technika i zasady wykonania opatrunku (bandażowanie) głowy

2. Przetoki chirurgiczne -prezentacja multimedialna (10 godzin):

a) jejunostomia (cel, wskazania, pielęgnacja)

b) tracheostomia (cel, wskazania, pielęgnacja)

3. Biopsje diagnostyczne – dokument tekstowy (10 godzin):

a) biopsja szpiku (cel, wskazania, zasady asysty, opieka po badaniu)

b) trepanobiopsja (cel, wskazania, zasady asysty, opieka po badaniu)

Zajęcia praktyczne:

1.Procedura przyjęcia pacjenta w oddział

Założenie dokumentacji

Ocena podstawowych parametrów życiowych: temperatury, tętna, ciśnienia tętniczego krwi, oddechu i świadomości

Specyfika opieki nad wybranymi grupami pacjentów

Potrzeby człowieka zdrowego i chorego

Procedura wypisu pacjenta z oddziału

Zalecenia poszpitalne dla pacjenta i jego rodziny

Organizacja opieki nad pacjentem po zakończeniu leczenia i opuszczeniu przez pacjenta szpitala

2.Zastosowanie różnych technik karmienia pacjenta

Karmienie pacjenta drogą doustną, przez zgłębnik, przez PEG oraz jejunostomię

Cel i zasady karmienia pacjenta(dieta ogólna i dieta przemysłowa)

3.Karmienie drogą pozajelitową

Cel i zasady karmienia parenteralnego

4.Zabiegi ułatwiające wydalanie stolca

5.Zabiegi doodbytnicze – lewatywa, wlewka, sucha rurka do odbytu

6.kolejność i właściwa technika zabiegów doodbytniczych

7.Zabiegi ułatwiające wydalanie moczu

Zakładanie cewnika do pęcherza moczowego, monitorowanie diurezy, usuwanie cewnika, płukanie pęcherza moczowego

zasady i wskazania do założenia cewnika moczowego

8.Opieka nad pacjentem długotrwale unieruchomionym

9. Kompleksowa opieka nad pacjentem nieprzytomnym

10 . Zapobieganie skutkom długotrwałego unieruchomienia

Ocena zagrożenia pacjenta powstaniem odleżyn (zastosowanie skal oceny ryzyka wystąpienia odleżyn)

11.Profilaktyka odleżyn

Dobór odpowiednich środków do pielęgnacji pacjenta

ocena sytuacji zdrowotną pacjenta(ocena skóry , możliwość samodzielnej zmiany pozycji pacjenta)

Pielęgnacja skóry i jej wytworów z zastosowaniem środków farmakologicznych i materiałów medycznych

12.Udział w procesie rehabilitacji

Stosowanie gimnastyki biernej i czynnej

zastosowanie pozycji ułożeniowych i udogodnień

13.Opieka nad pacjentem z odleżynami

ocena stopnia odleżyny oraz środków stosowanych aby uniemożliwić jej rozwój

Dobór opatrunków na rany odleżynowe

14.Przygotowanie stolika zabiegowego do zmiany opatrunku na ranie

zasady zmiany opatrunku na ranie „czystej „i „brudnej”

15.Opieka na pacjentem z bólem i gorączką

Ocena bólu pacjenta na podstawie poznanej skali

16.Podawanie leków obniżających temperaturę

zasady przechowywania leków w oddziale

Odczytywanie zleceń lekarskich z uwzględnieniem dawki, drogi podania godziny

17.Wykonywania wstrzyknień domięśniowych i podskórnych

Zasady wykonywania wstrzyknień

Kolejność i technika, dobór odpowiedniego sprzętu

18.Podawanie leków drogą dożylną

cel i technikę wstrzyknień dożylnych

Założenie i obserwacja wkłucia obwodowe

Przygotowanie i podłączenie kroplowego wlewu dożylnego

Oblicza dawki zleconych leków

19.Pobieranie krwi z żyły do badania (morfologia, jonogram, grupa krwi, inne badania)

Pobranie krwi na posiew w kierunku bakterii tlenowych i beztlenowych

Oznaczanie glikemii za pomocą glukometru

20.Wykonanie zabiegów ułatwiających oddychanie

Przygotowanie pacjenta do wykonania gimnastyki oddechowej

Zastosowanie drenażu ułożeniowego u pacjenta

przygotowanie zestawu i wykonanie zabiegu odśluzowania dróg oddechowych

zasady i cel zastosowania zabiegu inhalacji

21.Organizacja opieki stacjonarnej nad pacjentem. Zakres świadczonych usług

22.Indywidualna i zbiorcza dokumentacja szpitala

Zakres informacji zawartych w dokumentacji pacjenta

Student zna zasady korzystania z dokumentacji medycznej

Zbieranie danych o pacjencie metodą obserwacji, wywiadu, pomiarów bezpośrednich (tętno, oddech, ciśnienie tętnicze krwi) analizy dokumentacji medycznej

23.Prawa pacjenta w szpitalu

24. Podsumowanie zajęć praktycznych

Praktyki zawodowe: Indywidualny model opieki pielęgniarskiej w oparciu o proces pielęgnowania i Primary Nursing. Klasyfikacja diagnoz ICNP. Udział pielęgniarki w procesie leczenia: podawanie leków drogą doustną, podawanie leków drogą iniekcji podskórnych, domięśniowych, dożylnych. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym: pobieranie materiałów do badań (krew, mocz, kał), pobieranie wymazów. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Udział pielęgniarki w procesie rehabilitacji: stosowanie pozycji ułożeniowych i udogodnień, zapobieganie skutkom unieruchomienia, profilaktyka odleżyn. Ocena stanu zdrowia pacjenta metoda procesu pielęgnowania. Specyfika opieki nad wybranymi grupami pacjentów. Opieka nad pacjentem długotrwale unieruchomionym. Opieka na pacjentem z bólem gorączka. Opieka na pacjentem z zaburzeniami snu. Ocena stanu zdrowia pacjenta metodą procesu pielęgnowania. Formułowanie diagnozy pielęgniarskiej. Zbieranie danych o pacjencie

metodą obserwacji, wywiadu, pomiarów bezpośrednich (tętno, oddech, ciśnienie tętnicze krwi) analizy dokumentacji medycznej. Pielęgniarska ocena stanu zdrowia pacjenta w oparciu o studium indywidualnego przypadku. Udział pielęgniarki w procesie diagnostycznym: pobieranie materiałów do badań (krew, mocz, kał), pobieranie wymazów. Przygotowanie narzędzi i materiału opatrunkowego do sterylizacji, metody i techniki sterylizacji, kontrola skuteczności sterylizacji. Technika chirurgicznego mycia rąk. Zakładanie sterylnych rękawiczek i sterylnego fartucha chirurgicznego. Współpraca w zespole terapeutycznym w oparciu o kwalifikacje, kompetencje i odpowiedzialność zawodową.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Ciechaniewicz W., (red.), Pielęgniarstwo. Ćwiczenia. Podręcznik dla studiów medycznych, t. I, II, PZWL, Warszawa 2014

Ślusarska B., Zarzycka D., Zahradniczek K. (red), Podstawy pielęgniarstwa, t. I, II. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2015

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarские, PZWL, Warszawa 2015

Górajek-Jóźwik J. (red.), Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarской, PZWL, Warszawa 2018

Uzupełniająca:

Kózka M., Płaszewska-Żywko L. (red.), Diagnozy i interwencje pielęgniarские, PZWL, Warszawa 2015

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarской nad chorym dorosłym, PZWL, Warszawa 2010

Zahradniczek K. (red.), Pielęgniarstwo, PZWL, Warszawa 2006

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: obecność na zajęciach (10%)+ aktywność na zajęciach(20%) + 2 testy jednokrotnego wyboru (70%), po 10 pytań, skala ocen: 10 pkt – (bdb), 9 pkt – (+db), 8 pkt – (db), 7 pkt – (+dost), 6 pkt – (dost), 5 i mniej punktów – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna)

(P_W01 – P_W11)

Samokształcenie: Proces pielęgnowania w wybranej jednostce chorobowej, znajomość literatury niezbędna do przygotowania pracy z samokształcenia (wykład). Przygotowanie pokazu instruktażowego, prezentacji multimedialnej oraz dokumentu tekstowego (ćwiczenia) **(P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U26)**

Egzamin: test jednokrotnego wyboru, 50 pytań, skala ocen: 50pkt. – (bdb), 49-47pkt. – (+db), 46-40pkt. – (db), 39 - 37pkt. – (+dost), 36- 30pkt. – (dost), 29 pkt. i mniej - (ndst), (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) **(P_W01 – P_W11)**

Ćwiczenia: (P_U01 – P_U26, P_K01 – P_K07) -ocena pozytywna z 3 kolokwii pisemnych (skł. się z 10 pytań w formie testu jednokrotnego wyboru) min. 60 %= ocena pozytywna; na każdych zajęciach ocena z :

1.przestrzeganie zasad i techniki wykonywanej czynności (0-2pkt.)

2.sposób wykonania czynności (0-2pkt.)

3. skuteczność wykonanej czynności (0-2pkt.)

4.samodzielność podczas wykonywania czynności (0-2pkt.)

5.komunikowanie się z pacjentem (0-2pkt.)

6.postawa studenta wobec zawodu (0-2pkt.)

7. złożenie dokumentacji z samokształcenia

8.obowiązkowa obecność 100% na zajęciach

9. zaliczenie w warunkach symulowanych wylosowanych czynności pielęgniarских

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych **(P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U26; P_K01 – P_K07)**

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się

obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

1. Zgodność wykonywanych czynności z obowiązującymi procedurami (Op.-2p.)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-2p.)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-2p.)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-2p.)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-2p.)

Maksymalna liczba punktów: 10 p.

Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

-obowiązkowa 100% obecność na zajęciach praktycznych

Praktyki zawodowe: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U26; P_K01 – P_K07**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49 – plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Filmy instruktażowe	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	60
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	120
Liczba punktów ECTS	4
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Promocja zdrowia II rok, semestr 3		P.MC.18.P.Z.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
Poziom studiów:	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
I stopnia - licencjackie	Health Promotion		
	Status przedmiotu	Język wykładowy	
Profil studiów: praktyczny	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
	Wiedza z biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, wiedza i umiejętności z zakresu Podstaw pielęgniarstwa I i II		
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 20			1
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest przygotowanie do samodzielnego działania w procesie promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, m m.in. poprzez realizację lub inicjację realizacji programów promocji zdrowia i profilaktyki, skierowanych do różnych grup społecznych (rodzin, społeczności lokalnych, grup zawodowych) i osób w różnym wieku (dzieci, młodzieży, dorosłych, seniorów).			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej		K.C.W16.
	P_W02 zna zasady konstruowania programów promocji zdrowia		K.C.W17.
	P_W03 zna strategię promocji zdrowia o zasięgu lokalnym, krajowym i światowym		K.C.W18.
Umiejętności:	P_U01 ocenia potencjał zdrowotny pacjenta i jego rodziny z wykorzystaniem skal, siatek i pomiarów		K.C.U28.
	P_U02 rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia		K.C.U29.
	P_U03 potrafi dobierać metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtować zachowania zdrowotne różnych grup społecznych		K.C.U30.
	P_U04 uczy pacjenta samokontroli stanu zdrowia		K.C.U31.
	P_U05 opracowuje i wdraża indywidualne programy promocji zdrowia pacjentów, rodzin i grup społecznych		K.C.U32.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną		K.S.1.3.1.

	<p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: Rozwój promocji zdrowia na tle historycznym (światowe i polskie konferencje promocji zdrowia, dokumenty w promocji zdrowia). Promocja zdrowia w systemie opieki zdrowotnej. Kompetencje i zadania pielęgniarki w promocji zdrowia. Wybrane zachowania zdrowotne, styl życia jako obszar działania dla promocji zdrowia, profilaktyka uzależnień. Projektowanie programów promocji zdrowia.</p> <p>Ćwiczenia: Rola i zadania biura/gabinetu promocji zdrowia w ramach kompetencji szpitala/praktyki podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki środowiskowo/rodzinnej, pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania. Praca z klientami/pacjentami zgłaszającymi się spontanicznie, praca z pacjentami hospitalizowanymi w poszczególnych oddziałach, praca z chorymi przewlekłe, praca z dziećmi i ich rodzicami, realizowane programy lokalne. Promowanie zdrowia w środowisku szkolnym -przygotowanie programu edukacyjnego dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia.</p> <p>Samokształcenie: Rola zawodowa lekarzy, psychologów, pedagogów, pielęgniarek, inżynierów i innych profesjonalistów w promocji zdrowia. Organizacja pielęgniarskiego biura/gabinetu promocji zdrowia. Specyfika edukacji zdrowotnej jako element procesu pielęgnowania z uwzględnieniem kryterium wieku i stanu zdrowia dziecka, osoby dorosłej, osoby starszej, rodziny. Programy promocji zdrowia w wieku podeszłym.</p> <p>Zajęcia praktyczne: Praca z klientami/pacjentami zgłaszającymi się spontanicznie, praca z pacjentami hospitalizowanymi w poszczególnych oddziałach, praca z chorymi przewlekłe, praca z dziećmi i ich rodzicami, realizowane programy lokalne. Promowanie zdrowia w środowisku szkolnym, przygotowanie programu edukacyjnego dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia. Opracowanie i wdrażanie indywidualnego programu promocji zdrowia jednostki i rodziny</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M., Basińska M.A., Promocja zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, t. 1: Teoretyczne podstawy promocji zdrowia, Wydawnictwo Czelej, Lublin 2008</p> <p>Andruszkiewicz A., Banaszkiewicz M., Barczykowska E., Promocja zdrowia dla studentów studiów licencjackich kierunku pielęgniarstwo i położnictwo, t. 2: Promocja zdrowia w praktyce pielęgniarstwa i położnictwa, PZWL, Warszawa 2010</p> <p>Gromadzka-Ostrowska J., Edukacja prozdrowotna i promocja zdrowia, SGGW, Warszawa 2019</p> <p>Wrońska I., Sierakowska M., Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa, PZWL, Warszawa 2015</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Wojnarowska B. (red.), Edukacja zdrowotna. Podręcznik akademicki, PWN, Warszawa 2017</p> <p>Karski J. B., Praktyka i teoria promocji zdrowia, CeDeWu, Warszawa 2006</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test z pytaniami otwartymi:		

1. Definicja promocji zdrowia. Zachowania zdrowotne a styl życia. Promocja zdrowia w systemie opieki zdrowotnej -przykłady dokumentów i konferencji (**P_W01, P_W02**)
2. Strategie promocji zdrowia (**P_W03**)
3. Opis kompetencji i zadań pielęgniarstwa w promocji zdrowia (**P_W03**)
4. Zasady konstruowania programów promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej (**P_W02**)

min. 60% poprawnych odpowiedzi w teście= ocena pozytywna

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: projekt

Temat projektu: Program promocji zdrowia dla słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku (**P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05,**

Kryteria oceny pracy pisemnej (projektu)

1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu.
2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarstwa i innej.
3. Poprawność terminologiczna i językowa.
4. Logiczny układ treści.
5. Dobór literatury.

Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p.

Ocena sprawozdania wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu, wykorzystywanej m.in. do przygotowania projektu (**P_K01-P_K07**)

Zajęcia praktyczne: Konspekt zajęć edukacyjnych dla wybranej grupy wiekowej i wybranego elementu stylu życia. (**P_U05, P_K01-P_K07**) – kryteria oceny tak jak przy ocenie projektu

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie projektu (wypowiedź pisemna)	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
Zajęcia praktyczne	20
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Podstawowa opieka zdrowotna I		P.MC.19.P.O. Z. I
	III rok, semestr 5		
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej		
	Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Basic Health Care		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej; wiedza z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, budowy i funkcjonowania poszczególnych układów, narządów; z zakresu badania podmiotowego i przedmiotowego (badanie fizykalne); z zakresu promocji zdrowia i zdrowia publicznego.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Przygotowanie studenta w zakresie planowania, realizowania i oceny działań podejmowanych w ramach pielęgniarstwiej opieki środowiskowo-rodzinnej nad osobami zdrowymi, chorymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauki			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 charakteryzuje organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia		K.C.W19.
	P_W02 zna warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarstwiej w podstawowej opiece zdrowotnej		K.C.W20.
	P_W03 zna i stosuje metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży		K.C.W21.
Umiejętności:	P_U01 realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej		K.C.U33.
	P_U02 ocenia środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych		K.C.U34.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną		K.S.1.3.1.

	<p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
--	---	--

Treści programowe

Wykłady: 1. System opieki zdrowotnej w Polsce i na świecie. Koncepcja podstawowej opieki zdrowotnej w dokumentach międzynarodowych. 2. Podstawowa opieka zwrotna w Polsce przed i po 1999 roku. Charakterystyka modelu pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej; rys historyczny i stan obecny. 3. Zespół podstawowej opieki zdrowotnej; charakterystyka kompetencji lekarza, pielęgniarki środowiska zamieszkania, pielęgniarki środowiska nauki i wychowania, położnej środowiska zamieszkania, pielęgniarki opieki długoterminowej/domowej. 4. Systemy zarządzania informacją oraz mierniki jakości w podstawowej opiece zdrowotnej. 5. Modele opieki środowiskowej – rodzinnej i formy świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Rodzina jako podmiot opieki zdrowotnej. Koncepcja zdrowia rodziny. Metody pracy pielęgniarki z rodziną. Wydolność opiekuńczo-pielęgnacyjna rodziny. Wsparcie społeczne. 6. Zakres, struktura i organizacja świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej – świadczenia gwarantowane. 7. Odrębności w opiece środowiskowej – rodzinnej ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i wychowania oraz pracy. Koncepcja środowiskowej opieki zdrowotnej. Założenia i organizacja. 8. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i społecznych jednostki, rodziny, społeczności lokalnej. Diagnoza indywidualnego przypadku, rodziny, społeczności lokalnej (dla celów promocji zdrowia, profilaktyki, w sytuacji choroby i niepełnosprawności). 9. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarstwa w środowisku zamieszkania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarstwa. 10. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych, szkolnych i społecznych dzieci i młodzieży oraz planowanie opieki w środowisku nauczania i wychowania. 11. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarstwa w środowisku nauki i wychowania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarstwa. 12. Organizacyjno-prawne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej. 13. Standardy w pracy pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej. 14. Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej.

Ćwiczenia: 1. Planowanie pracy w podstawowej opiece zdrowotnej w oparciu o problemy zdrowotne i demograficzne środowiska lokalnego. 2. Charakterystyka środowiska podopiecznych. 3. Zdrowie i czynniki wpływające na nie. Postrzeganie zdrowia przez pacjenta. Ogólna problematyka związków rodziny i zdrowia. 4. Choroba jako czynnik zmian w rodzinie – analiza zmian zachodzących w rodzinie w wyniku choroby. 5. Specyfika problemów zdrowia rodziny mieszkającej w mieście i na wsi. 7. Opieka zdrowotna, profilaktyka i edukacja prozdrowotna w ramach pieczy zdrowotnej. Konkretyzacja i zapis danych dla celów profilaktyki i opieki pielęgniarstwa. 8. Uzależnienia. Konstruowanie programu wspomagania rodzin w profilaktyce uzależnień.

Samokształcenie: 1. Diagnoza środowiska lokalnego z opisem wsparcia. 2. Wybrane zagadnienia zdrowia u osób pracujących. Praca zawodowa nieletnich i kobiet w ciąży – zagrożenia zdrowia, działania profilaktyczne.

Zajęcia praktyczne: 1. Zadania pielęgniarki rodzinnej. Planowanie pracy z rodziną. Dokumentowanie świadczeń. 2. Specyfika procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę środowiskową/rodzinną. Realizacja programów prewencyjnych. 3. Problemy edukacji zdrowotnej w rodzinie i środowisku lokalnym. Poradnictwo w pracy pielęgniarki środowiskowej/rodzinnej. 4.

Zadania pielęgniarki praktyki: gabinet zabiegowy, gabinet szczepień, promocja zdrowia, dokumentacja, sprawozdawczość. 5. Zadania pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania: badania przesiewowe, pierwsza pomoc przedlekarska, edukacja zdrowotna, identyfikacja problemów zdrowotnych, społecznych i szkolnych uczniów, współpraca wielodyscyplinarna w zakresie dbałości o zdrowie ucznia, dokumentacja, sprawozdawczość. 6. Rozpoznawanie warunków i potrzeb zdrowotnych jednostki i rodziny. Ocena środowiska zamieszkania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych. 7. Zadania pielęgniarki medycyny pracy w opiece nad pracującymi. 8. Realizacja programów profilaktycznych w POZ

Praktyka zawodowa: 1. Komunikowanie się pielęgniarki w środowisku pacjenta; rozpoznawanie stanu człowieka zdrowego. 2. Zasady zbierania ukierunkowanego wywiadu środowiskowego dla potrzeb procesu pielęgnowania. 3. Ocena zagrożeń zdrowia, stopnia samodzielności pacjenta i wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny. 4. Ocena stanu higienicznego skóry i włosów, uzębienia i odżywienia, postawy, proporcji ciała, zakresu ruchów w stawach. 5. Analiza zebranych informacji pod kątem oceny stylu życia podopiecznych w środowisku. 6. Planowanie działań prozdrowotnych w oparciu o rozpoznane czynniki ryzyka, zmierzających do zachowania oraz potęgowania zdrowia. 7. Diagnozowanie sytuacji podopiecznych w zakładach podstawowej opieki zdrowotnej. 8. Planowanie, realizowanie i ocenianie działań podejmowanych na rzecz podopiecznego w zdrowiu i chorobie. 9. Realizacja programów edukacji zdrowotnej. 10. Realizacja zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (współpraca z różnymi instytucjami społeczności lokalnej. 11. Realizacja zadań pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania. 12. Współpraca pielęgniarki środowiskowej z pacjentem geriatrycznym i jego rodziną. 13. Działania pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w środowisku obłożnie chorego i niepełnosprawnego. 14. Promocja zdrowia i profilaktyka w środowiskach podopiecznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Dmoch-Gajzlerska E. (red.), POZ w Polsce. Struktura, zadania, funkcje, PZWL, Warszawa 2017

Pietrzak M., Knoff B., Kryczka T., Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, PZWL, Warszawa 2021

Kocka K., Marcinowicz L., Ślusarska B. (red.), Pielęgniarstwo rodzinne i opieka środowiskowa, PZWL, Warszawa 2019

Oblacińska A., Ostrenga A. (red.), Standardy i metodyka pracy pielęgniarki i higienistki szkolnej, IMiD, Warszawa 2003 [dokument online]

Wybrane aktualne pozycje z czasopism krajowych i zagranicznych związane z tematyką ćwiczeń
Wybrane akty prawne

Uzupełniająca:

Kilańska D. (red.), Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, t. 1, Makmed, Lublin 2010

Marcinowicz L., Ślusarska B., Opieka nad podopiecznym w praktyce pielęgniarki rodzinnej, Continuo, Wrocław 2017

Wojnarowska B. (red.), Profilaktyka w pediatrii, PZWL, Warszawa 2016

Domżał-Drzewicka R., Gałęziowska E. (red.), Nowoczesne metody rozpoznawania płodności. Wybrane zagadnienia, Makmed, Lublin 2007

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie kolokwium opisowego; obecność i aktywność na zajęciach (**P_W01, P_W02, P_W03,**)

Ćwiczenia: (zaliczenie z oceną – obecność na ćwiczeniach, pozytywne zaliczenie 4 kolokwiumów cząstkowych, przygotowanie przykładowego wywiadu środowiskowego; opracowanie wybranego przez studenta programu profilaktyki (**P_W01, P_W02, P_W03P_U01, P_U02**);

Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji (**P_W01, P_W02, P_W03, P_U01, P_U02**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_U01, P_U02, P_K01-P_K07**).

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych

pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarzkich w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (**P_U01, P_U02, P_K01-P_K07**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Podstawowa opieka zdrowotna II III rok, semestr 6		P.MC.20.P.O. Z. II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Basic Health Care		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej; wiedza z zakresu anatomii i fizjologii człowieka, budowy i funkcjonowania poszczególnych układów, narządów; z zakresu badania podmiotowego i przedmiotowego (badanie fizykalne); z zakresu promocji zdrowia i zdrowia publicznego. Wiedza i umiejętności z zakresu Podstawowa opieka zdrowotna I.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 40			1
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Przygotowanie studenta w zakresie planowania, realizowania i oceny działań podejmowanych w ramach pielęgniarstwa opieki środowiskowo-rodzinnej nad osobami zdrowymi, chorymi i niepełnosprawnymi w środowisku zamieszkania, pracy, wychowania i nauki			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 charakteryzuje organizację i funkcjonowanie podstawowej opieki zdrowotnej w Rzeczypospolitej Polskiej i innych państwach, z uwzględnieniem zadań pielęgniarki i innych pracowników systemu ochrony zdrowia		K.C.W19.
	P_W02 zna warunki realizacji i zasady finansowania świadczeń pielęgniarstwa w podstawowej opiece zdrowotnej		K.C.W20.
	P_W03 zna i stosuje metody oceny środowiska nauczania i wychowania w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży		K.C.W21.
Umiejętności:	P_U01 realizuje świadczenia zdrowotne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej		K.C.U33.
	P_U02 ocenia środowisko zamieszkania, nauczania i wychowania oraz pracy w zakresie rozpoznawania problemów zdrowotnych		K.C.U34.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i		K.S.1.3.1.

<p>kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
--	--

Treści programowe

Wykłady: 1. Zespół podstawowej opieki zdrowotnej; charakterystyka kompetencji lekarza, pielęgniarki środowiska zamieszkania, pielęgniarki środowiska nauki i wychowania, położnej środowiska zamieszkania, pielęgniarki opieki długoterminowej/domowej. 2. Systemy zarządzania informacją oraz mierniki jakości w podstawowej opiece zdrowotnej. 3. Modele opieki środowiskowej – rodzinnej i formy świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Rodzina jako podmiot opieki zdrowotnej. Koncepcja zdrowia rodziny. Metody pracy pielęgniarki z rodziną. Wydolność opiekuńczo-pielęgniacyjna rodziny. Wsparcie społeczne. 4. Zakres, struktura i organizacja świadczeń zdrowotnych w podstawowej opiece zdrowotnej – świadczenia gwarantowane. 5. Odrębności w opiece środowiskowej – rodzinnej ze względu na środowisko zamieszkania, nauki i wychowania oraz pracy. 6. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych i społecznych jednostki, rodziny, społeczności lokalnej. Diagnoza indywidualnego przypadku, rodziny, społeczności lokalnej (dla celów promocji zdrowia, profilaktyki, w sytuacji choroby i niepełnosprawności). 7. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku zamieszkania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 8. Rozpoznawanie problemów zdrowotnych, szkolnych i społecznych dzieci i młodzieży oraz planowanie opieki w środowisku nauczania i wychowania. 9. Planowanie i realizacja opieki pielęgniarskiej w środowisku nauki i wychowania – sprzęt i środki do realizacji. Zasady dokumentowania opieki pielęgniarskiej. 10. Organizacyjno-prawne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarki w podstawowej opiece zdrowotnej. 11. Standardy w pracy pielęgniarki podstawowej opieki zdrowotnej. 12. Udział pielęgniarki w realizacji zadań wynikających z programów polityki zdrowotnej.

Samokształcenie: 1. Konstruowania planów całościowej opieki dla rodziny na przykładzie wybranych sytuacji zdrowotnych. 2. Specyfika działalności edukacyjnej realizowanej przez pielęgniarkę w środowisku nauczania i wychowania.

Zajęcia praktyczne: 1. Zadania pielęgniarki rodzinnej. Planowanie pracy z rodziną. Dokumentowanie świadczeń. 2. Specyfika procesu pielęgnowania realizowanego przez pielęgniarkę środowiskową/rodzinną. 3. Problemy edukacji zdrowotnej w rodzinie i środowisku lokalnym. 4. Poradnictwo w pracy pielęgniarki środowiskowej/rodzinnej. 5. Zadania pielęgniarki praktyki: gabinet zabiegowy, gabinet szczepień, promocja zdrowia, dokumentacja, sprawozdawczość. 6. Zadania pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania: badania przesiewowe, pierwsza pomoc przedlekarska, edukacja zdrowotna, identyfikacja problemów zdrowotnych, społecznych i szkolnych uczniów, współpraca wielodyscyplinarna w zakresie dbałości o zdrowie ucznia, dokumentacja, sprawozdawczość. 7. Zadania pielęgniarki medycyny pracy w opiece nad pracującymi. 8. Realizacja programów profilaktycznych w POZ

Praktyka zawodowa: 1. Komunikowanie się pielęgniarki w środowisku pacjenta; rozpoznawanie stanu człowieka zdrowego. 2. Zasady zbierania ukierunkowanego wywiadu środowiskowego dla potrzeb procesu pielęgnowania. 3. Ocena zagrożeń zdrowia, stopnia samodzielności pacjenta i wydolności pielęgniacyjno-opiekuńczej rodziny. 4. Ocena stanu higienicznego skóry i włosów, uzębienia i

odżywienia, postawy, proporcji ciała, zakresu ruchów w stawach. 5. Analiza zebranych informacji pod kątem oceny stylu życia podopiecznych w środowisku. 6. Planowanie działań prozdrowotnych w oparciu o rozpoznane czynniki ryzyka, zmierzających do zachowania oraz potęgowania zdrowia. 7. Diagnostowanie sytuacji podopiecznych w zakładach podstawowej opieki zdrowotnej. 8. Planowanie, realizowanie i ocenianie działań podejmowanych na rzecz podopiecznego w zdrowiu i chorobie. 9. Realizacja programów edukacji zdrowotnej. 10. Realizacja zadań opiekuńczo-pielęgnacyjnych (współpraca z różnymi instytucjami społeczności lokalnej. 11. Realizacja zadań pielęgniarki w środowisku nauczania i wychowania. 12. Współpraca pielęgniarki środowiskowej z pacjentem geriatrycznym i jego rodziną. 13. Działania pielęgnacyjno-rehabilitacyjne w środowisku obłożnie chorego i niepełnosprawnego. 14. Promocja zdrowia i profilaktyka w środowiskach podopiecznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Dmoch-Gajzlerska E. (red.), POZ w Polsce. Struktura, zadania, funkcje, PZWL, Warszawa 2017

Pietrzak M., Knoff B., Kryczka T., Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, PZWL, Warszawa 2021

Kocka K., Marcinowicz L., Ślusarska B. (red.), Pielęgniarstwo rodzinne i opieka środowiskowa, PZWL, Warszawa 2019

Oblacińska A., Ostrega A. (red.), Standardy i metodyka pracy pielęgniarki i higienistki szkolnej, IMiD, Warszawa 2003 [dokument online]

Wybrane aktualne pozycje z czasopism krajowych i zagranicznych związane z tematyką ćwiczeń
Wybrane akty prawne

Uzupełniająca:

Kilańska D. (red.), Pielęgniarstwo w podstawowej opiece zdrowotnej, t. 1, Makmed, Lublin 2010

Marcinowicz L., Ślusarska B., Opieka nad podopiecznym w praktyce pielęgniarki rodzinnej, Continuo, Wrocław 2017

Wojnarowska B. (red.), Profilaktyka w pediatrii, PZWL, Warszawa 2016

Domżał-Drzewicka R., Gałęziowska E. (red.), Nowoczesne metody rozpoznawania płodności. Wybrane zagadnienia, Makmed, Lublin 2007

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin: test jednokrotnego wyboru (**P_W01, P_W02, P_W03**)

Samokształcenie: zaliczenie na ocenę na podstawie przygotowanej prezentacji (**P_W01, P_W02, P_W03, P_U01, P_U02**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_U01, P_U02, P_K01 – P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (**P_U01, P_U02 P_K01 – P_K07**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49 – plus dobry

od 4,50 – bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Liczba punktów ECTS	1
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Dietetyka I rok, semestr 1		P.MC.21.D.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa Module C: Basic Nursing Sciences		
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Dietetics		
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
Wiedza z anatomii i fizjologii człowieka, biochemii i biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Cele przedmiotu			
Przekazanie zasad racjonalnego żywienia dzieci i dorosłych przy uwzględnieniu kompromisu fizjologicznego, kulturowego, psychologicznego, ekologicznego i finansowego oraz zasad żywienia dietetycznego w wybranych chorobach i uświadomienie i założeń dietoprofilaktyki w przeciwdziałaniu tzw. chorobom cywilizacyjnym			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 definiuje zapotrzebowanie organizmu na składniki pokarmowe		K.C.W22.
	P_W02 wymienia zasady żywienia osób zdrowych i chorych w różnym wieku oraz żywienia dojelitowego i pozajelitowego		K.C.W23.
	P_W03 zna zasady leczenia dietetycznego i powikłania dietoterapii		K.C.W24.
	P_W04 zna rodzaje i zastosowanie środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego		K.C.W25.
Umiejętności:	P_U01 ocenia stan odżywienia organizmu z wykorzystaniem metod antropometrycznych, biochemicznych i badania podmiotowego oraz prowadzić poradnictwo w zakresie żywienia		K.C.U35.
	P_U02 stosuje diety terapeutyczne w wybranych schorzeniach		K.C.U36.
	P_U03 dobiera środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego i wystawiać na nie recepty w ramach realizacji zleceń lekarskich oraz udzielać informacji na temat ich stosowania		K.C.U37.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.

Treści programowe	
<p>Wykłady: Procesy energetyczne i gospodarka wodna w organizmie. Składniki odżywcze i ich znaczenie w organizmie. Normy żywienia i wyżywienia. Zróżnicowanie diet dzieci i dorosłych. Ilościowe i jakościowe błędy żywieniowe Polaków. Zasady planowania i oceny żywienia różnych grup ludności. Zasady planowania i układania jadłospisów dla osób zdrowych. Zasady edukacji żywieniowej. Udział pielęgniarki w leczeniu żywieniowym. Leczenie żywieniowe – dojelitowe i parenteralne u dorosłych i dzieci. Monitorowanie chorego żywionego dojelitowe i parenteralne. Zasady oceny stanu odżywienia. Klasyfikacja i charakterystyka diet. Niedożywienie i jego zdrowotne następstwa. Postępowanie dietetyczne jako część terapii. Żywienie człowieka w różnych stanach chorobowych (choroby układu krążenia, choroby metaboliczne, choroby przewodu pokarmowego, choroby układu moczowego, żywienie chorych ze zwiększonym katabolizmem).</p> <p>Ćwiczenia: Żywienie dojelitowe w domu pacjenta. Opracowanie wywiadu żywieniowego, umożliwiającego ocenę błędów w żywieniu pacjenta oraz postępowania dla określenia stanu odżywienia pacjenta. Układanie, ocena i korygowanie ułożonych jadłospisów dla osób zdrowych i chorych z cukrzycą, otyłością, nadciśnieniem, zaburzeniami gospodarki lipidowej, z chorobami przewodu pokarmowego, wątroby, trzustki, nerek.</p> <p>Samokształcenie: przygotowanie prezentacji jadłospisu, przedstawianej podczas ćwiczeń.</p>	
Zalecana literatura	
<p>Podstawowa: Ostrowska L. (red.) Dietetyka. Kompendium, PZWL, Warszawa 2021 Włodarek D., Lange E., Kozłowska L., Głąbska D., Dietoterapia, PZWL, Warszawa 2015 Ciborowska H., Rudnicka A., Dietetyka. Żywienie zdrowego i chorego człowieka, wyd. 4, PZWL, Warszawa 2018 Bułhak-Jachymczyk B., Jarosz M. (red.), Normy żywienia człowieka. Podstawy prewencji otyłości i chorób niezakaźnych, PZWL, Warszawa 2015 “Współczesna Dietetyka. Specjalistyczne czasopismo dla dietetyków i profesjonalistów żywienia”</p>	
<p>Uzupełniająca: Kunachowicz H., Nadolna I., Iwanow K., Wartość odżywcza wybranych produktów spożywczych i typowych potraw, PZWL, Warszawa 2016 Kunachowicz H., Przygoda B., Nadolna I., Iwanow K., Tabele składu i wartości odżywczej żywności, PZWL, Warszawa 2020 Szczygieł B. (red.), Niedożywienie związane z chorobą, PZWL, Warszawa 2012</p>	
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji	
<p>Wykłady: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru, min. 60% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04)</p> <p>Ćwiczenia: zaliczenie w formie prezentacji autorskiego projektu pn.: Propozycja jadłospisu dla pacjenta z określoną jednostką chorobową (typ jednostki chorobowej podaje prowadzący zajęcia) oraz sposób postępowania dietetycznego z pacjentem. (P_U01, P_U02, P_U03, P_K01)</p> <p>Kryteria oceny projektu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykazanie wiedzy i zrozumienia tematu. 2. Zgodność formułowanych wypowiedzi ze stanem aktualnej wiedzy pielęgniarskiej i innej. 3. Poprawność terminologiczna i językowa. 4. Logiczny układ treści. 5. Dobór literatury. <p>Każda z kategorii punktowana w skali 0p.-5p. Maksymalna ilość punktów do uzyskania: 25p. Ocena projektu wystawiona według zasady: 60%-75% dostateczny 76%-80% plus dostateczny 81%-85% dobry 86%-90% plus dobry 91%-100% bardzo dobry</p> <p>Samokształcenie: przygotowanie projektu do prezentacji podczas ćwiczeń ((P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03, P_K01).</p>	
Nakład pracy studenta	Liczba godzin

Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do zaliczenia	5
Samokształcenie	
Przygotowanie projektu (prezentacja, wypowiedź pisemna)	15
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Badanie fizykalne I rok, semestr 2		P.MC.22.B.F.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Physical Examination		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu anatomii, fizjologii oraz podstaw pielęgniarstwa I.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15; ćwiczenia: 30			2
Cele przedmiotu			
Zapoznanie z teoretycznymi podstawami badań fizykalnych człowieka; przedstawienie odrębności przeprowadzania oraz interpretacji badań u człowieka dorosłego, starszego oraz u dzieci, noworodków i niemowląt			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna pojęcie i zasady prowadzenia badania podmiotowego i jego dokumentowania		K.C.W32.
	P_W02 charakteryzuje metody i techniki kompleksowego badania przedmiotowego		K.C.W33.
	P_W03 określa znaczenie wyników badania podmiotowego i przedmiotowego w formułowaniu oceny stanu zdrowia pacjenta dla potrzeb opieki pielęgniarstwiej		K.C.W34.
	P_W04 omawia sposoby przeprowadzania badania fizykalnego z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności;		K.C.W35.
Umiejętności:	P_U01 przeprowadza badanie podmiotowe pacjenta, analizuje i interpretuje jego wyniki		K.C.U43.
	P_U02 rozpoznaje i interpretuje podstawowe odrębności w badaniu dziecka i osoby dorosłej, w tym osoby w podeszłym wieku		K.C.U44.
	P_U03 techniki badania fizykalnego do oceny fizjologicznych i patologicznych funkcji skóry, zmysłów, głowy, klatki piersiowej, gruczołów piersiowych, jamy brzusznej, narządów płciowych, układu sercowo-naczyniowego, układu oddechowego, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego i układu nerwowego oraz dokumentować wyniki badania fizykalnego i wykorzystywać je do oceny stanu zdrowia pacjenta		K.C.U45.
	P_U04 przeprowadza kompleksowe badanie podmiotowe i przedmiotowe pacjenta,		K.C.U46.

	dokumentować wyniki badania oraz dokonywać ich analizy dla potrzeb opieki pielęgniarstwa P_U05 przeprowadza badanie fizykalne z wykorzystaniem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności	K.C.U47.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady: 1. Wprowadzenie do problematyki badań fizykalnych. 2. Znaczenie badania podmiotowego w ocenie klinicznej i diagnostyce pacjenta. 3. Warunki i zasady przeprowadzania badań fizykalnych. 4. Zasady zbierania wywiadu. 5. Badanie podmiotowe i przedmiotowe w medycynie wieku rozwojowego. 6. Znaczenie badania podmiotowego w ocenie klinicznej i diagnostyce pacjenta. 7. Całościowy wywiad dotyczący osoby dorosłej – wywiad dotyczący przeszłości pacjenta – obecny stan zdrowia – wywiad rodzinny – wywiad psychosocjalny. 8. Kolejność całościowego badania – Badanie układu mięśniowo-szkieletowego – Badanie neurologiczne. 9. Przegląd układów anatomicznych. Ćwiczenia: 1. Zasady, metody, techniki oraz kolejność przeprowadzania badania fizykalnego. Interpretacja uzyskanych wyników. 2. Badanie przedmiotowe niemowląt, dzieci oraz osób starszych. 3. Znaczenie roli pielęgniarstwa w ocenie stanu psychicznego, ogólnego, skóry, oczu, uszy, jamy ustnej, gardła, szyi, klatki piersiowej, płuc, gruczołów piersiowych, układu sercowo-naczyniowego, brzucha, narządów płciowych żeńskich i męskich, obwodowego układu krążenia, układu mięśniowo-szkieletowego, układu nerwowego. 4. Prowadzenie dokumentacji klinicznej pacjenta. 5. Etapy przygotowań pacjenta do badania fizykalnego. 6. Pomiar masy ciała, wzrostu oraz ocena postawy. Obliczanie BMI. 7. Ocena stanu odżywiania pacjenta i stanu nawodnienia. 8. Ocena ciepłoty ciała (rodzaje i miejsca pomiarów temperatury ciała). 9. Umiejętność oceny obręzków (interpretacja kliniczna obręzków). Badanie odleżyn. 10. Interpretacja i dokumentowanie wyników badania fizykalnego.		
Zalecana literatura		
Podstawowa: Dyk D. (red.), Badanie fizykalne w pielęgniarstwie, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2020 Doboszyńska A., Olszewska A., Rudnicka L., Objawy chorób wewnętrznych, PZWL, Warszawa 2013 Kawczyński M., Propedeutyka pediatrii, PZWL, Warszawa 2017		
Uzupełniająca: Nostrzyk W., Chirurgia. Repetytorium, PZWL, Warszawa 2019 Szczeklika A., Choroby wewnętrzne, Medycyna Praktyczna, Kraków 2012 Gajewski P. (red.), Interna Szczeklika 2016, Medycyna Praktyczna, Kraków, 2016 https://www.mp.pl/		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
Wykłady: Egzamin testowy z wiedzy teoretycznej /wykłady/ i praktycznej /ćwiczenia/- warunkiem dopuszczenia do egzaminu jest zaliczenie ćwiczeń (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_K01) Ćwiczenia: zaliczenie z oceną – zaliczenie zajęć praktycznych w warunkach symulowanych + odpowiedź ustna (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01)		
Nakład pracy studenta		Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia		
Zajęcia dydaktyczne		45
Przygotowanie się do zajęć		5
Studiowanie literatury		5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)		5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia		5

Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Etyka zawodu pielęgniarki I rok, semestr 2		P.MC.23.E.Z.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł B: Nauki społeczne Module B: Social Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Philosophy and Ethics of Professional Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Znajomość podstawowych pojęć z nauk humanistycznych (filozofia, etyka, moralność).			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15			1
Samokształcenie: 15			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z istotą etyki ogólnej i zawodowej, przydatnymi w pracy pielęgniarki oraz przygotowanie do rozwiązywania problemów moralnych, pojawiających się w przyszłej pracy zawodowej			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 student różnicuje przedmiot etyki ogólnej i zawodowej		K.C.W12.
	P_W02 charakteryzuje istotę podejmowania decyzji etycznych i rozwiązywania dylematów moralnych w pracy pielęgniarki		K.C.W13.
	P_W03 zna problematykę etyki normatywnej, w tym aksjologii wartości, powinności i sprawności moralnych istotnych w pracy pielęgniarki		K.C.W14.
	P_W04 rozumie treść kodeksu etyki zawodowej pielęgniarki i położnej		K.C.W15.
Umiejętności:	P_U01 wie, jak rozwiązywać dylematy etyczne i moralne w praktyce pielęgniarstwiej		K.C.U27.
Kompetencje społeczne:	P_K01 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem		K.S.1.3.3.
Treści programowe			
Wykłady:			
1. Historyczne uwarunkowania rozwoju etyki pielęgniarstwiej.			
2. Etyka jako nauka filozoficzna- wprowadzenie i wyjaśnienie podstawowych pojęć.			
3. Analiza przypadków w odniesieniu do pracy zawodowej pielęgniarki.			
4. Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki (ICN, Polska), analiza norm kodeksowych – odpowiedzialność zawodowa pielęgniarki.			
5. Prawa pacjenta – pojęcie, dokumenty międzynarodowe i krajowe, analiza poszczególnych praw w kontekście pracy pielęgniarki.			

6. Prawa dziecka w szpitalu, prawa chorego psychicznie, prawa umierającego, prawa w związku z transplantacją.
  7. Dylematy w pracy pielęgniarki- podejmowanie decyzji etycznych.
  8. Tajemnica zawodowa oraz ustawowe zwolnienie z obowiązku zachowania tajemnicy
  9. Wzorce osobowe w pielęgniarstwie.
  10. Problemy bioetyczne w medycynie: prokreacja wspomagana, eksperymenty medyczne, transplantacja, uporczywa terapia, eutanazja.
- Samokształcenie:** Analiza literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego w trakcie wykładów, prezentacja multimedialna na wskazany temat.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Basińska K., Halsza J. (red.), Etyka w medycynie – wczoraj i dziś. Wybrane zagadnienia, Impuls, Kraków 2014
 Dobrowolska B., Wprowadzenie do medycznej etyki troski. Branta, Bydgoszcz 2010 [dokument online]
 Konstańczak S., Etyka pielęgniarska, Difin, Warszawa 2010
 Fry S.T., Johnstone M.J., Etyka w praktyce pielęgniarskiej. Zasady podejmowania decyzji etycznych, Makmed, Lublin 2009

Uzupełniająca:

Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej
<https://oipip.walbrzych.pl/wordpress/kodeks-etyki-zawodowej/>
 Międzynarodowy Kodeks etyki dla pielęgniarek
<https://www.pielęgniarki.info.pl/files/99353519fc4a2a2132a32f2cbfd10f2d306.pdf>
 Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 1994 nr 111 poz. 535)
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19941110535>
 Europejska Karta Praw Dziecka Hospitalizowanego
 Aspekty etyczne badań naukowych w polskim pielęgniarstwie
<http://bazekon.icm.edu.pl/bazekon/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171408779>
 Kazusy etyczne wraz z analizą
<http://www.incet.uj.edu.pl>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru : min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_U01**)

Samokształcenie: wykształcenie umiejętności ponoszenia odpowiedzialności moralnej za człowieka i wykonywanie zadań z poszanowaniem godności i należnych praw poprzez analizę kodeksu etyki zawodowej pielęgniarek i położnych, dokumentów międzynarodowych i krajowych, dotyczących praw pacjenta. Wykształcenie umiejętności stosowania kodeksu etyki w praktyce zawodowej (**P_U01, P_K01**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	15
Przygotowanie eseju refleksyjnego (wypowiedź pisemna)	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury przedmiotowej	10
Analiza kodeksu pielęgniarek i położnych oraz dokumentów dotyczących praw pacjenta	5
Liczba godzin razem:	40
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Zakażenia szpitalne II rok, semestr 4		P.MC.24.Z.S.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstawowej opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Hospital Infections		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, wiedza i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa I i II.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15			2
Ćwiczenia: 15			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest zapoznanie studenta z zagadnieniem występowania zakażeń i przenoszenia biologicznych czynników chorobotwórczych w placówkach ochrony zdrowia. Student poznaje zagadnienia z zakresu epidemiologii chorób zakaźnych i metody ich zapobiegania z uwzględnieniem specyfiki środowiska szpitalnego oraz podstawy prawne i metody zwalczania zakażeń wśród pacjentów i personelu medycznego			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 definiuje pojęcie zakażeń związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, w tym zakażeń szpitalnych, z uwzględnieniem źródeł i rezerwuaru drobnoustrojów w środowisku pozaszpitalnym i szpitalnym, w tym dróg ich szerzenia		K.C.W36.
	P_W02 wyjaśnia sposoby kontroli szerzenia się, zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych		K.C.W37.
	P_W03 wyjaśnia mechanizm i sposoby postępowania w zakażeniu krwi, zakażeniu ogólnoustrojowym, szpitalnym zapaleniu płuc, zakażeniu dróg moczowych i zakażeniu miejsca operowanego		K.C.W38.
Umiejętności:	P_U01 wdraża standardy postępowania zapobiegającego zakażeniom szpitalnym		K.C.U48.
	P_U02 stosuje środki ochrony własnej, pacjentów i współpracowników przed zakażeniami		K.C.U49.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			

Wykłady:

I. Podstawy epidemiologii chorób zakaźnych

1. Rozprzestrzenianie się biologicznych czynników chorobotwórczych
2. Profilaktyka chorób zakaźnych
3. Zakażenia szpitalne
  - definicja zakażeń szpitalnych, podstawowe pojęcia
  - epidemiologia zakażeń szpitalnych
  - czynniki chorobotwórcze i postacie zakażeń szpitalnych

II. Główne czynniki chorobotwórcze:

1. Zakażenia bakteryjne
2. Zakażenia wirusowe
3. Zakażenia grzybicze
4. Zakażenia pasożytnicze

i postacie kliniczne zakażeń szpitalnych:

1. Zakażenia układu oddechowego
2. Zakażenia układu moczowego
3. Zakażenia krwi
4. Zakażenia ran
5. Wirusowe zapalenie wątroby
6. Zespół nabytego upośledzenia odporności
7. Zakażenia układu nerwowego
8. Zakażenia układu pokarmowego

III. Zakażenia występujące w wybranych obszarach szpitala

1. Oddział intensywnej terapii
2. Blok operacyjny
3. Gabinety zabiegowe i diagnostyczne
  - zakażenia występujące w gabinetach stomatologicznych
  - zakażenia występujące w pracowniach endoskopowych
4. Zakażenia w innych oddziałach
  - oddział noworodkowy
  - stacja dializ
  - oddział transplantologii

IV. Regulacje prawne dotyczące zwalczania zakażeń i odpowiedzialności prawnej placówek

Akty prawne

Program kontroli zakażeń szpitalnych

Standardy dotyczące kontroli zakażeń

Postępowanie w przypadku wystąpienia ognisk epidemiologicznych

Ćwiczenia:

I. Postępowanie ograniczające zakażenia szpitalne

1. Higiena szpitalna:
  - dekontaminacja środowiska szpitalnego
  - dekontaminacja sprzętu i narzędzi. Zasady przechowywania sprzętu i narzędzi
  - segregacja i usuwanie odpadów
2. Higiena rąk
3. Aseptyka i antyseptyka w procedurach medycznych
4. Izolacja chorych
5. Środki ochrony własnej

II. Ekspozycja zawodowa i postępowanie po ekspozycji

III. Leczenie w zakażeniach szpitalnych

1. Leki przeciwbakteryjne
2. Związki przeciwwirusowe
3. Leczenie przeciwgrzybicze
4. Leczenie w zakażeniach pasożytniczych

IV. Pobieranie i przesyłanie materiałów do badań mikrobiologicznych

- ogólne zasady pobierania i przesyłania materiałów do badań
- pobieranie materiałów (krew, cewniki naczyniowe, płyny wysiękowe, wydzieliny z drenów, płyn mózgowo-rdzeniowy, wydzieliny ropne, kał, mocz, materiały z dróg oddechowych, wymazy z pochwy i szyjki macicy, materiały śródoperacyjne, materiały sekcyjne)
- kontrola środowiska

Zalecana literatura

Podstawowa:

Bulanda M., Wójkowska-Mach J., Zakażenia szpitalne, PZWL, Warszawa 2017
 Dzierżanowska D. (red.), Zakażenia szpitalne, Alfa Medica, Bielsko-Biała 2008
 Bulanda M., Szostek S., Podstawy mikrobiologii i epidemiologii szpitalnej, PZWL, Warszawa 2020
 Paradowska-Stankiewicz I., Wojtyniak B., Zieliński A., Epidemiologia. Od teorii do praktyki, PZWL, Warszawa 2021

Uzupełniająca:

Mączyńska A., Higiena rąk w placówkach medycznych, Alfa Medica Press, Bielsko-Biała 2015
 Kilańska D., Trzcińska A., Ekspozycja zawodowa w praktyce, PZWL, Warszawa 2013
 Wójkowska-Mach J., Profilaktyka zakażeń połączonych, PZWL, Warszawa 2021
 Markiewicz Z., Korsak D., Popowska M., Antybiotyki w dobie narastającej lekooporności, PWN, Warszawa 2021

Strona internetowa Narodowego Programu Ochrony Antybiotyków

<http://antybiotyki.edu.pl/>

Strona internetowa Polskiego Towarzystwa Zakażeń Szpitalnych

<http://ptzs.org.pl/>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie testu, pytania jednokrotnego wyboru, min. 60% pozytywnych odpowiedzi= ocena pozytywna (P_W01 - P_W03, P_U01 - P_U02, P_K01)

Ćwiczenia: praca pisemna (sprawozdanie z wybranego tematu), obecność i aktywność na zajęciach(P_W01 - P_W03, P_U01 - P_U02, P_K01)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	15
Przygotowanie sprawozdania (wypowiedź pisemna)	15
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

Karta przedmiotu

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Organizacja pracy pielęgniarzkiej I rok, semestr 2	P.MC.25.O.P.P.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarzkiej Module C: Basic Nursing Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Poziom studiów: studia I stopnia	Organization of Nursing Work	
	Status przedmiotu	Język wykładowy
	Obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Profil studiów Praktyczny	Wymagania wstępne	
	Wiedza i umiejętności z zakresu Podstaw Pielęgniarstwa I.	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15		1
Samokształcenie: 10		
Cele przedmiotu		
Dostarczenie wiedzy dotyczącej organizacji i organizowania, kierowania w pielęgniarstwie, organizowania stanowisk pielęgniarzskich i pracy własnej, usprawniania opieki pielęgniarzkiej oraz własny rozwój zawodowy		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 omawia stanowiska pracy, zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności	K.C.W26.
	P_W02 interpretuje przepisy prawa dotyczące czasu pracy, pracy zmianowej, rozkładu czasu pracy i obciążenia na stanowiskach pielęgniarzskich	K.C.W27.
	P_W03 omawia podstawowe metody organizacji opieki pielęgniarzkiej i ich znaczenie dla jakości tej opieki	K.C.W28.
	P_W04 zna etapy planowania pracy własnej i podległego personelu	K.C.W29.
	P_W05 omawia możliwości planowania kariery zawodowej i uwarunkowania własnego rozwoju zawodowego	K.C.W30.
	P_W06 przedstawia problematykę jakości w opiece zdrowotnej	K.C.W31.
Umiejętności:	P_U01 podejmuje decyzje dotyczące doboru metod pracy oraz współpracy w zespole	K.C.U38.
	P_U02 monitoruje zagrożenia w pracy pielęgniarzki i czynniki sprzyjające występowaniu chorób zawodowych oraz wypadków przy pracy	K.C.U39.
	P_U03 współuczestniczy w opracowaniu standardów i procedur praktyki pielęgniarzkiej oraz monitorować jakość opieki pielęgniarzkiej	K.C.U40.
	P_U04 nadzoruje i ocenia pracę podległego personelu	K.C.U41.
	P_U05 planuje własny rozwój zawodowy i rozwija umiejętności aktywnego poszukiwania pracy	K.C.U42.

Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja, kultura organizacji a kompetencje 2. Organizacja pracy własnej 3. Zasady organizowania pielęgniarskich stanowisk pracy, obowiązujące przepisy prawa polskiego oraz dyrektywy Unii Europejskiej 4. Obciążenia na pielęgniarskim stanowisku pracy, czas pracy, czas pracy zmianowej, rozkład czasu pracy (przepisy prawa) 5. Stres i wypalenie zawodowe 6. Znaczenie doskonalenia zawodowego (system kształcenia podyplomowego, ścieżka kariery) 7. Bezpieczeństwo pielęgniarki na stanowisku pracy: ekspozycja zawodowa, urazy, agresja słowna lub fizyczna 8. Założenia organizacyjne w realizacji funkcji kierowniczych w zakresie planowania, organizowania, przewodzenia, motywowania, kontrolowania 9. Doskonalenie jakości opieki pielęgniarskiej -kryteria i przedmiot oceny jakości pielęgniarskiej 10. Znaczenie standardów w opiece pielęgniarskiej- zasady konstruowania standardów, budowa standardów. <p>Umiejętności dydaktyczne wykorzystywane w ramach przedmiotu zostały nabyte w ramach projektu Stawiamy na kształcenie praktyczne! nr POWR.03.05.00-00-Z019/17 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój</p> <p>Samokształcenie</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie poddania o pracę i CV. 2. Przygotowanie programu p/działania wypadkom oraz chorobom zawodowym na stanowisku pielęgniarki. <p>(Przygotowanie, prezentacji multimedialnej oraz dokumentu tekstowego)</p>		
Zalecana literatura		
Podstawowa Ksykiewicz-Dorota A., Zarządzanie w pielęgniarstwie, PZWL, Warszawa 2015 Ksykiewicz-Dorota A., Podstawy organizacji pracy pielęgniarskiej, Czelej, Lublin 2004 Zahradniczek K. (red.), Pielęgniarstwo, PZWL, Warszawa 2006		
Uzupełniająca Pietrzak B., Karkowski T. (red.), Zarządzanie personelem pielęgniarskim w podmiotach leczniczych (zagadnienia wybrane), Wolters Kluwer Warszawa 2013 ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz.U. 2011nr 151 poz. 896) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111510896 U S T A W A z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U.2011 nr 174 poz. 1039) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111741039 Kodeks etyki zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej https://oipip.walbrzych.pl/wordpress/kodeks-etyki-zawodowej/ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2011 nr 112 poz. 654) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111120654 Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. 2011 nr 174 poz. 1038) https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu20111741038 Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi https://www.dziennikustaw.gov.pl/D2019000123901.pdf		

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 19 czerwca 2013 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu prac związanych z narażeniem na zranienie ostrymi narzędziami używanymi przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych (Dz.U. 2013 poz. 696)

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20130000696>

Artykuł w czasopiśmie, Analiza Przypadków 2/2019 PZWL. Pielęgniarstwo i Położnictwo. Rozwój zawodowy 2/2019

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę; test (jednokrotnego)wyboru min. 60% pozytywnych odpowiedzi= ocena pozytywna, frekwencja na zajęciach (P_W01 – P_W06, P_U01 - P_U05, P_K01), złożenie w wyznaczonym terminie dokumentacji z samokształcenia

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	15
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	30
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: studia I stopnia Profil studiów Praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	System informacji w ochronie zdrowia Rok II, semestr 3		P.MC.26.S.I.O.Z
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarskiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Information system in health care		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Podstawowa znajomość obsługi komputera i korzystania z Internetu			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 30			1
Cele przedmiotu			
Przekazanie studentowi wiedzy z zakresu zasad i procedur dostępu do publicznych zasobów informacyjnych w ochronie zdrowia, zapoznanie z zastosowaniem zasobów i systemów informatycznych funkcjonujących w ochronie zdrowia oraz nabycie przez studenta umiejętności ich praktycznej obsługi. Pokazanie studentowi jak tworzyć, przetwarzać i udostępniać bazy danych, w szczególności medyczne			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna zasady budowy i funkcjonowania Systemu Informacji Medycznej (SIM), dziedzinowych systemów teleinformatycznych oraz rejestrów medycznych, a także zasad ich współdziałania		K.C.W39.
	P_W02 zna metody, narzędzia i techniki pozyskiwania danych		K.C.W40.
Umiejętności	P_U01 potrafi interpretować i stosować założenia funkcjonalne systemu informacyjnego z wykorzystaniem zaawansowanych metod i technologii informatycznych w wykonywaniu i kontraktowaniu świadczeń zdrowotnych		K.C.U50.
	P_U02 potrafi posługiwać się w praktyce dokumentacją medyczną oraz przestrzegać zasad bezpieczeństwa i poufności informacji medycznej oraz prawa ochrony własności intelektualnej		K.C.U51.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Ćwiczenia:			
1. Podstawowe pojęcia: dane, informacje, społeczeństwo informacyjne, systemy informacyjne, systemy informatyczne, system informacyjny zarządzania			
2. System informacyjny opieki zdrowotne i jego funkcje			
3. Proces informatyzacji opieki zdrowotnej			
4. Instytucje przetwarzające dane w ochronie zdrowia			

5. System informacyjny oparty na elektronicznej dokumentacji medycznej
6. Ogólne zasady przetwarzania i gromadzenia informacji w jednostkach opieki zdrowotnej
7. Systemy informatyczne wykorzystywane w ZOZ

Zalecana literatura

Podstawowa

Kilańska D., Grabowska H., Gaworska-Krzemińska A. (red.), E-zdrowie. Wprowadzenie do Informatyki w pielęgniarstwie, PZWL, Warszawa 2018

Król-Całkowska J., E-dokumentacja i telemedycyna, Wolters Kluwer, Warszawa 2021

Górajek-Jóźwik J. (red.), Wprowadzenie do diagnozy pielęgniarstwa, PZWL, Warszawa 2018

Uzupełniająca

Jelonek D., Systemy informacyjne zarządzania przedsiębiorstwem, PWE, Warszawa 2018.

Lipowicz I., Szpor G., Świerczyński M. (red.), Telemedycyna i e-zdrowie. Prawo i informatyka, Wolters Kluwer, Warszawa 2019

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 maja 2018 r w sprawie rodzajów elektronicznej dokumentacji medycznej (Dz. U. 2018 poz. 941)

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000941>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: Student wykonuje poszczególne zadania z poszczególnych treści programowych, kolokwium: zaliczenie z oceną na podstawie testu składającego się z 9 pytań zamkniętych oraz 1 pytania otwartego, 60% poprawnych odpowiedzi, daje ocenę pozytywną (**P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_K01**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Liczba godzin razem:	40
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Język migowy III rok, semestr 6		P.MC.27.J.M.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Sign Language		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Do wyboru		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Posiadanie umiejętności komunikacji pozawerbalnej.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
ćwiczenia: 30			2
Samokształcenie: 30			
Cele przedmiotu			
Zapoznanie studentów z podstawami polskiego języka migowego (PJM) w zakresie podstawowych zwrotów, umożliwiających wykonywanie czynności pielęgnacyjnych. Celem przedmiotu jest również zwrócenie uwagi na problemy osób niesłyszących oraz uwrażliwienie na potrzeby pacjentów, dotkniętych dysfunkcjami narządu słuchu.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawy języka migowego, znaki daktylograficzne i ideograficzne, w zakresie niezbędnym do gromadzenia informacji o sytuacji zdrowotnej pacjenta		K.C.W41.
	P_W02 zna zasady komunikowania się z pacjentem niesłyszącym		K.C.W42.
Umiejętności:	P_U01 posługuje się znakami języka migowego i innymi sposobami oraz środkami komunikowania się w opiece nad pacjentem z uszkodzeniem słuch		K.C.U52.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych		K.S.1.3.7.
Treści programowe			
Ćwiczenia: Omówienie specyfiki komunikowania się pielęgniarki/pielęgniara z pacjentem, a zwłaszcza z osobami dotkniętymi uszkodzeniem słuchu/dysfunkcjami mowy oraz zasadności kształcenia studentów <i>Pielęgniarstwa</i> w zakresie języka migowego. Nawiązanie pierwszego kontaktu z osobą niesłyszącą. Uwrażliwianie percepcji wzrokowej w procesie komunikacji migowej. Wprowadzenie alfabetu palcowego. Zasady prowadzenia konwersacji w PJM. Zasady tworzenia podstawowych wypowiedzi w przestrzeni migowej. Znaczenie ekspresji mimicznej. Demonstracja sposobów opisywania wyglądu zewnętrznego ludzi przy pomocy tzw. klasyfikatorów opisujących. Praktyczna nauka języka migowego: 1. Daktylografia – alfabet palcowy, znaki pojęć liczbowych. 2. Ideografia – wprowadzenie i praktyczne ćwiczenia znaków migowych, opisujących codzienne czynności: opowiadanie o sobie (przedstawienie się, podawanie wieku, adresu, prezentowanie własnego przydomku migowego); dom; rodzina; zdrowie- pojęcia związane z praktyką			

pielęgniarki/pielęgniarsza; kultura; sport i wypoczynek; urzędy i instytucje; zatrudnienie i praca; rachuba czasu (dni tygodnia, miesiące, pory roku, godzina, minuta, sekunda, czas). 3. Prowadzenie ćwiczeń mimicznych – ekspresja twarzy. 4. Prezentowanie przygotowanych dialogów i narracji w języku migowym

Samokształcenie: Wykonywanie ćwiczeń konwersacyjnych, narracyjnych i translatorskich.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Chojnowska M. (red.), Podręcznik do nauki języka migowego I stopnia wraz z płytą DVD, Fundacja Marty Chojnowskiej „Przerwij Ciszę”, Płock 2012

Grabowska-Orządała M. (i in.), PI zapisać ciszę, Nowy Sącz 2012, [dokument online]

[signwritingpodrecznik.pdf \(wordpress.com\)](http://signwritingpodrecznik.pdf.wordpress.com)

Uzupełniająca:

Włodarczak A., Głuchy pacjent. Wyzwania i potrzeby, Wydawnictwo Psychoskok, Konin 2018

Słownik polskiego języka migowego (PJM), [dokument online] www.migaj.eu

Leksykon języka migowego, [dokument online] www.migaj.eu

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: zaliczenie w formie pisemnej: test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01, P_W02 P_K01**)

praktyczny sprawdzian umiejętności posługiwania się PJM w trzech kategoriach: przeprowadzenie rozmowy w PJM, zaprezentowanie narracji w PJM na wybrany temat, przetłumaczenie prostego komunikatu na PJM (**P_W01, P_W02, P_U01**) Ocena praktycznych umiejętności PJM wystawiona według zasady:

60%-74% dostateczny

75%-80% plus dostateczny

81%- 85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Samokształcenie: Wykonywanie ćwiczeń praktycznych, zadanych przez prowadzącego w celu automatyzowania umiejętności posługiwania się PJM (**P_K01**)

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Wykłady i ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

30

Przygotowanie dialogów/narracji w PJM

5

Samokształcenie

Wykonywanie ćwiczeń praktycznych z zakresu PJM

15

Przygotowanie się do zaliczenia

15

Liczba godzin razem:

65

Liczba punktów ECTS

2

Kontakt

iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: studia I stopnia Profil studiów Praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Współpraca w zespołach opieki zdrowotnej III rok, semestr 6		P.MC.27. W.Z.O.Z.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł C: Nauki w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwa Module C: Basic Nursing Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Cooperation in Health Care Teams		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Do wyboru		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza i umiejętności z zakresu nauk podstawowych, nauk społecznych i humanistycznych, znajomość etyki zawodu ,podstawowe wiadomości z organizacji pracy pielęgniarstwa.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 30			2
Samokształcenie: 30			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest wyposażenie studentów w wiedzę i praktyczne umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej oraz zasad współpracy w zespołach opieki zdrowotnej			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna i rozumie priorytety pracy zespołowej i czynniki wpływające na efektywność pracy zespołu		K.C.W43.
	P_W02 zna i rozumie znaczenie motywacji członków zespołu dla jakości i efektywności pracy		K.C.W44.
	P_W03 rozumie rolę przywództwa i style zarządzania w pracy zespołowej oraz ich wady i zalety		K.C.W45.
	P_W04 wie jak podejmować decyzje w zespole		
	P_W05 zna metody samooceny pracy zespołu		K.C.W46.
	P_W06 zna czynniki zakłócające pracę zespołową i metody rozwiązywania konfliktów w zespole		K.C.W47. K.C.W48.
Umiejętności:	P_U01 potrafi analizować korzyści wynikające z pracy zespołowej		K.C.U53.
	P_U02 korzysta z wybranych modeli organizowania pracy własnej i zespołu		K.C.U54.
	P_U03 wskazuje sposoby rozwiązywania problemów członków zespołu		K.C.U55.
	P_U04 planuje pracę zespołu i umie motywować członków zespołu do pracy		K.C.U56.
	P_U05 identyfikuje czynniki zakłócające pracę zespołu i potrafi wskazywać sposoby zwiększenia efektywności w pracy zespołowej		K.C.U57.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji		K.S.1.3.7.

	społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	
Treści programowe		
<p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Efektywna współpraca między przedstawicielami zawodów medycznych 2. Style zarządzania a istota i cechy przywództwa współczesnego menadżera 3. Proces podejmowania decyzji w pracy zespołowej 4. Ocena jakości funkcjonowania zespołu - metody oceny, samoocena członków, sposoby polepszania efektywności w pracy w zespole 5. Konflikt w zespole. Rodzaje konfliktów i ich znaczenie dla zespołu 6. Skuteczne negocjacje, mediacje i zarządzanie konfliktem 7. Komunikacja w zespole 8. Motywowanie personelu i zarządzanie kompetencjami w zakładzie opieki zdrowotnej <p>Umiejętności dydaktyczne wykorzystywane w ramach przedmiotu zostały nabyte w ramach projektu Stawiamy na kształcenie praktyczne! nr POWR.03.05.00-00-Z019/17 współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Wiedza Edukacja Rozwój</p> <p>Samokształcenie: przygotowanie prac zleconych przez prowadzącego (prezentacja, praca pisemna)</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Ksykiewicz-Dorota A. (red.), Zarządzanie w pielęgniarstwie, PZWL, Warszawa 2015</p> <p>Karkowski T.A., Pietrzak B., Zarządzanie personelem pielęgniarstwie w podmiotach leczniczych, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2013</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Sztejnbarg A., Jasiński T.L., Doskonalenie pracy pielęgniarstwiej. Oficyna Wydawnicza Szkoły Wyższej im. Pawła Włodkowica, Płock 2013</p> <p>Kwiatkowska A., Krajewska-Kułak E., Panek W., Komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie, PZWL, Warszawa 2016</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Ćwiczenia: zaliczenie na ocenę; test wielokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01 - P_W06, P_U01 - P_U05, P_K01)</p> <p>Samokształcenie: zaliczenie prac zleconych przez prowadzącego (prezentacja, praca pisemna) (P_W01 - P_W06, P_U01 - P_U05, P_K01)</p>		
Nakład pracy studenta	Liczba godzin	
Zajęcia dydaktyczne	30	
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5	
Samokształcenie	30	
Liczba godzin razem:	65	
Liczba punktów ECTS	2	
Kontakt	iz@puas.pl	

Moduł D. Nauki w zakresie opieki specjalistycznej

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne I I rok, semestr 2		P.MD.28.CH.W.I
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Internal Medicine and Internal Nursing		
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
Wiedza z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, patologii, badań fizykalnych.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15			3
Samokształcenie: 25			
Zajęcia praktyczne: 60			2
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Zapoznanie z przyczynami, symptomami i następstwami chorób somatycznych. Diagnozowanie stanu zdrowia oraz wdrażania planu kompleksowej opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób narządów wewnętrznych			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.

	P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	K.D.W8.
	P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej internistycznej	K.D.W10.
Umiejętności:	P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	K.D.U1.
	P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	K.D.U2.
	P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	K.D.U3.
	P_U04 organizuje izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych	K.D.U4.
	P_U05 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych	K.D.U8.
	P_U06 doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii	K.D.U9.
	P_U07 wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu	K.D.U10.
	P_U08 modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko- i krótko działającej	K.D.U11.
	P_U09 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	K.D.U12.
	P_U10 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	K.D.U13.
	P_U11 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	K.D.U15.
	P_U12 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	K.D.U22.
	P_U13 postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta	K.D.U25.
	P_U14 przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U26.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.

	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Przyczyny, symptomy i następstwa chorób somatycznych. 2. Etiologia wybranych chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego. 3. Główne objawy chorobowe układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego. 4. Nowoczesna diagnostyka wybranych chorób internistycznych. 5. Zasady farmakoterapii w chorobach wewnętrznych. 6. Opieka nad pacjentem z chorobami narządów wewnętrznych. 7. Zadania pielęgniarki w procesie diagnozowania i terapii chorych w oddziale wewnętrznym. 8. Zadania pielęgniarki wobec chorego podczas hospitalizacji. 9. Ogólna charakterystyka objawów patologicznych chorób układu sercowo-naczyniowego. Diagnostyka kardiologiczna. 10. Udział pielęgniarki w diagnostyce chorób układu krążenia. 11. Pielęgnowanie chorego z chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym. 12. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z niewydolnością serca. 13. Pielęgnowanie chorego z zapaleniem mięśnia sercowego. 14. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony układu oddechowego. 15. Diagnostyka w pulmonologii – zadania pielęgniarki. 16. Pielęgnowanie chorego z ostrą zapalną chorobą układu oddechowego (zapalenie oskrzeli, zapaleniem tchawicy, zapalenie zatok, zapalenie płuc). 17. Zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc i astmą oskrzelową. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z gruźlicą. 18. Charakterystyka przyczyn i objawów patologicznych ze strony przewodu pokarmowego. Diagnostyka gastroenterologiczna. Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Specyfika pracy w oddziale chorób wewnętrznych. Dokumentacja medyczna. 2. Pielęgnowanie pacjenta ze schorzeniami w zakresie układu krążenia i układu oddechowego. Dominujące problemy pielęgnacyjne. Terapia farmakologiczna i nefarmakologiczna. 3. Rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjentów do badań diagnostycznych w obrębie poszczególnych układów (układu krążenia, układu oddechowego, układu pokarmowego, układu krwiotwórczego, układu dokrewnego/wewnętrzwydzielniczego (w tym z cukrzycą), układu moczowego/ z niewydolnością nerek, z chorobami reumatycznymi, alergicznymi i zakaźnymi. 4. Problemy opiekuńcze, standardy i procedury ich rozwiązywania u chorych. 5. Udział pielęgniarki w pielęgnowaniu, leczeniu farmakologicznym i nefarmakologicznym. 6. Opieka pielęgniarska nad chorym z chorobami układu pokarmowego i dokrewnego. Edukacja pacjentów. Opieka pielęgniarska nad chorym z: chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy, z przewlekłym zapaleniem trzustki, z marskością wątroby, z cukrzycą. Przygotowanie pacjentów do samoopieki i samokontroli. 7. Zadania pielęgniarki w diagnostyce urologicznej. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z niewydolnością nerek. Istota opieki nad chorym dializowanym. 8. Opieka pielęgniarska nad chorym: z marskością wątroby, z nadczynnością tarczycy. 9. Problemy pielęgnacyjne pacjentów ze schorzeniami układu krwiotwórczego. 10. Opieka pielęgniarska nad osobami z chorobami: reumatycznymi, alergicznymi i zakaźnymi Samokształcenie: <ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie chorego do samoopieki w warunkach domowych w schorzeniach narządów wewnętrznych. 2. Rola pielęgniarki w profilaktyce pierwotnej i prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca. 3. Odżywianie pacjentów dializowanych – rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta. 		

4. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu higieny i profilaktyki schorzeń układu oddechowego oraz schorzeń układu ruchu.
5. Przygotowanie pacjenta do samokontroli i leczenia cukrzycy dietą, lekami doustnymi i insuliną.
6. Udział w leczeniu dietetycznym, farmakologicznym i dializoterapii chorych z niewydolnością nerek.
7. Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobami tkanki łącznej (RZS).
8. Istota choroby i zalecenia dietetyczne w przypadku rozpoznania dny moczanowej.

Zajęcia praktyczne:

1. Umiejętność prawidłowej oceny stanu chorego, formułowania zadań dostosowanych do potrzeb chorego, wdrażanie i ocena skuteczności podjętych działań.
2. Dokumentacja obowiązująca w oddziale internistycznym.
3. Współudział pielęgniarki w procesie: diagnostycznym, leczniczym i rehabilitacyjnym.
4. Rola członków zespołu terapeutycznego w opiece nad chorym.
5. Zbieranie informacji o stanie zdrowia chorego i jego rodziny.
6. Udział w przygotowaniu chorych do zachowań prozdrowotnych.
7. Rozpoznawanie problemów pielęgnacyjnych chorego z określeniem ich przyczyn w chorobach układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowego, dokrewnego i krwiotwórczego.
8. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny.
9. Realizacja opieki pielęgniarskiej na podstawie wybranych teorii i modeli pielęgnowania.
10. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny.
11. Ocena wyników podejmowanych działań pielęgnacyjnych.

Praktyka zawodowa:

1. Założenia organizacyjne, cele praktyki, wykaz umiejętności, kryteria oceny. Organizacja oddziału.
2. Standardy i procedury pielęgniarskie stosowane w rozwiązywaniu problemów chorych.
3. Standardy i procedury pielęgniarskie dotyczące wybranych zabiegów w oddziale internistycznym.
4. Udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w oddziale wewnętrznym w chorobach układu krążenia.
5. Standardy i procedury stosowane w rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych u chorych z: chorobą niedokrwienną serca, nadciśnieniem tętniczym, zapaleniem mięśnia sercowego, wadą serca, niewydolnością krążenia.
6. Udział pielęgniarki w leczeniu chorób układu krążenia z uwzględnieniem czynności samodzielnie wykonywanych przez pielęgniarkę.
7. Zadania edukacyjne pielęgniarki wobec chorych z chorobami układu krążenia.
8. Problemy pielęgnacyjne i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych pacjentów ze schorzeniami układu oddechowego.
9. Rozpoznawanie i rozwiązywanie problemów pielęgnacyjnych w wybranych chorobach układu oddechowego.
10. Udział pielęgniarki w rehabilitacji chorych w chorobach układu oddechowego.
11. Problemy pielęgnacyjne i udział pielęgniarki w badaniach diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
12. Przygotowanie chorego do badań endoskopowych.
13. Udział pielęgniarki w leczeniu dietetycznym i farmakologicznym chorych z określonymi schorzeniami internistycznymi.
14. Obserwacja pielęgniarska i udział pielęgniarki w badaniach wykonywanych w chorobach układu moczowego.
15. Ocena stanu nawodnienia chorego – działania z zakresu diagnostyki i udział w terapii.
16. Obserwacja i dokumentowanie wyników pacjentów z rozpoznanymi chorobami krwi i układu krwiotwórczego.

17. Problemy opiekuńcze występujące u chorych z niedokrwistością, skazą krwotoczną- zastosowanie procedur do ich rozwiązywania.

18. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Leach O., Choroby wewnętrzne, Edra Urban & Partner, Wrocław 2019

Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.), Pielęgniarstwo internistyczne, PZWL, Warszawa 2018

Duda-Król W.B., Wełnicki M., Mamcarz A. (red.), Choroby wewnętrzne. Przypadki kliniczne, PZWL, Warszawa 2019

Jurkowska G., Łagoda K. (red.), Pielęgniarstwo internistyczne, PZWL, Warszawa 2015

Uzupełniająca:

Gajewski P., Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Warszawa 2016

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgniarskiej nad chorym dorosłym, PZWL, Warszawa 2010

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie z oceną na podstawie odpowiedzi ustnych z każdego bloku tematycznego (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09).

Ćwiczenia: obecność na zajęciach (10%)+ aktywność na zajęciach (20%) + 3 testy jednokrotnego wyboru (70%), po 10 pytań, skala ocen: 10 pkt – (bdb), 9 pkt – (+db), 8 pkt – (db), 7 pkt – (+dost), 6 pkt – (dost), 5 i mniej punktów – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W08, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14,).

Samokształcenie: studiowanie literatury, prezentacja multimedialna na wskazany przez prowadzącego zajęcia temat (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04 P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14,).

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07).

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarstkich w zakresie opieki internistycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07). Ocena z praktyki jest średnią

arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:
 od 3,00 do 3,20 – dostateczny
 od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
 od 3,71 do 4,20 – dobry
 od 4,21 do 4,49- plus dobry
 od 4,50 bardzo dobry.
 Całościowa weryfikacja efektów uczenia się nastąpi podczas egzaminu klinicznego po semestrze 3.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	15
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	60
Liczba punktów ECTS	2
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne II II rok, semestr 3		P.MD.29.CH.W.II
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Internal Medicine and Internal Nursing		
Profil studiów: praktyczny	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
	Wiedza i umiejętności z zakresu Choroby wewnętrzne i pielęgniarstwo internistyczne I.		
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30			1
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 60			2
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Diagnozowanie stanu zdrowia oraz wdrażania planu kompleksowej opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób narządów wewnętrznych			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.

	P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	K.D.W8.
	P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej internistycznej	K.D.W10.
Umiejętności:	P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	K.D.U1.
	P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	K.D.U2.
	P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	K.D.U3.
	P_U04 organizuje izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych	K.D.U4.
	P_U05 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych	K.D.U8.
	P_U06 doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii	K.D.U9.
	P_U07 wykonuje badanie elektrokardiograficzne i rozpoznawać zaburzenia zagrażające życiu	K.D.U10.
	P_U08 modyfikuje dawkę stałą insuliny szybko- i krótkodziałającej	K.D.U11.
	P_U09 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	K.D.U12.
	P_U10 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	K.D.U13.
	P_U11 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	K.D.U15.
	P_U12 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	K.D.U22.
	P_U13 postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta	K.D.U25.
	P_U14 przygotowuje i podaje leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U26.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.

	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uwarunkowania, objawy, następstwa chorób narządów wewnętrznych. 2. Etiologia i patogenez, metody leczenia chorób wewnętrznych. 3. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu krążenia. 4. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu oddechowego. 5. Udział pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami układu moczowego. 6. Zadania pielęgniarki wobec pacjentów z nieurazowymi chorobami narządu ruchu. 7. Udział pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów pacjenta z cukrzycą. 8. Problemy zdrowotne chorego i postępowanie pielęgniarskie w chorobach układu dokrewnego. 9. Problemy pacjenta z chorobą wrzodową żołądka i dwunastnicy. 10. Problemy pacjenta z zapaleniem wątroby typu A, marskością wątroby. 11. Problemy pacjenta z zapaleniem pęcherzyka i dróg żółciowych, kamicą żółciową. 12. Choroby układu czerwono-krwinkowego i białokrwinkowego. 		
Samokształcenie:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie chorego z objawami zespołu jelita drażliwego do samoopieki w warunkach domowych. 2. Rola pielęgniarki w profilaktyce pierwotnej i prewencji wtórnej choroby niedokrwiennej serca. 3. Zadania pielęgniarki w leczeniu trombolitycznym zawału mięśnia sercowego. 4. Przygotowanie pacjenta do leczenia cukrzycy metodą ciągłego podskórnego wlewu insuliny. Farmakologiczne i nefarmakologiczne metody leczenia cukrzycy. 5. Odżywianie pacjentów dializowanych – rola pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do samoopieki. 6. Edukacyjna rola pielęgniarki z zakresu higieny i profilaktyki schorzeń układu oddechowego oraz schorzeń układu ruchu. 		
Zajęcia praktyczne:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Proces pielęgnowania pacjentów w oddziale chorób wewnętrznych. Planowanie opieki pielęgniarskiej w stosunku do chorego z uwzględnieniem działań wspierająco – edukacyjnych, a także w stosunku do jego rodziny. Ocena wyników podejmowanych działań pielęgnacyjnych. Dokumentowanie procesu pielęgnowania. 2. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania - chory z nadciśnieniem tętniczym. 3. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z chorobą niedokrwinną serca. 4. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z POCHP. 5. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z astmą oskrzelową. 6. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z zapaleniem płuc. 7. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z cukrzycą. 8. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z niedoczynnością i nadczynnością tarczycy. 9. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z niedokrwistością. 10. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z reumatoidalnym zapaleniem stawów. 		

11. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z krwawieniem z przewodu pokarmowego.
12. Pielęgnowanie chorego w wybranych stanach chorobowych – metodą procesu pielęgnowania- chory z marskością wątroby.

Praktyka zawodowa:

1. Diagnoza pielęgnarska i udział pielęgniarstwa w badaniach diagnostycznych wykonywanych w oddziale wewnętrznym w chorobach układu krążenia.
2. Diagnoza pielęgnarska i udział pielęgniarstwa w badaniach diagnostycznych w chorobach układu oddechowego.
3. Diagnoza pielęgnarska i udział pielęgniarstwa w rozpoznawaniu i rozwiązywaniu problemów pielęgnacyjnych w wybranych chorobach układu oddechowego.
4. Diagnoza pielęgnarska i udział pielęgniarstwa w badaniach diagnostycznych wykonywanych w chorobach przewodu pokarmowego.
5. Diagnoza pielęgnarska i udział pielęgniarstwa w badaniach wykonywanych w chorobach układu moczowego.
6. Diagnoza pielęgnarska w chorobach krwi i układu krwiotwórczego.
7. Proces pielęgnowania pacjenta z wybraną jednostką chorobową.
8. Udział pielęgniarstwa w chemioterapii.
9. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Leach O., Choroby wewnętrzne, Edra Urban & Partner, Wrocław 2019
 Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.), Pielęgniarstwo internistyczne, PZWL, Warszawa 2018
 Duda – Król W.B., Wełnicki M., Mamcarz A. (red.), Choroby wewnętrzne. Przypadki kliniczne, PZWL, Warszawa 2019
 Jurkowska G., Łagoda K. (red.), Pielęgniarstwo internistyczne, PZWL, Warszawa 2015

Uzupełniająca:

Gajewski P., Interna Szczeklika. Podręcznik chorób wewnętrznych, Wydawnictwo Medycyna Praktyczna, Warszawa 2016
 Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Modele opieki pielęgnarskiej nad chorym dorosłym, PZWL, Warszawa 2010

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny zawierający pytania z kliniki chorób wewnętrznych oraz zagadnienia z pielęgniarstwa chorób wewnętrznych– test jednokrotnego wyboru, 50 pytań w stosunku 30/20. Skala ocen: 50pkt. – (bdb), 49-47pkt. – (+db), 46- 40pkt. – (db), 39 - 37pkt. – (+dost), 36- 30pkt. – (dost), 29 pkt. i mniej - (ndst).(min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09).

Samokształcenie: esej na wskazany przez prowadzącego zajęcia temat (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04 P_W05, P_W06, P_W07, P_W08, P_W09, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14).

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych w oddziale szpitalnym (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnarskiej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki internistycznej (0p.-8.p)

2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
  3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
  4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
  5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)
- Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:
- 60%-75% dostateczny
 76%-80% plus dostateczny
 81%-85% dobry
 86%-90% plus dobry
 91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_U06, P_U07, P_U08, P_U09, P_U10, P_U11, P_U12, P_U13, P_U14, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny
 od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
 od 3,71 do 4,20 – dobry
 od 4,21 do 4,49- plus dobry
 od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Liczba godzin razem:	45
Liczba punktów ECTS	1
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	60
Liczba punktów ECTS	2
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne I II rok, semestr 4		P.MD.30.P.P.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Pediatrics and Pediatrics Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z anatomii i fizjologii człowieka, badania fizykalnego na poziomie studiów licencjackich, wiedza i umiejętności z zakresu podstawy pielęgniarstwa I i II.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest praktyczne przygotowanie do kompleksowej opieki nad dzieckiem zdrowym i chorym oraz jego rodziną.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie pediatrycznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.
	P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację		K.D.W8.

	<p>P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej pediatrycznej</p> <p>P_W10 zna patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi</p> <p>P_W11 omawia patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie</p>	<p>K.D.W10.</p> <p>K.D.W13.</p> <p>K.D.W14.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 organizuje izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych</p> <p>P_U05 ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe i wykrywa zaburzenia w rozwoju</p> <p>P_U06 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych</p> <p>P_U07 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U08 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U09 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U10 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe</p> <p>P_U11 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U4.</p> <p>K.D.U5.</p> <p>K.D.U8.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U24.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p>

	<p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: Odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku dziecięcego. Etiologie, patogeneza i obraz kliniczny i leczenie chorób układu oddechowego u dzieci. Choroby alergiczne- etiologia, patogeneza, obraz kliniczny, diagnoza i leczenie. Wybrane zagadnienia z laryngologii dziecięcej. Choroby układu oddechowego w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej i etapu rozwoju osobniczego dziecka. Mukowiscydoza, diagnozowanie, leczenie, rokowanie. Zarys gruźlicy u dzieci. Podstawy budowania programu rehabilitacyjnego w chorobach układu oddechowego u dzieci. Symptomatologie i postępowanie lecznicze w chorobach układu krążenia. Wprowadzenie do leczenia korekcyjnego wrodzonych wad serca u dzieci. Choroby nerek i dróg moczowych, diagnostyka i leczenie. Wybrane zagadnienia z neurologii dziecięcej. Wybrane zagadnienia z endokrynologii dziecięcej. Cukrzyca wieku dziecięcego; specyfika cukrzycy u dzieci, zasady leczenia, etiologia, patogeneza. Obraz kliniczny i leczenie wybranych chorób układowych tkanki łącznej u dzieci. Choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego- rozpoznanie różnicowe, choroby wysypkowe u dzieci. Zarys chorób rzadkich i tropikalnych.</p> <p>Nowotwory u dzieci. Stany nagłe w pediatrii. Problemy żywieniowe wieku rozwojowego. Podstawy onkologii wieku dziecięcego, z uwzględnieniem charakterystycznych objawów chorobowych i wybranych dla danego okresu życia zespołów chorób onkologicznych. Znaczenie czasu i właściwego wstępnego diagnozowania onkologicznego u dzieci. Ważność właściwego pielęgnowania ran po operacjach onkologicznych. Podstawy terapii chirurgicznej, wielolekowej chemioterapii i stosowania energii promienistej w leczeniu nowotworów wieku dziecięcego. Wprowadzenie do onkologii układu krwiotwórczego. Zagadnienia z traumatologii wieku dziecięcego, w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej obrażenia, zasad diagnozowania, leczenia, najważniejszych zagrożeń, postępowanie doraźne i zasadnicze. Najważniejsze cechy leczenia obrażeń układu kostnego u dzieci. Podstawy leczenia, pielęgnacji ran powłok u dzieci. Zagadnienia dotyczące oparzeń powłok skóry u dzieci. Podstawy leczenia fizjoterapeutycznego u dzieci, z wyróżnieniem – fizykoterapii, kinezyterapii, leczenia balneologicznego. Zarys wad postawy wieku dziecięcego, diagnozowanie, leczenie. Czynniki żywieniowe, otyłość dzieci, zagadnienia zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.</p> <p>Ćwiczenia:</p> <p>1.Od narodzin do dorosłości: okresy rozwojowe dziecka ocena rozwoju fizycznego - ćwiczenia z siatkami centylowymi ocena rozwoju psychoruchowego podstawowe zabiegi higieniczne -kąpiel niemowląt</p> <p>2 Żywnienie niemowląt: karmienie piersią - zalety karmienie sztuczne - prezentacja mieszanek mlecznych i mlek zastępczych rozszerzanie diety stosownie do wieku dziecka</p> <p>3 Ocena stanu dziecka - monitorowanie parametrów życiowych: pomiar oddechów - wartości prawidłowe pomiar RR - dobór mankietów, interpretacja wyników pomiar tętna pomiar saturacji</p> <p>4 Zasady i technika aerozoloterapii u dzieci w infekcjach ukł. oddechowego: rodzaje stosowanych leków dobór odpowiednich maseczek pozycja i czas trwania inhalacji</p> <p>5 Zasady farmakoterapii w pediatrii:</p>		

drogi podawania leków

obliczanie dawek - ćwiczenia

6 Stany nagłe w pediatrii i zasady resuscytacji u dzieci.

Samokształcenie: Napisanie referatu na temat zadany przez wykładowcę ze słownym omówieniem

Zajęcia praktyczne: Oddział pediatryczny

1 Struktura i organizacja opieki pediatrycznej w oddziale i budynku dziecięcym

zasady przyjęcia dziecka do szpitala i oddziału

organizowanie izolacji pacjenta z patogenem alarmowym

zasady reżimu sanitarnego

procedura higieny rąk

ekspozycja zawodowa

przepisy BHP na stanowisku pracy

2 Monitorowanie parametrów życiowych dla oceny stanu zdrowia:

normy poszczególnych parametrów

dokumentowanie i interpretacja poszczególnych wyników

zapoznanie z kartami: intensywnego dozoru, bilansu płynów, karta pomiaru bólu

3 Pobieranie materiału biologicznego do badań diagnostycznych u dzieci

rodzaje badań

rodzaje materiału

zasady transportu

4 Farmakoterapia u dzieci (wybrane grupy leków - zasady ich działania)

zasady podawania leków

drogi podawania

obliczanie dawek leków

5 Układ oddechowy: pielęgnowanie dziecka z zapaleniem oskrzelików, zap. płuc, zap. krtani.

6 Układ pokarmowy: pielęgnowanie dziecka z biegunką i bólami brzucha

7 Wybrane choroby zakaźne: pielęgnowanie dziecka z ospą wietrzną

8 Pielęgnowanie dziecka z AZS

9 Pielęgnowanie dziecka z padaczką - postępowanie z padaczką

10 Pielęgnowanie dziecka z infekcją dróg moczowych

11 Problemy pielęgnacyjne dziecka z cukrzycą (insulinoterapia, dieta oparta na wymiennikach węglowodanowych).

Zajęcia praktyczne: oddział Neonatologiczny

1. Udział pielęgniarki w ocenie stanu ogólnego noworodka

- skala Apgar

- pomiary antropometryczne

- pomiar ciepłoty ciała

2. Monitorowanie ciepłoty ciała u noworodka donoszonego i przedwcześnie urodzonego

3. Udział pielęgniarki przy kąpieli noworodka donoszonego i toalecie ciała noworodka przedwcześnie urodzonego

4. Udział pielęgniarki przy żywieniu noworodka pokarmem naturalnym i sztucznym, techniki karmienia noworodka

5. Przygotowanie i podanie płynów do żywienia pozajelitowego, podanie leków różnymi drogami, dawkowanie leków u noworodka

6. Rola pielęgniarki w przygotowaniu noworodka do badań diagnostycznych i sposób pobrania materiału do badań

7. Pielęgnacja miejsca wkłucia obwodowego i centralnego

8. Udział pielęgniarki przy szczepieniu noworodka w oddziale neonatologicznym - technika i zasady wykonania szczepienia

9. Pielęgnacja noworodka z żółtaczką okresu noworodkowego

10. Działania pielęgnacyjne i opiekuńcze u noworodka z zapaleniem płuc

11. Obserwacja i pielęgnacja noworodka z zaburzeniami oddychania

12. Pielęgnacja noworodka wspomaganego sztuczną wentylacją

13. Zasady opieki nad noworodkiem z wrodzoną wadą serca

14. Pielęgnacja noworodka z zaburzeniami neurologicznymi

- drgawkami okresu noworodkowego
- krwawieniem śródczaszkowym

15. Monitorowanie podstawowych parametrów życiowych u noworodka donoszonego i przedwcześnie urodzonego

16. Udział pielęgniarki w leczeniu i pielęgnacji noworodka z hipoglikemią oraz noworodka matki chorej na cukrzycę, zasady pobierania krwi włośniczkowej

17. Udział pielęgniarki przy prowadzeniu resuscytacji noworodka

18. Problemy etyczne związane z opieką nad noworodkiem w stanie zagrożenia życia, udział pielęgniarki przy wsparciu rodziców w trudnych chwilach, kiedy istnieje mała szansa na przeżycie, lub przeżycie rokuje złą jakość życia

19. Rola pielęgniarki w zespole transportującym karetką N

Praktyka zawodowa: Kształtowanie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych (według opisu powyżej)

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kulus M., Grenda R., Kawalec W., Pediatria, wyd. 2, t. 1-2, PZWL, Warszawa 2018

Emeryk A., Zarzycka D., Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, PZWL, Warszawa 2021

Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.), Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, Help-Med, Kraków 2014

Uzupełniająca:

Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C., Robbins patologia, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018

Zitelli B., Badanie kliniczne w pediatrii. Atlas i podręcznik, t. 1-2, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2014 A.

Obuchowicz A. (red.), Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii, PZWL, Warszawa 2018

Muscari M., Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne, PZWL, Warszawa 2016

Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2021

https://www.prc.krakow.pl/wytyczne_2021.html

Szczapa J. (red.), Neonatologia, PZWL, Warszawa 2018

Kordek A. (red.), Stany nagłe: neonatologia, Medical Tribune Polska, Warszawa 2019

Wojnarowska B (red.), Profilaktyka w pediatrii, PZWL, Warszawa 2016

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie ustne (**P_W01 – P_W11**): pełna odpowiedź na dwa z trzech wylosowanych pytań poniżej= ocena pozytywna egzaminu

1. wyjaśnić odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku dziecięcego,
2. wyjaśnić etiologię, patogenezę i obraz kliniczny i leczenie chorób układu oddechowego u dzieci,
3. scharakteryzować choroby alergiczne- etiologia, patogenezę, obraz kliniczny, diagnozę i leczenie,
4. omówić wybrane zagadnienia z laryngologii dziecięcej,
5. scharakteryzować symptomatologię i postępowanie lecznicze w chorobach układu krążenia,
6. omówić choroby nerek i dróg moczowych, diagnostykę i leczenie,
7. omówić wybrane zagadnienia z neurologii dziecięcej,
8. omówić wybrane zagadnienia z endokrynologii dziecięcej,
9. omówić cukrzycę wieku dziecięcego; specyfikę cukrzycy u dzieci, zasady leczenia,
10. wyjaśnić etiologię, patogenezę, obraz kliniczny i leczenie wybranych chorób układowych tkanki łącznej u dzieci,
11. omówić choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego- rozpoznanie różnicowe,
12. omówić nowotwory u dzieci,
13. wyjaśnić stany nagłe w pediatrii,
14. omówić problemy żywieniowe wieku rozwojowego

Ćwiczenia: Napisanie referatu na temat zadany przez wykładowcę ze słownym omówieniem, test praktyczny w warunkach symulowanych (**P_U01 – P_U11**)

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury w trakcie egzaminu i zajęć praktycznych (P_K02)

Zajęcia praktyczne: (forma; sposoby + nr efektów) zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U11; P_K01 – P_K07)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarских w zakresie opieki pediatrycznej (0 p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0 p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0 p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0 p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U11; P_K01 – P_K07)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10

Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne II III rok, semestr 5		P.MD.31.P.P.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Pediatrics and Pediatrics Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza i umiejętności z zakresu Pediatria i pielęgniarstwo pediatryczne I.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30			2
Samokształcenie: 25			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z odrębnościami anatomicznymi u dzieci, przedstawienie najczęściej występujących chorób w pediatrii, zapoznanie z zasadami karmienia niemowląt, znajomość poszczególnych okresów rozwojowych u dzieci i młodzieży, dalsze wdrażanie do kompleksowej opieki nad dzieckiem zdrowym i chorym oraz jego rodziną			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie pediatrycznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.

	<p>P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację</p> <p>P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej pediatricznej</p> <p>P_W10 zna patofizjologię, objawy kliniczne, przebieg, leczenie i rokowanie chorób wieku rozwojowego: układu oddechowego, układu krążenia, układu nerwowego, dróg moczowych, układu pokarmowego oraz chorób endokrynologicznych, metabolicznych, alergicznych i krwi</p> <p>P_W11 omawia patofizjologię, objawy kliniczne chorób i stanów zagrożenia życia noworodka, w tym wcześniaka oraz podstawy opieki pielęgniarstwa w tym zakresie</p>	<p>K.D.W8.</p> <p>K.D.W10.</p> <p>K.D.W13.</p> <p>K.D.W14.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 organizuje izolację pacjentów z chorobą zakaźną w miejscach publicznych i w warunkach domowych</p> <p>P_U05 ocenia rozwój psychofizyczny dziecka, wykonuje testy przesiewowe i wykrywa zaburzenia w rozwoju</p> <p>P_U06 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych</p> <p>P_U07 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U08 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U09 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U10 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe</p> <p>P_U11 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U4.</p> <p>K.D.U5.</p> <p>K.D.U8.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U24.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p>

	<p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: Odrębności anatomiczne i czynnościowe wieku dziecięcego. Etiologie, patogeneza i obraz kliniczny i leczenie chorób układu oddechowego u dzieci. Choroby alergiczne- etiologia, patogeneza, obraz kliniczny, diagnoza i leczenie. Wybrane zagadnienia z laryngologii dziecięcej. Choroby układu oddechowego w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej i etapu rozwoju osobniczego dziecka. Mukowiscydoza, diagnozowanie, leczenie, rokowanie. Zarys gruźlicy u dzieci. Podstawy budowania programu rehabilitacyjnego w chorobach układu oddechowego u dzieci. Symptomatologie i postępowanie lecznicze w chorobach układu krążenia. Wprowadzenie do leczenia korekcyjnego wrodzonych wad serca u dzieci. Choroby nerek i dróg moczowych, diagnostyka i leczenie. Wybrane zagadnienia z neurologii dziecięcej. Wybrane zagadnienia z endokrynologii dziecięcej. Cukrzyca wieku dziecięcego; specyfika cukrzycy u dzieci, zasady leczenia, etiologia, patogeneza. Obraz kliniczny i leczenie wybranych chorób układowych tkanki łącznej u dzieci. Choroby zakaźne i pasożytnicze wieku dziecięcego- rozpoznanie różnicowe ,choroby wysypkowe u dzieci. Zarys chorób rzadkich i tropikalnych. Nowotwory u dzieci. Stany nagłe w pediatrii. Problemy żywieniowe wieku rozwojowego. Podstawy onkologii wieku dziecięcego, z uwzględnieniem charakterystycznych objawów chorobowych i wybranych dla danego okresu życia zespołów chorób onkologicznych. Znaczenie czasu i właściwego wstępnego diagnozowania onkologicznego u dzieci. Ważność właściwego pielęgowania ran po operacjach onkologicznych. Podstawy terapii chirurgicznej, wielolekowej chemioterapii i stosowania energii promienistej w leczeniu nowotworów wieku dziecięcego. Wprowadzenie do onkologii układu krwiotwórczego. Zagadnienia z traumatologii wieku dziecięcego, w odniesieniu do lokalizacji anatomicznej obrażenia, zasad diagnozowania, leczenia, najważniejszych zagrożeń, postępowanie doraźne i zasadnicze. Najważniejsze cechy leczenia obrażeń układu kostnego u dzieci. Podstawy leczenia, pielęgnacji ran powłok u dzieci. Zagadnienia dotyczące oparzeń powłok skóry u dzieci. Podstawy leczenia fizjoterapeutycznego u dzieci, z wyróżnieniem – fizykoterapii, kinezyterapii, leczenia balneologicznego. Zarys wad postawy wieku dziecięcego, diagnozowanie, leczenie. Czynniki żywieniowe, otyłość dzieci, zagadnienia zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.</p> <p>Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej wskazanej przez prowadzącego zajęcia, prezentacja, referat</p> <p>Zajęcia praktyczne: 1. Udział pielęgniarki w adaptacji do środowiska szpitalnego, przyjęcie dziecka w oddział w trybie planowym i nagłym. 2. Rozwój dziecka w pierwszych 12 miesiącach życia. 3. Zasady karmienia naturalnego oraz sztucznego niemowląt w pierwszym roku życia dziecka. 4. Zapobieganie przedwczesnemu rozwojowi miażdżycy w populacji wieku rozwojowego. 5. Zapalenie ucha środkowego- problemy pielęgnacyjne oraz ich rozwiązywanie. 6. Działania pielęgnacyjne i opiekuńcze wobec dziecka z zapaleniem płuc. 7. Rozwiązywanie problemów pielęgnacyjno- opiekuńczych u dziecka z ostrą biegunką. 8. Refluks żołądkowo- przełykowy u dzieci- przyczyny powstawania, sposoby zapobiegania oraz pielęgnacja. 9. Postępowanie pielęgnacyjne w schorzeniach alergicznych skóry u dzieci. 10. Udział pielęgniarki w edukacji dzieci i młodzieży z chorobą alergiczną układu oddechowego. 11. Społeczno- pielęgnacyjne aspekty w opiece nad dzieckiem ze skazą krwotoczną. 12. Udział pielęgniarki w leczeniu i monitorowaniu dziecka chorego na cukrzycę. 13. Problemy diagnostyczno- opiekuńcze u dziecka z chorobą układu moczowego. 14. Młodzieńcze reumatoidalne zapalenie stawów u dzieci i młodzieży- udział pielęgniarki w działaniach pielęgnacyjno- rehabilitacyjnych i profilaktyce. 15. Opieka nad dzieckiem z mukowiscydozą. 16. Choroby zakaźne wieku dziecięcego- działania pielęgnacyjno- opiekuńcze i zapobiegawcze. 17. Zasady opieki nad dzieckiem z</p>		

wrodzoną wadą serca. 18. Działania pielęgnacyjno- usprawniające wobec dziecka z mózgowym porażeniem dziecięcym oraz Zespołem Downa.

19. Rola pielęgniarki w leczeniu i pielęgnowaniu dziecka z białaczką. 20. Opieka nad dzieckiem nieprzytomnym, urazy czaszkowo- mózgowie u dzieci- problemy pielęgnacyjne i profilaktyka.

Praktyka zawodowa: Kształtowanie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych (według opisu w karcie Pediatra i pielęgniarstwo pediatryczne,

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kulus M., Grenda R, Kawalec W., Pediatra, t. 1-2, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2018

Emeryk A., Zarzycka D., Pediatra i pielęgniarstwo pediatryczne, PZWL, Warszawa 2021

Kaczmarek M., Piskorz-Ogórek K. (red.), Pediatra i pielęgniarstwo pediatryczne, Help-Med, Kraków 2014

Uzupełniająca:

Kumar V., Abbas A.K., Aster J.C., Robbins patologia, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018

Zitelli B., Badanie kliniczne w pediatrii. Atlas i podręcznik, t. 1-2, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2014 A.

Obuchowicz A. (red.), Badanie podmiotowe i przedmiotowe w pediatrii, PZWL, Warszawa 2018

Muscari M., Pediatra i pielęgniarstwo pediatryczne, PZWL, Warszawa 2016

Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2021

https://www.prc.krakow.pl/wytyczne_2021.html

Szczapa J. (red.), Neonatologia, PZWL, Warszawa 2018

Kordek A. (red.), Stany nagłe: neonatologia, Medical Tribune Polska, Warszawa 2019

Wojnarowska B. (red.), Profilaktyka w pediatrii, PZWL, Warszawa 2016

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny – test wielokrotnego wyboru lub dopasowania właściwej odpowiedzi (**P_W01 – P_W11**): min. 60% pozytywnych odpowiedzi= ocena pozytywna egzaminu

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury w trakcie egzaminu i zajęć praktycznych (**P_K07**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U11; P_K01 – P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnacyjnych w zakresie opieki paliatywnej (0 p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0 p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0 p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0 p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0 p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (**P_W01 – P_W11; P_U01 – P_U11; P_K01 – P_K07**)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
samokształcenie	
Studiowanie literatury	25
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do zajęć	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne I II rok, semestr 3		D.32.CH.P.I
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Surgery and Surgery Professional Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z anatomii, fizjologii i patofizjologii człowieka na poziomie studiów I stopnia. Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, badań fizykalnych.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30, ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 25			
Zajęcia praktyczne: 40			2
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest praktyczne przygotowanie do rozpoznawania, diagnozowania oraz wdrażania kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób chirurgicznych.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie chirurgicznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.

	P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację	K.D.W8.
	P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej chirurgicznej oraz na bloku operacyjnym	K.D.W10.
	P_W10 omawia metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności	K.D.W18.
	P_W11 przedstawia zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołooperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS)	K.D.W22.
	P_W12 omawia czynniki zwiększające ryzyko okołooperacyjne	K.D.W23.
	P_W13 zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom	K.D.W24.
	P_W14 zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową	K.D.W25.
	P_W15 zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym	K.D.W29.
Umiejętności:	P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	K.D.U1.
	P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	K.D.U2.
	P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób	K.D.U3.
	P_U04 dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków	K.D.U6.
	P_U05 dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji	K.D.U7.
	P_U06 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych	K.D.U8.
	P_U07 doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii	K.D.U9.
	P_U08 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych	K.D.U12.
	P_U09 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych	K.D.U13.
	P_U10 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	K.D.U15.
	P_U11 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych	K.D.U16.
	P_U12 prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywcza) oraz żywienie pozajelitowe	K.D.U17.

	P_U13 rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego	K.D.U18.
	P_U14 pielęgnuje pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną	K.D.U19.
	P_U15 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	K.D.U22.
	P_U16 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych	K.D.U23.
	P_U17 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe	K.D.U24.
	P_U18 przygotowuje i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza	K.D.U26.
	P_U19 potrafi doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu	K.D.U28.
	P_U20 potrafi doraźnie tamować krwawienia i krwotoki	K.D.U29.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.
	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady:		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Chirurgia jako nauka medyczna - rys historyczny i obecne kierunki rozwoju 2. Oddział chirurgiczny- organizacja, zadania, cele, personel, współpraca z innymi komórkami organizacyjnymi Szpitala 3. Aseptyka, antyseptyka, dezynfekcja 4. Zakażenie szpitalne- definicja, przyczyny, skutki, najczęstsze postacie 5. Rana- podstawowe i najczęstsze sformułowanie w chirurgii- rodzaje, sposoby diagnozowania, zaopatrzenia. Leczenie opatrunkowe- podstawowe i specjalistyczne 6. Oparzenia i odmrożenia 7. Żywienie w chirurgii 8. Równowaga wodno-elektrolitowa i równowaga kwasowo-zasadowa- ich rola w leczeniu pacjenta chirurgicznego 		

9. Wstrząs- definicja, przyczyny, rodzaje, objawy, diagnostyka i leczenie
10. Zabieg operacyjny- rodzaje, przygotowanie chorego, postępowanie pooperacyjne
11. Blok Operacyjny- organizacja, drogi chorego i personelu, opieka okołoperacyjna, rola poszczególnych członków zespołu operacyjnego, rodzaje znieczuleń, walka z bólem pooperacyjnym
12. Chirurgia przewodu pokarmowego cz. I: objawy towarzyszące schorzeniom p. pokarmowego, przełyk /choroba refluksowa, achalazja, oparzenie, rak/, żołądek /budowa, funkcja, rola wydzielnicza, przepuklina rozworu przełykowego, choroba wrzodowa, rak/, krwawienie z p. pokarmowego /objawy, przyczyny, rozpoznanie, postępowanie diagnostyczne i terapeutyczne/
13. Chirurgia p. pokarmowego cz. II: trzustka /rola i funkcja w procesie trawienia i wydzielania, zapalenie ostre i przewlekłe, następstwa zapalenia, nowotwory/, wątroba / rola i funkcja w procesie trawienia i wydzielania, marskość, zmiany nowotworowe pierwotne i wtórne/, drogi żółciowe /budowa, funkcja, rola i obrót żółci, kamica dróg żółciowych, zapalenie dróg żółciowych, nowotwory dróg żółciowych/, zespoły upośledzonego wchłaniania /przyczyny chirurgiczne, zespół ślepej pętli, zespół krótkiego jelita, dumping syndrom/, schorzenia jelita grubego /uchyłkowatość, żylaki odbytu, nowotwory jelita grubego /
14. Chirurgia p. pokarmowego cz. III- przepukliny /etiologia, lokalizacja, objawy, diagnostyka, leczenie/, niedrożność /etiologia, patomechanizm, obraz kliniczny, diagnostyka, leczenie/, otrzewna /budowa i funkcja, rola w patologii p. pokarmowego, zapalenie/, nieswoiste zapalenia jelit /ch. Leśniowskiego - Crohna, wrzodziejące zapalenie j. grubego- patomorfologia, objawy, przebieg kliniczny, diagnostyka, leczenie/, zapalenie wyrostka robaczkowego.

Ćwiczenia:

1. Specyfika pracy pielęgniarki na oddziale chirurgicznym.
2. Przygotowanie chorego do badań diagnostycznych i opieka nad pacjentem po wykonaniu badań – zadania pielęgniarki.
3. Zadania pielęgniarki w przygotowaniu chorego do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym.
4. Powikłania pooperacyjne – zadania pielęgniarki w zapobieganiu powikłaniom.
5. Rana chirurgiczna. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z raną chirurgiczną ostrą i przewlekłą. Metody i sposoby doboru opatrunków. Rodzaje i grupy opatrunków specjalistycznych
6. Rola pielęgniarki w edukacji chorego w oddziale chirurgicznym w zakresie samoopieki, samo pielęgnacji, zaleceń dietetycznych oraz opieką nad raną pooperacyjną

Samokształcenie: Przygotowanie prezentacji/Przygotowanie referatu na temat związany z programem kształcenia/Problem chirurgiczny (praca własna) na podstawie analizy dostępnej literatury.

Zajęcia praktyczne: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych w różnych schorzeniach chirurgicznych. Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie nagłym i planowym. Opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegu operacyjnym. Pielęgnacja rany pooperacyjnej. Pielęgnowanie pacjenta z bólem. Problemy pielęgnacyjne pacjentów w różnych schorzeniach chirurgicznych. Nawiązanie kontaktu z pacjentem, rodziną i zespołem terapeutycznym. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej oraz praw pacjenta hospitalizowanego na oddziale chirurgicznym. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarstwa, ustalanie celu i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażanie interwencji pielęgniarstwa oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarstwa. Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta, dynamiki jej zmian i realizowanej opieki pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych

Praktyka zawodowa: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych, zabiegu operacyjnego w różnych jednostkach chorobowych na oddziale zabiegowym. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarstwa, ustalanie celu i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażanie interwencji pielęgniarstwa oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarstwa. Kształtowanie umiejętności nabytych podczas zajęć praktycznych

Zalecana literatura

Podstawowa:

Walewska E. (red.), Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2022
Walewska E., Ścisło L., Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2016
Noszczyk W. (red.), Chirurgia. Repetytorium, PZWL, Warszawa 2019
Nowakowski A., Mazurek T. (red.), Ortopedia i traumatologia. Podręcznik dla studentów, Exemplum, Poznań 2017

Uzupełniająca:

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarstwa. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2015
Bazaliński D., Kózka M. (red.), Odleżyny w praktyce klinicznej. Zapobieganie i leczenie, PZWL, Warszawa 2021
Szewczyk M.T., Jawień A., Leczenie ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2019
Krasowski G., Kruk M., Leczenie odleżyn i ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2018
Banasiewicz T., Krokowicz P., Szczepkowski M. (red.), Stomia. Prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja, wyd. 2, Termedia, Poznań 2017
Standardy żywienia dojelitowego i pozajelitowego, Scientifica, Kraków 2019
<https://mojarana.pl/>
<https://forumleczeniaraan.pl/>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01 – P_W15**)

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + 2 kolokwia - test jednokrotnego wyboru (50% oceny końcowej) 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna + frekwencja na zajęciach 100% (20% oceny końcowej) (**P_U01 - P_U20 P_K01 - P_K07**)

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas kolokwium, dyskusji, napisanie referatu, przygotowanie prezentacji (**P_W01 – P_W15, P_K02**)

Zajęcia praktyczne: Zaliczenie na ocenę. Frekwencja 100% (udział w zajęciach praktycznych jest obowiązkowy – zgodnie z regulaminem studiów i standardem kształcenia). Zaliczenie na ocenę pozytywną każdej umiejętności opisanej w „Dzienniku zajęć praktycznych”. Przygotowanie procesu pielęgnowania (**P_W01 – P_W15; P_U01- P_U20; P_K01 - P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarstwa w zakresie opieki chirurgicznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W15; P_U01- P_U20; P_K01 - P_K07**)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	45
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie referatu (prezentacja, wypowiedź ustna)	10
Przygotowanie się do egzaminu i zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba godzin razem:	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne II II rok, semestr 4		P.MD.33.CH.P.II
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Surgery and surgery professional nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza i umiejętności z zakresu Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne I.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15, ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 80			2
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest pogłębianie wiedzy i dalszy rozwój umiejętności praktycznych, umożliwiające rozpoznawanie, diagnozowanie oraz wdrażanie kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu chorób chirurgicznych.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie chirurgicznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.
	P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację		K.D.W8.

	<p>P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej chirurgicznej oraz na bloku operacyjnym</p> <p>P_W10 omawia metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności</p> <p>P_W11 przedstawia zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS)</p> <p>P_W12 omawia czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne</p> <p>P_W13 zna zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom</p> <p>P_W14 zna zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową</p> <p>P_W15 zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym</p>	<p>K.D.W10.</p> <p>K.D.W18.</p> <p>K.D.W22.</p> <p>K.D.W23.</p> <p>K.D.W24.</p> <p>K.D.W25.</p> <p>K.D.W29.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 dobiera technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków</p> <p>P_U05 dobiera metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji</p> <p>P_U06 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych</p> <p>P_U07 doraźnie podaje pacjentowi tlen i monitoruje jego stan podczas tlenoterapii</p> <p>P_U08 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U09 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych</p> <p>P_U10 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U11 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych</p> <p>P_U12 prowadzi u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U6.</p> <p>K.D.U7.</p> <p>K.D.U8.</p> <p>K.D.U9.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U13.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U16.</p> <p>K.D.U17.</p> <p>K.D.U18.</p>

	<p>P_U13 rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgniacyjnego</p> <p>P_U14 pielęgnuje pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną</p> <p>P_U15 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U16 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych</p> <p>P_U17 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe</p> <p>P_U18 przygotowuje i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p> <p>P_U19 potrafi doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowuje pacjenta do transportu</p> <p>P_U20 potrafi doraźnie tamować krwawienia i krwotoki</p>	<p>K.D.U19.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U23.</p> <p>K.D.U24.</p> <p>K.D.U26.</p> <p>K.D.U28.</p> <p>K.D.U29.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady:</p> <p>1. Traumatologia i ortopedia: uraz- definicja i podział, urazy- mięśni, ścięgien, więzadeł i stawów- przyczyny, objawy, diagnostyka i sposoby leczenia /wyszczególnienie najczęstszych postaci klinicznych/, złamania- definicja, proces gojenia złamań, zaburzenia zrostu kostnego, sposoby leczenia złamań /operacyjne i zachowawcze/, najczęstsze postaci kliniczne złamań- obojczyk, kość ramienna, koniec dalszy kości przedramienia, koniec bliższy kości udowej, trzon kości udowej, kości podudzia; postępowanie pooperacyjne, usprawnianie chorych po leczeniu operacyjnym, choroba zwyrodnieniowa stawów /przyczyny, patomechanizm, diagnostyka, sposoby leczenia/, najczęstsza lokalizacja zmian zwyrodnieniowych, endoprotezoplastyka dużych stawów, postępowanie pooperacyjne z chorym po endoprotezoplastyce</p> <p>2. Chirurgia naczyniowa i kardiochirurgia: choroby układu żylnego /zapalenie żył powierzchownych i głębokich, żylaki, zespół pozakrzepowy/, urazy tętnic /przyczyny, rozpoznanie, leczenie/, tętniaki /rodzaje, rozpoznanie, lokalizacja, leczenie/, miażdżyca naczyń kończyn /patomechanizm, obraz</p>		

kliniczny, diagnostyka, leczenie/, ostre i przewlekłe niedokrwienie kończyn, chirurgia wad serca i wad zastawek serca, leczenie chirurgiczne w miażdżycy naczyń wieńcowych, elementy transfuzjologii- krew i jej preparaty, wskazania i przeciwwskazania do transfuzji, organizacja gospodarką krwi w Polsce

3. Torakochirurgia: urazy kl. piersiowej /złamanie pojedyncze lub mnogie żeber/, stłuczenie płuca, ropień płuc, ropniak opłucnej, odma /rodzaje, przyczyna, patomechanizm, diagnostyka, leczenie/, tamponada serca, rak płuca

4. Urologia: kamica dróg moczowych /przyczyny, lokalizacja, diagnostyka, leczenie, następstwa/, wodonercze, roponercze, rak nerki, łagodny rozrost gruczołu krokowego, rak stercza, nowotwory pęcherza moczowego- przyczyny, diagnostyka, objawy, leczenie

5. Elementy chirurgii dziecięcej: odmienności leczenia chirurgicznego u dzieci, wybrane schorzenia p. pokarmowego /zwężenie odźwiernika, ch. Hirschsprunga, wgłobienie jelit, zapalenie wyrostka robaczkowego/, wrodzony kręcz szyi, wnętrostwo

6. Chirurgia gruczołów dokrewnych i sutka: zmiany guzowate sutka /od zapalenia do nowotworu/, profilaktyka raka piersi, diagnostyka i leczenie, choroby tarczycy /wole obojętne, niedoczynność i nadczynność, zmiany nowotworowe/, przystarczyce /nadczynność i niedoczynność/, nadnercza /guz chromochłonny, zespół Conna, choroba i zespół Cushinga/

Ćwiczenia:

1. Opieka pielęgniarska nad chorym w ostrych stanach chirurgicznych – ostry brzuch, krwawienie z górnego i dolnego odcinka przewodu pokarmowego, niedrożność przewodu pokarmowego, OZT, ostre zapalenie wyrostka robaczkowego, zapalenie otrzewnej.
2. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobami naczyń tętniczych i żylnych.
3. Opieka pielęgniarska nad chorym ze schorzeniami pęcherzyka żółciowego, dróg żółciowych i wątroby.
4. Opieka pielęgniarska nad chorym z rakiem piersi.
5. Pielęgnowanie pacjenta z rakiem żołądka leczonym chirurgicznie.
6. Wskazania i zasady przetaczania krwi i preparatów krwiopochodnych. Odczyny poprzetoczeniowe – rola pielęgniarki
7. Opieka pielęgniarska nad pacjentem ze stomią – rodzaje stomii, przyczyny wyłonienia stomii, sprzęt stomijny, zasady refundacji

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotu podczas kolokwium, dyskusji. Napisanie programu edukacyjnego lub zaleceń dietetycznych dla chorego z wybraną przez nauczyciela jednostką chorobową. Zapoznanie się z treścią określonej przez opiekuna pozycji z literatury dodatkowej.

Zajęcia praktyczne:

Uczestniczenie w przyjęciu chorego na oddział chirurgiczny. Ocena stanu chorego na podstawie obserwacji, wykonywania pomiarów, rozmowy z pacjentem oraz analizy dokumentacji. Przestrzeganie zasad etyki zawodowej oraz praw pacjenta hospitalizowanego na oddziale chirurgicznym. Zapoznanie się z dokumentacją medyczną pacjenta w formie elektronicznej. Dokumentowanie świadczeń opieki pielęgniarskiej. Rozpoznanie potrzeb/ problemów pacjenta ze schorzeniami wymagającymi leczenia chirurgicznego. Znajomość etiologii, objawów i sposobów leczenia wybranych chorób chirurgicznych. Znajomość badań diagnostycznych w chirurgii, wskazań do ich zlecenia. Przygotowanie pacjenta i jego rodziny do powrotu do środowiska domowego – edukacja chorego i rodziny. Opieka nad pacjentem w chirurgii jednego dnia. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celu i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej. Dokumentowanie sytuacji zdrowotnej pacjenta, dynamiki jej zmian i realizowanej opieki pielęgniarskiej, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych

Praktyka zawodowa: Udział pielęgniarki w przygotowaniu pacjenta do badań diagnostycznych, zabiegu operacyjnego w różnych jednostkach chorobowych na oddziale zabiegowym. Gromadzenie informacji, formułowanie diagnozy pielęgniarskiej, ustalanie celu i plan opieki pielęgniarskiej, wdrażanie interwencji pielęgniarskich oraz dokonywanie ewaluacji opieki pielęgniarskiej

Kształtowanie umiejętności nabytych podczas zajęć praktycznych

Zalecana literatura

Podstawowa:

Walewska E. (red.), Podstawy pielęgniarstwa chirurgicznego, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2022
Walewska E., Ścisło L., Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2016
Noszczyk W. (red.), Chirurgia. Repetytorium, PZWL, Warszawa 2019
Nowakowski A., Mazurek T. (red.), Ortopedia i traumatologia. Podręcznik dla studentów, Exemplum, Poznań 2017

Uzupełniająca:

Kózka M., Płaszewska-Żywko L., Procedury pielęgniarstwa. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2015
Bazaliński D., Kózka M. (red.), Odleżyny w praktyce klinicznej. Zapobieganie i leczenie, PZWL, Warszawa 2021
Szewczyk M.T., Jawień A., Leczenie ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2019
Krasowski G., Kruk M., Leczenie odleżyn i ran przewlekłych, PZWL, Warszawa 2018
Banasiewicz T., Krokowicz P., Szczepkowski M. (red.), Stomia. Prawidłowe postępowanie chirurgiczne i pielęgnacja, wyd. 2, Termedia, Poznań 2017
Standardy żywienia dojelitowego i pozajelitowego, Scientifica, Kraków 2019
<https://mojarana.pl/>
<https://forumleczeniaaran.pl/>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01 – P_W15**)

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + 2 kolokwia - test jednokrotnego wyboru (50% oceny końcowej) 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna + frekwencja na zajęciach 100% (20% oceny końcowej) (**P_U01 - P_U20, P_K01 - P_K07**)

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas egzaminu, kolokwium, dyskusji. Napisanie programu edukacyjnego dla chorego z wybraną przez nauczyciela jednostką chorobową. Zapoznanie się z treścią określonej przez opiekuna pozycji z literatury dodatkowej (**P_W01 – P_W15, P_K01 - P_K07**)

Zajęcia praktyczne:

Zaliczenie na ocenę. Frekwencja 100% (udział w zajęciach praktycznych jest obowiązkowy – zgodnie z regulaminem studiów i standardem kształcenia). Zaliczenie na ocenę pozytywną umiejętności opisanych w „Dzienniku zajęć praktycznych” . Przygotowanie procesu pielęgnowania (**P_W01 – P_W15; P_U01- P_U20; P_K01 - P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarstwa w zakresie opieki chirurgicznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry
 86%-90% plus dobry
 91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W15; P_U01- P_U20; P_K01 - P_K07**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny
 od 3,21 do 3,70- plus dostateczny
 od 3,71 do 4,20 – dobry
 od 4,21 do 4,49- plus dobry
 od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie referatu (prezentacja, wypowiedź ustna)	5
Przygotowanie się do egzaminu i zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	55
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Liczba punktów ECTS	2
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Położnictwo, ginekologia i pielęgniarstwo położniczo-ginekologiczne		P.MD.34.P.G.P
	II rok, semestr 3		
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej		
	Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Obstetrics – Gynecological Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia			
Wymagania wstępne			
Wiedza z zakresu biologii na poziomie szkoły ponadgimnazjalnej, zaliczone przedmioty: anatomia, fizjologia.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 40			2
Cele przedmiotu			
Zrozumienie mechanizmów zapłodnienia, metod diagnostycznych ciąży, mechanizmu porodu, opieki okołoporodowej, pielęgnacji wcześniaka i noworodka, opieki nad położnicą oraz patologii narządu rodnego w różnych okresach życia kobiety oraz planowania ciąży i przygotowania do rodzicielstwa.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie położniczo-ginekologicznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
			K.D.W7.

	<p>P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia</p> <p>P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację</p> <p>P_W09 omawia cel i zasady opieki prekoncepcyjnej oraz zasady planowania opieki nad kobietą w ciąży fizjologicznej</p> <p>P_W010 zna okresy porodu fizjologicznego i zasady opieki nad kobietą w okresie połogu</p> <p>P_W011 zna etiopatogenezę schorzeń ginekologicznych</p>	<p>K.D.W8.</p> <p>K.D.W15.</p> <p>K.D.W16.</p> <p>K.D.W17.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarскую, ustala cele i plan opieki pielęgniarской, wdraża interwencje pielęgniarские oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarской</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych</p> <p>P_U05 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U06 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych</p> <p>P_U07 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarскую, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U08 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U09 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych</p> <p>P_U10 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U8.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U13.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U23.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>

	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Zasady organizacji opieki położniczo – ginekologicznej w Polsce. 2. Biologiczny rytm płodności. 3. Cele i zadania opieki przedkoncepcyjnej. 4. Planowanie rodziny, metody regulacji poczęć, przygotowanie do rodzicielstwa. 5. Metody diagnostyczne ciąży fizjologicznej i ciąży wysokiego ryzyka. 6. Zapłodnienie, rozwój zarodka i płodu. 7. Wybrane zagadnienia z patologii ciąży – choroby współistniejące z ciążą: gestoza, konflikt serologiczny i ich wpływ na stan noworodka. 8. Stany zapalne narządu rodniego. Zakażenia. 9. Niepłodność jako problem medyczny i społeczny. 10. Profilaktyka onkologiczna i promocja zdrowia w ginekologii – rak piersi; schorzenia nowotworowe narządu rodniego kobiety. 11. Problemy zdrowotne kobiet w wieku przekwitania. 12. Pielęgnacja wcześniaka i noworodka po porodzie.</p> <p>Ćwiczenia: 1. Opieka medyczna nad kobietą w różnych okresach jej życia. 2. Zasady obserwacji fizjologii cyklu miesięcznego. 3. Etapy rozwoju prenatalnego człowieka; czynniki teratogenne. 4. Postępowanie pielęgniarstwa wobec ciężarnej z ciążą fizjologiczną. 5. Pielęgnowanie pacjentki w przypadku najczęściej występujących stanów patologii okresu ciąży. 6. Poród fizjologiczny – okresy, mechanizm, obserwacja rodzącej. 7. Poród zabiegowy – przygotowanie rodzącej, przebieg, opieka pielęgniarstwa po porodzie. 8. Opieka nad położnicą w położu fizjologicznym i powikłanym. 9. Opieka pielęgniarstwa nad noworodkiem i wcześniakiem. 10. Udział pielęgniarki w diagnostyce ginekologicznej. 11. Opieka pielęgniarstwa nad kobietą z problemami ginekologiczno – onkologicznymi.</p> <p>Samokształcenie: 1. Przygotowanie do porodu i rodzicielstwa. 2. Rola pielęgniarki w profilaktyce nowotworów narządu rodniego i sutka. 3. Rola i zadania pielęgniarki/położnej podczas terapii bólu. 4. Wsparcie profesjonalne i nieprofesjonalne u kobiety po odjęciu piersi.</p> <p>Zajęcia praktyczne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rola i zadania pielęgniarki w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej. 2. Przygotowanie ciężarnej do porodu z uwzględnieniem obowiązujących zaleceń WHO. 3. Obserwacja rodzącej w poszczególnych okresach porodu. 4. Opieka i pielęgnowanie noworodka donoszonego. 5. Specyfika opieki pielęgniarstwa nad noworodkiem przedwcześnie urodzonym. 6. Pielęgnowanie ciężarnej z zagrażającym poronieniem i zagrażającym porodem przedwczesnym. 7. Postępowanie z ciężarną po terminie porodu. 8. Opieka nad ciężarną z niedokrwistością w przebiegu ciąży. 9. Pielęgnowanie pacjentki z cukrzycą w ciąży. 10. Pielęgnowanie ciężarnych z nadciśnieniem przedciążowym, występującym w ciąży, obrzękami ciężarnych. 11. Pielęgnowanie ciężarnych z łożyskiem przodującym, przedwcześnie odklejonym. 12. Postępowanie z ciężarną: w przypadku przedwczesnego pęknięcia błon płodowych; w przypadku konfliktu serologicznego w układzie Rh i ABO; w przypadku wybranej nie położniczej choroby układowej. 13. Opieka nad ciężarną z zaburzeniami endokrynologicznymi. 14. Postępowanie pielęgniarki w przypadku niepomyślnego ukończenia ciąży. 15. Edukacja ciężarnej w zakresie stylu życia w ciąży. 16. Edukacja położnicy w zakresie stylu życia w okresie położu. 17. Pielęgnacja w przypadku zakażeń i stanów zapalnych w ginekologii. 18. Farmakoterapia okresu ciąży, porodu, położu oraz wybranych schorzeń ginekologicznych. 19. Zastosowanie metod diagnostycznych w różnych stanach klinicznych w położnictwie i ginekologii. 20. Dokumentowanie działań pielęgniarstwa w oddziale położniczym i ginekologicznym. <p>Praktyka zawodowa.</p> <p>Zapoznanie się ze specyfiką i organizacją pracy w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej, w oddziale</p>		

położniczo-noworodkowym, ginekologicznym i zasadami przyjmowania ciężarnych i kobiet oraz obowiązującą dokumentacją

Wykonywanie czynności z zakresu praktyki zawodowej z podstaw pielęgniarstwa.

Zapoznanie się z zasadami i współdziałanie w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzszpitalnym i wewnątrz - oddziałowym

Specyfika pracy w izbie przyjęć położniczo-ginekologicznej

Metody zebrania wywiadu i obserwacji

Przygotowanie do badania ginekologicznego

Przygotowanie do badania piersi

Postępowanie w przypadku molestowania, gwałtu na kobiecie lub dziecku

Znajomość czynników wpływających na adaptację pacjentek w poszczególnych oddziałach

Specyfika pracy w oddziale ginekologicznym oraz gabinecie zabiegowym

Dokumentacja prowadzona w oddziale - metody poznania pacjentki

Przygotowanie pacjentki do badań podstawowych i specjalistycznych

Specyfika przygotowania do zabiegu operacyjnego w trybie planowym i nagłym

Przygotowanie do zabiegu przez powłoki brzuszne i drogą dopochwową

Proces pielęgnowania pacjentek w wybranych schorzeniach ginekologicznych

Podejmowanie działań ukierunkowanych na profilaktykę powikłań w czasie hospitalizacji ze strony: miejsca operowanego, układu oddechowego, układu moczowego, układu pokarmowego, narządu ruchu, układu krążenia

Pielęgnowanie kobiety po zabiegu operacyjnym z uwzględnieniem rodzaju znieczulenia

Monitorowanie pacjentki w okresie pooperacyjnym: pomiar parametrów, obserwacja stanu ogólnego, obserwacja opatrunku, obserwacja krwawienia z dróg rodnych

Realizowanie opieki pielęgniarstwa nad pacjentką z powikłaniami okresu pooperacyjnego

Udział pielęgniarki w usprawnianiu i aktywizacji kobiet po zabiegach operacyjnych

Specyfika pracy w oddziale położniczym

Proces pielęgnowania położnic w wybranych schorzeniach

Proces pielęgnowania położnic po porodzie fizjologicznym i cięciu cesarskim

Technika karmienia naturalnego, przygotowanie położnicy do karmienia piersią

Pielęgnacja noworodka i wcześniaka

Zalecana literatura

Podstawowa:

Dudenhausen J.W., Pschyrembel W., Położnictwo praktyczne i operacje położnicze, PZWL, Warszawa 2017

Bręborowicz G.H. (red.), Położnictwo. Podręcznik dla położnych i pielęgniarek, t. I – IV, PZWL, Warszawa 2012

Bręborowicz G.H., Położnictwo. Podręcznik dla położnych i pielęgniarek., PZWL, Warszawa 2018

Łepecka – Klusek C., Pielęgniarstwo we współczesnym położnictwie i ginekologii, wyd. 2, PZWL, Warszawa 2018

Uzupełniająca:

Iwanowicz-Palus G.J., Alternatywne metody opieki okołoporodowej, PZWL, Warszawa 2017

Szczapa J. (red.), Neonatologia, PZWL, Warszawa 2018

Rabiej M., Mazurkiewicz B. (red.), Pielęgnowanie w położnictwie, ginekologii i neonatologii, PZWL, Warszawa 2019

Kordek A. (red.), Stany nagłe: neonatologia. Medical Tribune Polska, Warszawa 2019

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin pisemny – forma testu jednokrotnego wyboru składającego się z 50 pytań. Zaliczenie wykładów student otrzymuje na podstawie uzyskania pozytywnej oceny z testu pisemnego na co najmniej 60% punktów (**P_W01 – P_W11**)

Ćwiczenia: zaliczenie na ocenę; 2 testy: pierwszy z 10 pytań otwartych, drugi z 10 pytań testowych jednokrotnego wyboru – (**P_W01 – P_W11, P_U01 – P_U10**).

Samokształcenie: przygotowanie i przedstawienie prezentacji na jeden z wybranych tematów; temat może być zaproponowany przez studenta; ocena prezentacji obejmuje: uzasadnienie wyboru tematu, zawartość merytoryczną, formę graficzną, podsumowanie, bibliografię (P_W01 – P_W11, P_U01 – P_U10).

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (P_U01 – P_U10, P_K01 - P_K07)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (P_U01 – P_U10, P_K01 - P_K07)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90

Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Psychiatria i pielęgniarstwo psychiatryczne III rok, semestr 6		P.MD.35.P.PCH.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
Poziom studiów:	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Psychiatry and Psychiatric Nursing		
I stopnia - licencjackie	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
Profil studiów: praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
	Wiedza i umiejętności z zakresu postaw pielęgniarstwa, psychologii, fizjologii i etyki zawodu.		
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy niezbędnej do rozpoznawania, diagnozowania oraz wdrażania kompleksowego planu opieki nad pacjentem hospitalizowanym z powodu zaburzeń psychicznych oraz nabycie umiejętności diagnostyczno-leczniczych potrzebnych do sprawowania opieki nad pacjentem z zaburzeniami psychicznymi.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie psychiatrycznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.

	<p>P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację</p> <p>P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej psychiatrycznej</p> <p>P_W10 omawia etiopatogenezę i objawy kliniczne podstawowych zaburzeń psychicznych</p> <p>P_W11 zna zasady obowiązujące przy zastosowaniu przymusu bezpośredniego</p> <p>P_W12 omawia możliwości stosowania psychoterapii u pacjentów z zaburzeniami psychicznymi</p>	<p>K.D.W8.</p> <p>K.D.W10.</p> <p>K.D.W19.</p> <p>K.D.W20.</p> <p>K.D.W21.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U05 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U06 prowadzi rozmowę terapeutyczną</p> <p>P_U07 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U20.</p> <p>K.D.U22.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Diagnoza psychiatryczna, pojęcie osobowości, rozpoznanie nozologiczne, patologia zaburzeń psychicznych (psychopatologia). 2. Typy osobowości, zaburzenia osobowości. 3. Niepełnosprawność intelektualna 4. Zaburzenia nerwicowe, zaburzenia odżywiania. 5. Uzależnienia. 6. Psychozy. Psychozy endogenne, reaktywne, egzogenne. 7. Zaburzenia afektywne 8. Zaburzenia</p>		

psychiczne wieku rozwojowego 9. Metody leczenia w psychiatrii. Leczenie biologiczne. Psychoterapia. 10. Ustawa o Ochronie Zdrowia Psychicznego. Stosowanie przymusu bezpośredniego. Wybrane zagadnienia z Psychiatrii Sądowej. 11. Zasady organizowania opieki nad osobą z zaburzeniami psychicznymi, model środowiskowy psychiatrii. 12. Edukacja pacjenta z zaburzeniami psychicznymi. 13. Przygotowanie pacjenta do samoopieki. 14. Treningi umiejętności dla pacjentów z zaburzeniami psychicznymi. 15. Dokumentacja pielęgniarstwa w opiece nad pacjentem psychiatrycznym.

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia, prezentacja, referat, praca zaliczeniowa

Zajęcia praktyczne: 1. Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych u pacjenta chorego psychicznie w oparciu o objawy psychopatologiczne, wywiad, obserwację własną, analizę dokumentacji, informacje uzyskane od innych osób/członków rodziny, zespół terapeutyczny. 2. Ustalenie diagnozy pielęgniarstwa w oparciu o uzyskane dane, planowanie i modyfikowanie planu opieki. 3. Planowanie opieki pielęgniarstwa na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta z rozpoznaniem schizofrenii. 4. Planowanie opieki pielęgniarstwa na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta z rozpoznaniem depresji. 5. Planowanie opieki pielęgniarstwa na podstawie rozpoznanych problemów wobec pacjenta w stanie maniakalnym. 6. Planowanie opieki pielęgniarstwa na podstawie rozpoznanych problemów pacjentki z rozpoznaniem anoreksji. 7. Planowanie opieki pielęgniarstwa na podstawie rozpoznanych problemów pacjenta ze zmianami organicznymi. 8. Planowanie opieki pielęgniarstwa pacjenta uzależnionego od substancji psychoaktywnych. 9. Planowanie opieki pielęgniarstwa wobec pacjenta z zaburzoną osobowością oraz nerwicą. 10. Rola pielęgniarki w procesie leczenia, zespół terapeutyczny, społeczność terapeutyczna. Współpraca z rodziną chorego, grupy wsparcia, działania profilaktyczne. 11. Problemy pielęgnacyjne u pacjentów przebywających w oddziale psychiatrycznym. 12. Przygotowanie pacjenta do samoopieki z udziałem rodziny.

Praktyka zawodowa: 1. Doskonalenie umiejętności łączenia posiadanej wiedzy z praktycznymi czynnościami świadczonymi na rzecz pacjenta uwzględniających jego stan psychiczny, rozpoznanie kliniczne, etap leczenia. 2. Ustalenie diagnozy pielęgniarstwa, planowanie opieki, podejmowanie działań pielęgnacyjnych oraz opiekuńczych wobec pacjenta. 3. Bezpieczeństwo chorego hospitalizowanego w oddziale, obowiązujące procedury. 4. Organizacja pracy własnej a dobro objętych opieką pielęgniarstwa pacjentów. 5. Interwencje terapeutyczne, zapobieganie zachowaniom agresywnym wśród pacjentów. 6. Współpraca w zespole terapeutycznym. 7. Udział pielęgniarki w przygotowaniu fizycznym i psychicznym pacjenta do zabiegu elektrycznego, czynny udział w czynnościach pielęgnacyjnych wykonywanych u pacjenta. 8. Objawy nasycenia lekowego, rozpoznawanie, znajomość ich korygowania. 9. Harmonogram pracy oddziału, wizyty gabinetowe, lekarskie, społeczność terapeutyczna. 10. Terapia zajęciowa: prowadzenie zajęć, organizowanie czasu wolnego, uczestniczenie w spacerach, prowadzenie pogadarek dla pacjentów, udzielanie wsparcia. 11. Uczestniczenie pielęgniarki w psychoterapii indywidualnej i grupowej pacjentów z zaburzeniami psychicznymi.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Rybakowski J., Pużyński S., Wciórka J. (red.), Psychiatria. Podstawy psychiatrii. T. 1, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2017
Rybakowski J., Pużyński S., Wciórka J. (red.), Psychiatria. Psychiatria kliniczna, T. 2, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2017
Rybakowski J., Pużyński S., Wciórka J. (red.), Psychiatria. Metody leczenia, zagadnienia etyczne, prawne, publiczne, społeczne, T. 3, Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2017
Górna K., Jaracz K., Rybakowski J. (red.), Pielęgniarstwo psychiatryczne. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2016

Uzupełniająca:

Gałecki P., Szulc A., Psychiatria, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018
Czabała J., Czynniki leczące w psychoterapii, PWN, Warszawa 2013
USTAWA z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 1994 Nr 111 poz. 535)
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=wdu19941110535>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (**P_W01 – P_W12**)

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia, prezentacja, referat, praca zaliczeniowa - uzyskanie oceny pozytywnej (**P_W01 – P_W12**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_U01 - P_U07, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarских w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (**P_W01 – P_W12, P_U01 - P_U07, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie się do egzaminu	15
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80

Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: I stopnia - licencjackie Profil studiów: praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Anestezjologia i pielęgniarstwo w zagrożeniu życia III rok, semestr 6		P.MD.36.A.P.Ż.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Anesthesiology and Nursing in Life-Threatening Situations		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z anatomii, fizjologii, patologii i farmakologii na poziomie studiów licencjackich. Podstawy badania fizykalnego.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15, ćwiczenia: 15			3
Samokształcenie: 20			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest przekazanie wiedzy o bólu chorobowym i jatrogennym w procesie opieki Zdrowotnej, znieczuleniu do operacji i zabiegów oraz o metodach postępowania przeciwbólowego, a także kształtowanie i doskonalenie podstawowych metod resuscytacji krążeniowo – oddechowej, nauka obsługi sprzętu i aparatury monitorującej i leczniczej.			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w intensywnej opiece medycznej		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach		K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.
	P_W08 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej – intensywnej opieki medycznej		K.D.W10.

	<p>P_W09 zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności</p> <p>P_W10 omawia standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie</p> <p>P_W11 zna zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym</p> <p>P_W12 przedstawia metody znieczulenia i zasady opieki nad pacjentem po znieczuleniu</p> <p>P_W13 zna patofizjologię i objawy kliniczne chorób stanowiących zagrożenie dla życia (niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność układu nerwowego, wstrząs, sepsa)</p> <p>P_W14 przedstawia metody i skale oceny bólu, poziomu sedacji oraz zaburzeń snu oraz stanów delirycznych u pacjentów w stanach zagrożenia życia</p> <p>P_W15 przedstawia metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie</p> <p>P_W16 zna zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym</p> <p>P_W17 zna zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS)</p>	<p>K.D.W18.</p> <p>K.D.W28.</p> <p>K.D.W29.</p> <p>K.D.W30.</p> <p>K.D.W31.</p> <p>K.D.W32.</p> <p>K.D.W33.</p> <p>K.D.W34.</p> <p>K.D.W35.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa oraz dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób</p> <p>P_U03 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U04 pielęgnuje pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną</p> <p>P_U05 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U06 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe</p> <p>P_U07 postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta</p> <p>P_U08 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p> <p>P_U09 wykonuje wykonywać podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosować automatyczny defibrylator zewnętrzny (Automated External Defibrillator, AED) i bezprzewodowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U19.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U24.</p> <p>K.D.U25.</p> <p>K.D.U26.</p> <p>K.D.U30.</p>

	udrażnianie dróg oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych;	
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.
	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady: Anestezjologia, intensywna terapia, intensywna opieka medyczna, przedmiot nauczania, specjalizacja lekarska i pielęgniarska – definicje, organizacja, regulacja prawna w Polsce i UE. Anestezjologia i opieka około anestetyczna; ból – definicja, patomechanizm – ocena oraz metody anestezji i analgezji umożliwiające bezbolesne przeprowadzanie zabiegów/operacji diagnostycznych i leczniczych. Znieczulenie ogólne, regionalne i łączone; znieczulenia ogólne wziewne, dożylnie, złożone; rodzaje znieczuleń regionalnych: podpajęczynówkowe, zewnątrzoponowe, blokady nerwów i splotów obwodowych, nasiękowe oraz odcinkowe dożylnie. Przygotowanie pacjentów do znieczulenia i operacji w trybie planowym i ze wskazań nagłych; ocena stanu pacjentów i ryzyka znieczulenia i operacji w skali ASA. Wskazania i przeciwwskazania w zakresie wyboru rodzaju i metod znieczulenia. Opieka nad pacjentem po znieczuleniu i operacji: monitorowanie, w tym ocena bólu pooperacyjnego – skale oceny; metody analgezji pooperacyjnej regionalnej i ogólnej. Technika analgezji kontrolowanej przez pacjenta i jej odmiany. Powikłania analgezji. Pooperacyjne nudności i wymioty. Bezpośrednie zagrożenie życia – etiologia i epidemiologia; podtrzymywanie funkcji życiowych; wytyczne resuscytacji – teoria i praktyka. Wstrząs – rodzaje wstrząsu z uwzględnieniem patomechanizmów (hipowolemiczny, kardiogeny, dystrybucyjny i obstrukcyjny). Monitorowanie pacjenta we wstrząsie i postępowanie lecznicze. Niewydolność oddechowa, niewydolność krążenia, niewydolność nerek,. Skale ocen niewydolności narządowej. Niewydolność narządowa w chorobach swoistych. Pacjent nieprzytomny. Patogeneza zaburzeń świadomości. Metody obiektywnej oceny zaburzeń świadomości. Pacjent z urazem wielonarządowym. Etiologia i epidemiologia urazów. Postępowanie diagnostyczne i lecznicze. Dostępy naczyniowe w anestezjologii i intensywnej terapii. Urządzenia dostępow naczyniowych, zakładanie, powikłania – monitorowanie, wytyczne postępowania.</p> <p>Ćwiczenia: Znieczulenie. Ocena ryzyka znieczulenia. Przygotowanie pacjenta do znieczulenia. Budowa aparatu do znieczulenia. Okołooperacyjne monitorowanie funkcji życiowych. Opieka poanestetyczna. Skale ocen pacjenta po znieczuleniu i ich praktyczne zastosowanie w okresie pooperacyjnym. Bezpośrednie zagrożenie życia – rozpoznawanie. Zatrzymanie krążenia i oddychania. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa wg obowiązujących wytycznych Europejskiej Rady Resuscytacji. Monitorowanie w oddziale intensywnej terapii. Pacjent nieprzytomny, rozpoznawanie, postępowanie. Praktyczna ocena świadomości według skali Glasgow. Niewydolność oddechowa. Rozpoznawanie. Techniki utrzymywania drożności dróg oddechowych. Sztuczna droga oddechowa. Oddech zastępczy w stanach zagrożenia życia. Pacjent z urazem wielonarządowym – diagnostyka i leczenie Wstrząs. Niewydolność wielonarządowa.</p>		

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej: 1. Zatrucia – zadania pielęgniarki w opiece nad pacjentem: a. zatrucie barbituranami i środkami nasennymi; b. zatrucie alkoholem; c. zatrucie związkami fosforoorganicznymi (pescytydami); d. zatrucie grzybami; e. zatrucie tlenkiem węgla (czadem). 2. Wpływ wysokich i niskich temperatur na organizm. 3. Neurologiczne i neurochirurgiczne stany zagrożenia życia. 4. Specyfika leczenia i pielęgnacji dzieci w stanie zagrożenia życia. 5. Ogólne zasady ochrony przed zakażeniami w oddziale intensywnej terapii.

Zajęcia praktyczne: Kształtowanie umiejętności w zakresie: organizacji oddziału anestezjologii i intensywnej terapii – poznanie specyfiki pracy pielęgniarki, kontrolowania jakości i stopnia sprawności sprzętu, materiałów, aparatury, obsługiwanego aparatury medycznej używanej w o.i.t., przechowywania leków zgodnie ze standardami, kompletowania zestawu p/wstrząsowego, leków podawanych przy NZK, tacy do intubacji, przestrzegania standardów i procedur postępowania pielęgniarskiego stosowanych w opiece nad chorym w stanach zagrożenia życia, karmienia pacjentów przez zgłębnik, udziału w żywieniu drogą dożylną, oceny stanu odżywiania, oceny stopnia zagrożenia odleżyną, oceny stopnia zaawansowania odleżyny, pielęgnacji skóry u pacjenta leżącego, pielęgnacji błon śluzowych u chorego nieprzytomnego, wykonywania toalety drzewa oskrzelowego u pacjenta zaintubowanego, rozpoznawania powikłań wynikających z farmakoterapii, elektroterapii, unieruchomienia, dializoterapii, badań inwazyjnych, monitorowania funkcji życiowych i rozpoznawania ich zaburzeń, wykonywania i oceny elektrokardiogramu, oceny stanu chorego na podstawie pomiaru wskaźników funkcji życiowych, objawów, dolegliwości i zachowania chorego, rozpoznawania objawów bezpośredniego zagrożenia życia i stosowania zasad prowadzenia resuscytacji krążeniowo-oddechowej, podawania doraźnego tlenu, podawania dożylnego płynów oraz leków w ramach resuscytacji krążeniowo-oddechowej według obowiązujących standardów, udziału pielęgniarki w postępowaniu diagnostyczno-terapeutycznym w stanach zagrożenia życia spowodowanych: ostrą niewydolnością oddechową, ostrą niewydolnością krążenia, wstrząsem, ostrą niewydolnością nerek oraz utratą przytomności, przestrzegania zasad przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego i znieczulenia oraz opieki po znieczuleniu i operacji, przygotowywania pacjenta do leczenia różnymi technikami dializacyjnymi, podawania dożylnego płynów oraz leków zgodnie z obowiązującymi standardami, kaniulacji żył obwodowych, pielęgnowania wkłucia żylnego i tętniczego zgodnie z przyjętą procedurą w oddziale, rozpoznawania cech zapalenia w miejscu wkłucia, przestrzegania zasad dokumentowania stanu chorego oraz opieki pielęgniarskiej w oddziałach intensywnej nadzoru, oddziałach intensywnej terapii.

Praktyka zawodowa: Doskonalenie umiejętności zdobytych w trakcie zajęć praktycznych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Dyk D., Gutysz -Wojnicka A. (red.), Pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki, PZWL, Warszawa 2018

Wołowicka L., Dyk D., Anestezjologia i intensywna opieka. Klinika i pielęgniarstwo. Podręcznik dla studiów medycznych, PZWL, Warszawa 2014

Macksey L.F., Anestezjologia dla pielęgniarek, Wydawnictwo Medisfera, Warszawa 2012

Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2021, PZWL

https://www.prc.krakow.pl/wytyczne_2021.html

Uzupełniająca:

Kamiński B., Kubler A., Anestezjologia i intensywna terapia. Podręcznik dla studentów medycyny. PZWL, Warszawa 2015

Weinert M., Anestezjologia, Edra Urban & Partner, Wrocław 2019

Krajewska-Kułąk D., Jankowiak B. (red.), Standardy anestezjologicznej opieki pielęgniarskiej, PZWL, Warszawa 2017

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna (P_W01 – P_W17)

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (20% oceny końcowej) + 2 kolokwia opisowe (80% oceny końcowej) - (P_U01 - P_U09; P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07)

Samokształcenie: esej do jednego z wybranych tematów z podanej listy do samokształcenia, wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas egzaminu, kolokwium, dyskusji, eseju (P_W01 – P_W17)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (P_W01 – P_W17; P_U01- P_U09; P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki paliatywnej (0 p.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (0 p.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (0 p.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (0p.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (0 p.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (P_W01 – P_W17; P_U01- P_U09; P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	20
samokształcenie	
Studiowanie literatury	10
Przygotowanie eseju (wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	3
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80

Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Podstawy rehabilitacji II rok, semestr 3		P.MD.37.P.R
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
Poziom studiów:	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Disabled Care and Rehabilitation		
I stopnia - licencjackie	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
Profil studiów: praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
	Wymagania wstępne		
	Wiedza z zakresu anatomii i fizjologii na poziomie studiów licencjackich oraz wiedza i umiejętności z podstaw pielęgniarstwa.		
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15; ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 30			
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest wprowadzenie w zasadnicze zagadnienia dotyczące problemów osób niepełnosprawnych i organizacji wszechstronnego i kompleksowego procesu rehabilitacji			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarskiej nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W02 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W03 zna standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.
	P_W04 omawia podstawowe kierunki rehabilitacji lecniczej i zawodowej		K.D.W26.
	P_W05 omawia przebieg i sposoby postępowania rehabilitacyjnego w różnych chorobach		K.D.W27.
Umiejętności:	P_U01 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień		K.D.U2.
	P_U02 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarską, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych		K.D.U15.
	P_U03 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych		K.D.U16.
	P_U04 prowadzi rehabilitację przytóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej		K.D.U21.

	P_U05 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta	K.D.U22.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady: Podstawowe pojęcia związane z niepełnosprawnością. Rehabilitacja jako proces medyczno-społeczny. Podstawowe unormowania prawne organizacji procesu rehabilitacji w Polsce. Rehabilitacja kompleksowa: cele, zasady, etapy rehabilitacji medycznej, społecznej i zawodowej. Wpływ ruchu na organizm człowieka. Następstwa długotrwałego unieruchomienia dla funkcji organizmu. Podstawowe metody i techniki usprawniania chorych: kinezyterapia- rodzaje i zasady wykonywania ćwiczeń. Masaż klasyczny i jego zastosowanie w rehabilitacji. Rola i zadania fizykoterapii w rehabilitacji chorych. Rehabilitacja Uzdrowskowa. Zadania pielęgniarki w realizacji celów rehabilitacji. Problemy psychospołeczne osoby niepełnosprawnej i jej rodziny. Następstwa niepełnosprawności. Współpraca z instytucjami wspierającymi proces rehabilitacji. Zaopatrzenie ortopedyczne i pomoce techniczne w rehabilitacji. Elementy rehabilitacji w pielęgnowaniu osób z uszkodzeniem narządu ruchu w następstwie urazów, chorób i wad wrodzonych.</p> <p>Ćwiczenia: Ocena chorego i jego środowiska dla celów rehabilitacji ruchowej. Planowanie działań pielęgniarских. Dokumentacja pielęgniarська. Ocena zagrożenia odleżynami. Techniki wykonywania wybranych ćwiczeń leczniczych w postępowaniu podnoszenia i przemieszczania pacjentów unieruchomionych. Nauka samoobsługi i czynności dnia codziennego. Pomoce techniczne ułatwiające życie codzienne osoby niepełnosprawnej. Terapia zajęciowa jako forma rehabilitacji i usprawnienia pacjentów. Wybrane elementy kinezyterapii (ćwiczenie oddechowe, bierne, czynne, pionizacja).</p> <p>Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia. Przygotowanie prezentacji</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa: Kwolek A., Rehabilitacja medyczna. T 1-2, Edra Urban & Partner, Wrocław 2018 Szulc A., Marciniak W. (red.), Wiktora Degi ortopedia i rehabilitacja, PZWL, Warszawa 2016 Woźniewski M., Kołodziej J., Rehabilitacja w chirurgii, PZWL, Warszawa 2016 Paprocka-Borowicz M., Zawadzki M., Fizjoterapia w chorobach układu ruchu, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2019</p>		
<p>Uzupełniająca: Kiwerski J. (red.), Rehabilitacja medyczna, PZWL, Warszawa 2017 Demczyszak I., Fizjoterapia w chorobach układu sercowo-naczyniowego. Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2006</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Wykłady: zaliczenie na ocenę - odbędzie się w formie testu zamkniętego – 20 pytań (prawidłowa odpowiedź na pytanie będzie oceniane 1 punktem). (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05)</p> <p>Oceny zaliczenia testu: bdb (5.0)-20 pkt. z testu, db plus (4.5) – 19-18 pkt., db (4.0) - 17-16 pkt., dst plus (3.5) – 15-14 pkt., dst (3.0) – 13-12 pkt. ndst (2.0) – 0-11 pkt.</p> <p>Ćwiczenia: ocena z zaliczenia praktycznego ćwiczeń (x) będzie wyliczana ze wzoru $x = (y+z)/2$ gdzie y to średnia arytmetyczna ocen ze sprawdzenia wiedzy z przygotowania do ćwiczeń, a z to ocena</p>		

zaliczenia praktycznego na ćwiczeniach. Zaliczenie praktyczne na ćwiczeniach będzie obejmować wykonanie przez studenta losowo wybranego zadania z listy badań i technik terapeutycznych wyuczonych w czasie ćwiczeń. (P_U01, P_U02, P_U03, , P_U04, P_U05, P_K01)

Samokształcenie: Wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas zaliczenia i kolokwium zaliczeniowych: (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_K01)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	15
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: studia I stopnia Profil studiów: Praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Neurologia i pielęgniarstwo neurologiczne III rok, semestr 5		P.MD.38.N.P.N.
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Neurology and Neurological Nursing		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	Obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa, anatomii, fizjologii, patologii, farmakologii, chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30			2
Samokształcenie: 30			
Zajęcia praktyczne: 80			3
Praktyka zawodowa: 80			3
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest teoretyczne i praktyczne pogłębianie wiedzy i umiejętności z zakresu podstawowych schorzeń neurologicznych i ich cech szczególnych. Posiadanie umiejętności postępowania profilaktycznego i pielęgnacyjnego z pacjentem z chorobami centralnego i obwodowego układu nerwowego. Przygotowanie studenta do sprawowania samodzielnej i profesjonalnej opieki z pacjentem z chorobą neurologiczną z zastosowaniem procesu pielęgnowania			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie neurologicznym		K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania		K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów		K.D.W5.

	<p>diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach</p> <p>P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania</p> <p>P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia</p> <p>P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację</p> <p>P_W09 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej neurologicznej</p>	<p>K.D.W6.</p> <p>K.D.W7.</p> <p>K.D.W8.</p> <p>K.D.W10.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa, dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 rozpoznaje powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych</p> <p>P_U05 przygotowuje pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych</p> <p>P_U06 wystawia skierowania na wykonanie określonych badań diagnostycznych</p> <p>P_U07 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U08 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U09 asystuje lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych</p> <p>P_U10 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U8.</p> <p>K.D.U12.</p> <p>K.D.U13.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U23.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p>

	<p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Podstawy neurologii. 2. Podstawowe struktury i funkcje układu nerwowego. Neurofizjologia. 3. Symptomatologia neurologiczna. 4. Badanie podmiotowe i przedmiotowe w neurologii. 5. Badania dodatkowe w neurologii. 6. Chory nieprzytomny. Badanie neurologiczne i postępowanie. 7. Choroby naczyniowe mózgu. Leczenie trombolityczne. 8. Choroby demielinizacyjne układu nerwowego. 9. Bóle głowy. Objawy i leczenie. 10. Zaburzenia napadowe – padaczka, omdlenie i inne. 11. Choroba Parkinsona i inne choroby układu pozapiramidowego. 12. Choroby nowotworowe układu nerwowego. neuroonkologia. 13. Choroby zakaźne układu nerwowego. 14. Ból w medycynie. Ból przewlekły. Bóle kręgosłupa. 15. Choroby mięśni i złącza nerwowo mięśniowego. 16. Choroby narządów zmysłu. Uszkodzenia nerwów czaszkowych. 17. Urazy głowy i rdzenia kręgowego. 18. Choroby neuronu ruchowego. 19. Choroby obwodowego układu nerwowego. 20. Starzenie się układu nerwowego. 21. Choroby przebiegające z otępieniem. 22. Opieka nad pacjentem w stanie terminalnym. Pielęgniarstwo neurologiczne 21. Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobą neurologiczną. 22. Rola i zadania pielęgniarki w opiece nad chorym z chorobami naczyniowymi mózgu. 23. Proces pielęgnowania pacjenta z uszkodzeniem rdzenia kręgowego i obwodowego układu nerwowego. 24. Problemy pielęgnacyjne i opieka pielęgniarska nad pacjentem chorującym na stwardnienie rozsiane. 25. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z infekcjami układu nerwowego. Problemy pielęgnacyjne pacjenta chorującego na epilepsję.</p> <p>Samokształcenie: Stany nagłe w neurologii. Edukacja pacjenta i jego rodziny w zakresie czynników ryzyka i prewencji wtórnej udarów mózgu. Problemy pielęgnacyjne pacjentów ze Stwardnieniem Zanikowym Bocznym. Problemy pielęgnacyjne pacjentów ze Stwardnieniem Rozsianym. Działania na rzecz poprawy jakości życia pacjenta z chorobą Alzheimera. Rola pielęgniarki w pielęgnowaniu pacjenta z Zespołem Guillaína-Barre'go. Profilaktyka i prewencja wtórna w obwodowych zespołach korzeniowych. Metody obniżania podwyższonego napięcia mięśniowego. Aspekty domowej opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z chorobami neurologicznymi. Rola pielęgniarki w opiece nad pacjentem z chorobą Parkinsona. Problemy pielęgnacyjne pacjenta z miastenią.</p> <p>Zajęcia praktyczne:</p> <p>Część kliniczna: 1. Zaburzenia funkcji układu nerwowego. Etiopatogeneza zaburzeń neurologicznych. 2. Badanie neurologiczne. Nowoczesne metody diagnostyczne stosowane w neurologii. 3. Choroby naczyniowe mózgu-udar krwotoczny i niedokrwieny . 4. Choroby demielinizacyjne. 5. Choroba Parkinsona. 6. Padaczka – podział, etiologia, typy napadów, postępowanie. 7. Guzy mózgu. 8. Zespoły otępienne 9. Choroby mięśni i nerwów obwodowych. 10. Infekcja układu nerwowego</p> <p>Część pielęgniarska:</p> <p>1. Postępowanie pielęgniarskie w wybranych stanach zaburzeń funkcji układu nerwowego. 2. Udział pielęgniarki w diagnozowaniu i leczeniu chorych neurologicznie. 3. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobami naczyniowymi mózgu. 4. Opieka pielęgniarska nad pacjentem ze stwardnieniem rozsianym. 5. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z chorobą Parkinsona. 6. Opieka pielęgniarska nad chorym z padaczką. 7. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z miastenią. 8. Specyfika opieki pielęgniarskiej nad pacjentem z polineuropatią. 9. Opieka pielęgniarska nad pacjentem z nowotworem centralnego układu nerwowego. 10. Opieka pielęgniarska nad pacjentem w zespołach bólowych kręgosłupa.</p>		

11 Opieka pielęgniarska nad pacjentem z ostrą infekcją układu nerwowego

Tematy zajęć praktycznych:

1. Metody zbierania i dokumentowania danych o pacjencie neurologicznym. Proces pielęgnowania chorego w oddziale neurologii. Badania diagnostyczne w chorobach neurologicznych – udział pielęgniarki.
2. Zasady opieki nad chorym w ostrej fazie udaru niedokrwinnego, udaru krwotocznego.
3. Aktywność ruchowa chorych po udarze mózgu.
4. Pielęgnowanie chorego niepełnosprawnego na oddziale neurologicznym – ocena wydolności opiekuńczej i przygotowanie do samoopieki.
5. Diagnoza pielęgniarska i planowanie opieki nad chorym ze stwardnieniem rozsianym. Zasady przyjęcia chorego do programu leczenia SM
6. Zasady postępowania z chorym na padaczkę – edukacyjna rola pielęgniarki.
7. Problemy chorych z chorobą Parkinsona.
8. Pielęgnowanie chorego z zespołem otępiennym.
9. Pielęgnowanie chorego z procesem zapalnym centralnego układu nerwowego.
10. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z zespołem obwodowym.
11. Problemy pielęgnacyjne w opiece nad chorym z guzem mózgu.
12. Zasady kompleksowej opieki nad chorym ostrym zespołem bólowym kręgosłupa
13. Zasady kompleksowej opieki nad pacjentem nieprzytomnym.
14. Bóle głowy – plan opieki pielęgniarskiej
15. Opieka pielęgniarska w oddziale intensywnego nadzoru neurologicznego.

Praktyka zawodowa:

- Zapoznanie się ze specyfiką i organizacją pracy w oddziale neurologicznym, zasadami przyjmowania chorych i obowiązującą dokumentacją.
- Wykonywanie czynności z zakresu praktyki zawodowej z podstaw pielęgniarstwa.
- Zapoznanie się z zasadami i współdziałanie w zapobieganiu zakażeniom wewnątrzszpitalnym i wewnątrz - oddziałowym.
- Znajomość czynników wpływających na adaptację pacjenta w oddziale neurologicznym .
- Gromadzenie danych i formułowanie problemów pielęgniarstwa wobec pacjentów ze schorzeniami neurologicznymi, ustalanie celu i planu opieki, wdrażanie interwencji pielęgniarstwa oraz dokonywanie ewaluacji opieki
- Udział pielęgniarki w badaniach specjalistycznych badaniach diagnostycznych(TK , MRI, nakłucie lędźwiowe, EEG ,ultrasonograficzne badanie dopplerowskie)
- Pielęgnowanie pacjenta po udarze mózgu.
- Realizowanie opieki nad pacjentem z chorobą Parkinsona .
- Ocena stanu świadomości, czynniki wpływające na te zaburzenia, planowanie opieki wobec chorego z zaburzeniami świadomości.
- Ocena możliwości komunikowania się z pacjentem, określenie zaburzeń w zakresie mowy, zapamiętywania i rozumienia mowy, plan komunikowania się z pacjentem i rodziną.
- Rozpoznanie problemów pielęgnacyjnych u pacjenta ze stwardnieniem rozsianym.
- Pielęgnowanie pacjenta z zespołem otępiennym.
- Pielęgnowanie chorego w ostrym zespole bólu kręgosłupa.
- Zasady postępowania z chorym na padaczkę.
- Monitorowanie i dokumentowanie i interpretacja parametrów neurologicznych (orientacja, reakcja źrenic, aktywność ruchowa przytomność, napięcie mięśniowe, skala śpiączki Glasgow
- Udział pielęgniarki w leczeniu farmakologicznym chorych neurologicznie (drogi podania, działania niepożądane podstawowych grup leków
- Zasady postępowania z pacjentem podczas wdrożenia leczenia trombolitycznego
- Dobór drogi karmienia u chorych neurologicznie
- Udział pielęgniarki w leczeniu i rehabilitacji chorych neurologicznie
- Opieka i monitorowanie pacjenta w oddziale intensywnego nadzoru neurologicznego
- Ocena występowania u chorych patologicznych objawów i odruchów
- Ocena siły mięśniowej i czucia u chorego neurologicznego (określenie nieprawidłowości w tych zakresach)

Zalecana literatura

Podstawowa:

Jaracz K., Kozubski W. (red.), Pielęgniarstwo neurologiczne, PZWL, Warszawa 2015

Kenneth W., Lindsay I.B, Fuller G., Neurologia i neurochirurgia, Erda Uran & Partner, Wrocław 2017

Markus H., Pereira A., Cloud G., (red. wyd. Pol.) Barycki J., Urazy mózgu. Kompendium diagnostyki i postępowania, Czelej, Lublin 2018

Uzupełniająca:

Dow M., Dow D., Sutton M., Uzdrawienie po udarze. Cofanie skutków i zapobieganie kolejnym udarom, Vital, Białystok, 2018

Fife B., Jak pokonać Alzheimera, Parkinsona, SM i inne choroby neurodegeneracyjne, wyd. 3, Vital, Białystok 2017

Kozubski W. (red.), Neurologia. Kompendium, PZWL, Warszawa 2017

Adamkiewicz B., Głębiński A., Klimek A., Neurologia dla studentów wydziału pielęgniarstwa, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: egzamin w formie pisemnej: test z pytaniami zamkniętymi jednokrotnego wyboru - 60 % poprawnych odpowiedzi ocena pozytywna (**P_W01 – P_W09**)

Samokształcenie: Napisanie pracy na temat zadany przez wykładowcę (**P_W01 – P_W09**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_U01 – P_U10, P_K01 – P_K07**) -obowiązkowa 100% obecność na zajęciach praktycznych
-złożenie dokumentacji z procesu pielęgnowania w wybranych jednostkach neurologicznych (1 w semestrze)

-przygotowanie teoretyczne na zajęcia zgodnie z tematyką karty przedmiotu

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

Umiejętność prowadzenia czynności pielęgniarstwa w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)

Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej. (**P_U01 – P_U10, P_K01 – P_K07**)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry
od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie się do egzaminu	15
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
Zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90
Liczba punktów ECTS	3
Praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba godzin razem:	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	<u>iz@puas.pl</u>

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Geriatra i pielęgniarstwo geriatryczne II rok, semestr 4	P.MD.39.G.P.G.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
Poziom studiów: studia I stopnia	Geriatrics	
	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
Profil studiów: Praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Wiedza z anatomii, fizjologii, patologii, psychologii, pedagogiki. Wiedza, umiejętności i kompetencje z zakresu podstaw pielęgniarstwa, chorób wewnętrznych i pielęgniarstwa internistycznego.		
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15; ćwiczenia: 15		2
Samokształcenie: 10		
Zajęcia praktyczne: 80		3
Praktyka zawodowa: 80		3
Cele przedmiotu		
Celem przedmiotu jest wyposażenie w wiedzę z zakresu geriatry i gerontologii, organizacji opieki geriatrycznej w Polsce i na świecie oraz leczenia schorzeń wieku podeszłego, a także praktyczne przygotowanie do kompleksowej opieki i pielęgnacji człowieka starego w zdrowiu i chorobie w kontekście uwarunkowań społecznych.		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku	K.D.W1.
	P_W02 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach	K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie geriatrycznym	K.D.W3.
	P_W04 zna rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania	K.D.W4.
	P_W05 zna zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach	K.D.W5.
	P_W06 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W6.
		K.D.W7.

	<p>P_W07 zna standardy i procedury pielęgniarские stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia</p> <p>P_W08 zna reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację</p> <p>P_W09 omawia proces starzenia się w aspekcie biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym</p> <p>P_W10 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej geriatrycznej</p> <p>P_W11 wyjaśnia etiopatogenezę najczęstszych schorzeń wieku podeszłego</p> <p>P_W12 omawia narzędzia i skale oceny wsparcia osób starszych i ich rodzin oraz zasady ich aktywizacji</p>	<p>K.D.W.8.</p> <p>K.D.W.9.</p> <p>K.D.W10.</p> <p>K.D.W11.</p> <p>K.D.W12.</p>
Umiejętności:	<p>P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarскую, ustala cele i plan opieki pielęgniarской, wdraża interwencje pielęgniarские, dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarской</p> <p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań w przebiegu chorób</p> <p>P_U04 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarскую, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U05 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych</p> <p>P_U06 rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego</p> <p>P_U07 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U08 postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta</p> <p>P_U09 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U1.</p> <p>K.D.U2.</p> <p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U16.</p> <p>K.D.U18.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U25.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p>

	<p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wstęp do geriatrici – podstawowe pojęcia, proces starzenia się ludności - przyczyny, etapy, konsekwencje, odrębności przebiegu chorób wieku podeszłego. 2. Podstawy gerontologii - fizjologia procesu starzenia się. 3. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka cukrzycy w wieku starszym. 4. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka wybranych chorób układu krążenia w wieku starszym - choroba niedokrwienna serca, niewydolności serca, nadciśnienia tętniczego, miażdżycy. 5. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka chorób układu ruchu - choroby reumatyczne, choroby zwyrodnieniowej stawów, osteoporozy. 6. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka choroby Parkinsona. 7. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka najczęściej występujących nowotworów w wieku starszym. 8. Etiopatogeneza, przebieg, leczenie i profilaktyka chorób układu oddechowego w wieku starszym - POChP, zapalenie płuc. 9. Choroby układu krwiotwórczego w wieku starszym. 10. Choroby układu moczowo - płciowego w starszym wieku. 11. Chirurgia a wiek podeszły – leczenie rehabilitacyjne po zabiegach operacyjnych. <p>Ćwiczenia:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja opieki geriatrycznej w Polsce – opieka instytucjonalna, opieka domowa, opieka paliatywna. Udział pielęgniarki w opiece nad pacjentem i jego rodziną. 2. Proces starzenia się w aspektach: biologicznym, psychologicznym, społecznym i ekonomicznym. 3. Całościowa Ocena Geriatryczna (COG): <ul style="list-style-type: none"> – ocena czynnościowa – ocena stanu fizycznego – ocena stanu umysłowego – ocena socjalno-środowiskowa 4. Znaczenie komunikacji interpersonalnej z osobą starszą, jej rodziną, opiekunem. Komunikacja z osobą niedosłyszącą, niedowidzącą, z upośledzeniem funkcji poznawczych. 5. Odżywianie osób w podeszłym wieku – niedożywienie, nadwaga. Udział pielęgniarki w odżywianiu enteralnym i parenteralnym. 6. Wybrane wielkie zespoły geriatryczne: <ul style="list-style-type: none"> – omdlenia, upadki, zaburzenia mobilności – nietrzymanie moczu i stolca – zatrzymanie moczu – zaparcia – ryzyko powstawania odleżyn 7. Profilaktyka i leczenie ran przewlekłych (odleżyna, owrzodzenie) – znaczenie właściwej pielęgnacji. 8. Aktywizacja – formy i metody aktywizowania seniorów w zależności od wieku i stanu zdrowia oraz miejsca pobytu osoby starszej. Zasady obowiązujące pielęgniarkę w procesie aktywizacji. 9. Aspekty prawne i etyczne w opiece nad osobami starszymi – personalizm, utylitaryzm, uprzedmiotowienie. 10. Rola pielęgniarki w farmakoterapii pacjenta geriatrycznego. 		

Samokształcenie:

Student ma możliwość wyboru tematyki podanej przez nauczyciela:

1. Eliminacja i profilaktyka bólu w starości
2. Choroba Alzheimerera jako wyzwanie dla rodziny i pracowników służby zdrowia.
3. Profilaktyka i leczenie osteoporozy.
4. Problemy osoby starszej w Domu Opieki Społecznej.
5. Rola rodziny w opiece nad osobą w starszym wieku.
6. Progeria
7. Osamotnienie i samotność w wieku podeszłym. Żałoba jako problem seniorów.
8. Alkoholizm i inne uzależnienia w wieku podeszłym.
9. Udar mózgu – klinika, statystyka, rozpoznanie, leczenie.
10. Udar mózgu – problemy pielęgnacyjne, odmienności związane z okresem starości.
11. Choroby tarczycy u seniorów.
12. Senior po endoprotezoplastyce stawów.
13. Leczenie i pielęgnowanie pacjenta geriatrycznego z otępieniem.
14. Depresja u seniorów.
15. Odleżyna w wieku podeszłym – zapobieganie, leczenie.
16. Owrzodzenia podudzi u osób w wieku podeszłym – etiologia, zapobieganie, interwencje pielęgniarские.
17. Pacjent geriatryczny ze stomią.
18. Otyłość i niedożywienie w wieku podeszłym. Przyczyny, diagnostyka, leczenie, postępowanie pielęgniarские.
19. Zasady usprawniania pacjentów w wieku podeszłym.
20. Opieka paliatywna w wieku podeszłym.
21. Zasady działania ambulatoryjnej i stacjonarnej opieki geriatrycznej.
22. Opieka psychologiczna, metody terapii, odmienność postępowania w wieku podeszłym.
23. Choroby psychiczne seniorów.

Zajęcia praktyczne:

1. Specyfika pracy w oddziale geriatrycznym/DPS-ie. Specyfika pielęgniarstwa geriatrycznego - definicje, cele i zadania. Potrzeby ludzi starszych, pomoc i opieka nad ludźmi starszymi.
2. Pielęgnacja chorych w wieku podeszłym. Podstawowe zabiegi pielęgnacyjne, opieka nad stanem psychicznym. Komunikowanie się ze starszym pacjentem, z uwzględnieniem zaburzeń wzroku, słuchu i zaburzeń funkcji poznawczych.
3. Czynniki wpływające na przebieg działań opiekuńczo – pielęgnacyjnych wobec osób w wieku starszym (odleżyny, owrzodzenia podudzi, delirium, niedożywienie i otyłość, dializa, stomia).
4. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu nerwowego (choroba Parkinsona, udar mózgu).
5. Obserwacja pacjenta w wieku geriatrycznym (kompleksowa ocena geriatryczna-skale i testy) dokumentacja medyczna, interpretacja istotnych dla pielęgnacji objawów i wyników badań u chorych w starszym wieku.
6. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu pokarmowego (zaparcie, biegunka). Fizykoterapia i specjalne metody pielęgnacyjne, zasady usprawniania starszych pacjentów.
7. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu ruchu (osteoporoza, choroba zwyrodnieniowa stawów, reumatoidalne zapalenie stawów).
8. Opieka nad umierającym i towarzyszenie śmierci – zasady medycyny paliatywnej w odniesieniu do pacjentów starszych. Promowanie zdrowia u ludzi starszych i planowanie systemu profilaktyki chorób w wieku geriatrycznym.

9. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu krążenia (niewydolność serca, choroba niedokrwienna serca, nadciśnienie tętnicze, miażdżyca) oraz układu oddechowego (zapalenie płuc, choroba obturacyjna).
10. Pielęgnowanie pacjenta w wybranych chorobach układu moczowego (zakażenia układu moczowego, odwodnienie) oraz układu endokrynologicznego (cukrzyca, choroby tarczycy).

Praktyka zawodowa:

1. Założenia organizacyjne, cele praktyki, wykaz umiejętności, kryteria oceny. Organizacja oddziału. Poznanie zadań w ramach zespołu terapeutycznego. Nawiązanie współpracy. Standard przyjęcia pacjenta do oddziału geriatrycznego / ZOL / DPS-u . Dokumentacja pacjenta, oddziału/DPS-u.
2. Zbieranie informacji o pacjencie znanymi metodami (obserwacja, wywiad ukierunkowany, rozmowa, pomiar, analiza dokumentacji, informacje od członków zespołu terapeutycznego i rodziny) dla celów diagnozy pielęgniarstwa i leczenia.
3. Pisemne sprawozdanie z opieki.
4. Badania diagnostyczne stosowane w schorzeniach wieku podeszłego, przygotowanie pacjenta do badań, postępowanie z pacjentem po badaniu.
5. Metody terapii w oddziale geriatrycznym /DPS-ie, współudział pielęgniarki, obserwacja pacjenta geriatrycznego. Analiza prowadzonej dokumentacji procesu pielęgnowania w oddziale geriatrycznym /DPS-ie – ocena efektywności .
6. Ustalenie diagnozy pielęgniarstwa, planowanie opieki, realizacja i ocena efektów działań pielęgniarstwa w stosunku do pacjenta geriatrycznego z uwzględnieniem edukacji.
7. Prowadzenie edukacji zdrowotnej w oddziale geriatrycznym /DPS-ie. Przygotowanie pacjenta geriatrycznego i jego rodziny do samoopieki.
8. Planowanie wspólnie z zespołem terapeutycznym i rodziną działań pozwalających na optymalne funkcjonowanie osoby starszej i skuteczne postępowanie leczniczo pielęgnacyjne - rehabilitacyjne w określonej sytuacji zdrowotnej.
9. Stosowanie procedur postępowania w pielęgnacji człowieka starszego według przyjętych standardów.
10. Ocena realizacji założonych celów kształcenia. Samoocena studenta. Podsumowanie praktyki zawodowej.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Wieczorkowska-Tobis K., Talarska D. (red.), Geriatria i pielęgniarstwo geriatryczne, PZWL, Warszawa 2017
 Muszalik M., Kędziora-Kornatowska K. (red.), Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku, PZWL, Warszawa 2018
 Galus K., Geriatria. Wybrane zagadnienia. Elsevier Urban & Partner, Wrocław 2017

Uzupełniająca:

Jarosz M., Żywnienie osób w wieku starszym, PZWL, Warszawa 2016
 Kawczyńska-Butrym Z., Wyzwania rodziny. Zdrowie, choroba, niepełnosprawność, starość, Makmed, Warszawa 2008
 Motzing G., Schawrtz S., Pielęgniarstwo geriatryczne, Edra Urban & Partner, Wrocław 2015

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: obecność na zajęciach (10%) + aktywność na zajęciach (20%) + 2 testy jednokrotnego wyboru (70%), po 10 pytań, skala ocen: 10 pkt – (bdb), 9 pkt – (+db), 8 pkt – (db), 7 pkt – (+dost), 6 pkt – (dost), 5 i mniej punktów – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) **(P_W01 – P_W12)**

Ćwiczenia: obecność na zajęciach (10%) + aktywność na zajęciach (20%) + 2 testy jednokrotnego wyboru (70%), po 10 pytań, skala ocen: 10 pkt – (bdb), 9 pkt – (+db), 8 pkt – (db), 7 pkt – (+dost), 6 pkt – (dost), 5 i mniej punktów – ndst. (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna) – **(P_W01 – P_W12, P_U01, P_U09, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07)**

Ocena końcowa z przedmiotu : egzamin pisemny zawierający zagadnienia z zakresu kliniki geriatrycznej oraz z pielęgniarstwa geriatrycznego, test jednokrotnego wyboru, 50 pytań w stosunku

25/25. Skala ocen: 50pkt. – (bdb), 49-47pkt. – (+db), 46- 40pkt. – (db), 39 - 37pkt. – (+dost), 36- 30pkt. – (dost), 29 pkt. i mniej - (ndst). (min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna)

Samokształcenie: prezentacja do jednego z wybranych tematów z podanej listy do samokształcenia, wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej niezbędnej do przygotowania prezentacji (**P_W01 - P_W12, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W12; P_U01 – P_U09; P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki geriatrycznej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
5. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W12; P_U01 – P_U09; P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**). Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	5
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie eseju (wypowiedź pisemna)	5
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	80
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	90

Liczba punktów ECTS	3
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	80
Liczba godzin razem:	80
Liczba punktów ECTS	3
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Opieka paliatywna III rok, semestr 5	P.MD.40.O.P.
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
Poziom studiów: studia I stopnia	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Palliative Care	
	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
Profil studiów: Praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
Wiedza z anatomii, fizjologii i patologii człowieka na poziomie studiów licencjackich, podstawy farmakologii, znajomość etyki zawodu, psychologii, socjologii.		
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 30, ćwiczenia: 15		2
Samokształcenie: 20		
Zajęcia praktyczne: 40		2
Praktyka zawodowa: 40		2
Cele przedmiotu		
Celem przedmiotu jest przygotowanie studenta do zapewnienia możliwie najwyższej jakości życia osobom z zaawansowaną, przewlekłą i postępującą chorobą nowotworową oraz do sprawowania opieki nad chorym w terminalnej fazie choroby.		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 wyjaśnia etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwa nad pacjentami w wybranych chorobach	K.D.W2.
	P_W02 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w opiece paliatywnej	K.D.W3.
	P_W03 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania	K.D.W6.
	P_W04 zna standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia	K.D.W7.
	P_W05 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej paliatywnej	K.D.W10.
Umiejętności:	P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa, dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	K.D.U1.
		K.D.U2.

	<p>P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień</p> <p>P_U03 prowadzi profilaktykę powikłań w przebieg chorób</p> <p>P_U04 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarzką, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych</p> <p>P_U05 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych</p> <p>P_U06 rozpoznaje powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego</p> <p>P_U07 przekazuje informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta</p> <p>P_U08 ocenia poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe</p> <p>P_U09 postępuje zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta</p> <p>P_U10 przygotowuje i podaje pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza</p>	<p>K.D.U3.</p> <p>K.D.U15.</p> <p>K.D.U16.</p> <p>K.D.U18.</p> <p>K.D.U22.</p> <p>K.D.U24.</p> <p>K.D.U25.</p> <p>K.D.U26.</p>
Kompetencje społeczne:	<p>P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną</p> <p>P_K02 przestrzega praw pacjenta</p> <p>P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem</p> <p>P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe</p> <p>P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu</p> <p>P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta</p> <p>P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych</p>	<p>K.S.1.3.1.</p> <p>K.S.1.3.2.</p> <p>K.S.1.3.3.</p> <p>K.S.1.3.4.</p> <p>K.S.1.3.5.</p> <p>K.S.1.3.6.</p> <p>K.S.1.3.7.</p>
Treści programowe		
<p>Wykłady: Historia opieki paliatywnej i hospicyjnej, organizacja opieki. Podstawowe pojęcia z zakresu opieki paliatywnej i hospicyjnej, zasady i cele opieki. Problemy psychiczne, duchowe i etyczne pacjentów w stanie terminalnym choroby. Potrzeby i reakcje emocjonalne chorych, reakcje psychiczne w przebiegu stanu terminalnego. Komunikowanie interpersonalne. Zasady właściwego komunikowania się z chorym i jego rodziną. Patofizjologia, objawy chorób nowotworowych, diagnozowanie chorób nowotworowych. Pielęgnowanie pacjenta ze względu na objawy występujących u chorych z zaawansowanym procesem nowotworowym. Tworzenie warunków godnego umierania, postępowanie z ciałem pacjenta. Wsparcie dla rodziny w okresie choroby, opieka w żałobie i osieroceniu.</p>		

Ćwiczenia: Opieka nad pacjentem w zaawansowanej fazie choroby nowotworowej. Udział pielęgniarki w łagodzeniu objawów występujących u chorych objętych opieką paliatywną i uczestniczenia w terapii. Rola pielęgniarki w ocenie bólu nowotworowego i jego leczeniu. Udział pielęgniarki w rehabilitacji w opiece paliatywnej. Udział pielęgniarki w różnych formach żywienia chorego. Komunikowanie się z chorym i jego rodziną. Udzielanie wsparcia podopiecznemu i jego rodzinie. Tworzenie warunków godnego umierania. Udzielanie wsparcia w żałobie.

Samokształcenie: Studiowanie literatury przedmiotowej, wskazanej przez prowadzącego zajęcia

Zajęcia praktyczne: Łagodzenie dolegliwości bólowych. Paliatywna chemioterapia i radioterapia. Ewaluacja postaw psychicznych ludzi terminalnie chorych w odniesieniu do śmierci. Duchowe potrzeby chorego w stanie terminalnym.

Praktyka zawodowa: Doskonalenie umiejętności, nabytych w trakcie zajęć dydaktycznych oraz praktycznych: Walka z bólem nowotworowym. Paliatywna chemioterapia i radioterapia. Pomoc pacjentowi umierającemu i jego rodzinie – aspekt moralny. Sposoby przeciwdziałania zespołowi wypalenia zawodowego w pracy z pacjentami w terminalnej fazie choroby.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Walden-Gałuszko K. de, Ciałkowska-Rysz A., Medycyna paliatywna. PZWL, Warszawa 2017
Walden-Gałuszko K. de, Pielęgniarstwo w opiece paliatywnej i hospicyjnej, PZWL, Warszawa 2017
Krajewska-Kuśak E., Dzierżanowski T., Krzyżanowski D., Cybulski M. (red.), Opieka paliatywna. Poradnik dla lekarzy i pielęgniarek rodzinnych oraz rodzin pacjentów, Difin, Warszawa 2018
Koper A. (red.), Pielęgniarstwo onkologiczne, PZWL, Warszawa 2015

Uzupełniająca:

Kinghorn S., Gaines S. (red.), Opieka paliatywna, Erda Urban & Partner, Wrocław 2015
Wójcik A., Pyszora A. (red.), Fizjoterapia w opiece paliatywnej, PZWL, Warszawa 2013
Koper A., Wrońska I. (red.), Problemy pielęgnacyjne pacjentów z chorobą nowotworową, Czelej, Lublin 2003

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 70% poprawnych odpowiedzi= ocena pozytywna (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05**)

Ćwiczenia: aktywny udział w dyskusjach w trakcie ćwiczeń (30% oceny końcowej) + prezentacja wybranego zagadnienia (realizowanego w trakcie ćwiczeń) w formie referatu (70% oceny końcowej)- (**P_U01 - P_U10, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Samokształcenie: wykazanie się znajomością literatury przedmiotowej podczas prezentacji referatu i końcowego zaliczenia (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W05, P_U01 - P_U10, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

1. Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnarskich w zakresie opieki paliatywnej (Op.-8.p)
2. Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)
2. Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)
3. Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)
4. Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_W01 – P_W05, P_U01 - P_U10, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	45
Przygotowanie się do zajęć	5
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	10
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu Badania naukowe w pielęgniarstwie, seminarium dyplomowe I	Kod przedmiotu P.MD. 41.B.N.P.I
Kierunek: Pielęgniarstwo	III rok, semestr 5	
Poziom studiów: studia I stopnia	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim Academic Research in Nursing	
	Status przedmiotu obowiązkowy	Język wykładowy polski
Profil studiów: Praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne Znajomość zagadnień z nauk społecznych i humanistycznych oraz nauk w zakresie podstaw opieki pielęgniarstwiej.	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykład: 15 Ćwiczenia: 15		1
Cele przedmiotu		
Celem przedmiotu jest zapoznanie z wynikami podstawowych badań naukowych w pielęgniarstwie i dziedzinach pokrewnych, w celu ich wykorzystania w piśmiennictwie specjalistycznym, opracowaniach naukowych oraz do wykonania projektu badawczego zgodnie z procedurą badawczą		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmatów pielęgniarstwa	K.D.W38.
	P_W02 zna metody i techniki prowadzenia badań naukowych	K.D.W39.
	P_W03 zna zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualne	K.D.W40.
Umiejętności:	P_U01 krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych	K.D.U31.
	P_U02 przeprowadza badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	K.D.U32.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady; Seminarium: Kierunki rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie. Metodologiczne podstawy badań naukowych. Cel i metoda poznania naukowego. Formułowanie przedmiotu, celu badań, problemów badawczych i ich usytuowanie w kontekście teorii pielęgniarstwa. Hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki pomiaru. Etapy postępowania badawczego. Metody badań mające zastosowanie w pielęgniarstwie. Techniki i narzędzia badawcze – praktyczne zastosowanie.		

Organizacja badań i opracowywanie zebranego materiału. Zasady wnioskowania badawczego. Prawo autorskie. Ochrona własności intelektualnej. Etyka w badaniach naukowych (dobra praktyka badań naukowych). Konsultacje opracowań i projektów badawczych.

Zalecana literatura

Podstawowa:

Lenartowicz H., Kózka M., Metodologia badań w pielęgniarstwie. Podręcznik dla studentów medycznych, PZWL, Warszawa 2011

Brzeziński J., Metodologia badań psychologicznych, PWN, Warszawa 2019

Zenderowski R., Praca magisterska, licencjat. Przewodnik po metodologii pisania i obrony pracy dyplomowej, CeDeWu, Warszawa 2020

Nowak S., Metodologia badań społecznych, PWN, Warszawa 2012

Uzupełniająca:

Silverman D., Prowadzenie badań jakościowych, PWN, Warszawa 2012

Uchmanowicz I., Rosińczuk J., Jankowska-Polańska B. (red.), Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie, Continuo, t. 1–8, Wrocław 2014–2021

Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2010

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady; Seminarium: zaliczenie z oceną, zaliczanie umiejętności bieżących, zdobywanych podczas realizacji seminariów, obecność na zajęciach i aktywny udział w seminariach. Prezentacja koncepcji pracy dyplomowej i przedłożenie pierwszego rozdziału pracy (**P_W01 – P_W03; P_U01 – P_U02; P_K01**)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie projektu, spisu treści i rozdziału pracy (wypowiedź pisemna)	5
Liczba godzin razem:	40
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu Badania naukowe w pielęgniarstwie, seminarium dyplomowe II	Kod przedmiotu P.MD.42.B.N.P.II
Kierunek: Pielęgniarstwo	III rok, semestr 6	
Poziom studiów: studia I stopnia	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Academic Research in Nursing	
Profil studiów: Praktyczny	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Wiedza i umiejętności z zakresu Badania naukowe w pielęgniarstwie, seminarium dyplomowe I.	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Seminarium: 30		2
Cele przedmiotu		
Celem przedmiotu jest praktyczne wykorzystanie wyników najnowszych badań w medycynie w przygotowaniu pracy dyplomowej		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 definiuje przedmiot, cel, obszar badań oraz paradygmatów pielęgniarstwa P_W02 zna metody i techniki prowadzenia badań naukowych P_W03 zna zasady etyki w prowadzeniu badań naukowych i podstawowe regulacje prawne z zakresu prawa autorskiego i prawa ochrony własności intelektualne	K.D.W38. K.D.W39. K.D.W40.
Umiejętności:	P_U01 krytycznie analizuje publikowane wyniki badań naukowych P_U02 przeprowadza badanie jakościowe, posługując się narzędziami badawczymi	K.D.U31. K.D.U32.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Seminarium: Kierunki rozwoju badań naukowych w pielęgniarstwie. Metodologiczne podstawy badań naukowych. Cel i metoda poznania naukowego. Formułowanie przedmiotu, celu badań, problemów badawczych i ich usytuowanie w kontekście teorii pielęgniarstwa. Hipotezy badawcze, zmienne i wskaźniki pomiaru. Etapy postępowania badawczego. Metody badań mające zastosowanie w pielęgniarstwie. Techniki i narzędzia badawcze – praktyczne zastosowanie. Organizacja badań i opracowywanie zebranego materiału. Zasady wnioskowania badawczego. Prawo autorskie. Ochrona własności intelektualnej. Etyka w badaniach naukowych (dobra praktyka badań naukowych). Konsultacje opracowań i projektów badawczych.		
Zalecana literatura		

Podstawowa:

Lenartowicz H., Kózka M., Metodologia badań w pielęgniarstwie. Podręcznik dla studentów medycznych. PZWL, Warszawa 2011
 Brzeziński J., Metodologia badań psychologicznych, PWN, Warszawa 2019
 Zenderowski R., Praca magisterska, licencjat. Przewodnik po metodologii pisania i obrony pracy dyplomowej, CeDeWu, Warszawa 2020
 Nowak S., Metodologia badań społecznych, PWN, Warszawa 2012

Uzupełniająca:

Silverman D., Prowadzenie badań jakościowych, PWN, Warszawa 2012
 Uchmanowicz I., Rosińczuk J., Jankowska-Polańska B. (red.), Badania naukowe w pielęgniarstwie i położnictwie, t. 1–8, Continuo, Wrocław 2014–2021
 Pilch T., Bauman T., Zasady badań pedagogicznych, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 2010

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Seminarium: zaliczenie z oceną, zaliczanie umiejętności bieżących, zdobywanych podczas realizacji seminariów, obecność na zajęciach i aktywny udział w seminariach. Przedłożenie pracy dyplomowej (P_W01 – P_W03; P_U01 – P_U02; P_K01)

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia/laboratoria/seminaria	
Zajęcia dydaktyczne	30
Studiowanie literatury	15
Przygotowanie projektu i dalszych części pracy dyplomowej (wypowiedź pisemna)	15
Liczba godzin razem:	60
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia Kierunek: Pielęgniarstwo Poziom studiów: studia I stopnia Profil studiów Praktyczny	Nazwa przedmiotu		Kod przedmiotu
	Pielęgniarstwo opieki długoterminowej II rok, semestr 4		P.MD.43.O.D
	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim		
	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences		
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim		
	Nursing Long -Term Care		
	Status przedmiotu		Język wykładowy
	obowiązkowy		polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia		
Wymagania wstępne			
Wiedza z anatomii, fizjologii i patologii człowieka na poziomie studiów licencjackich, wiedza i umiejętności z zakresu podstaw pielęgniarstwa, etyki zawodu, psychologii, socjologii.			
Formy zajęć i liczba godzin			Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15, Ćwiczenia: 15			2
Samokształcenie: 15			
Zajęcia praktyczne: 40			2
Praktyka zawodowa: 40			2
Cele przedmiotu			
Celem przedmiotu jest przygotowanie studenta do zapewnienia możliwie najwyższej jakości życia i sprawowanie specjalistycznej opieki pielęgniarstwiej nad osobami przewlekle chorymi			
Zakładane efekty uczenia się			Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku		K.D.W1.
	P_W02 zna etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwiej nad pacjentami w wybranych chorobach		K.D.W2.
	P_W03 zna zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie opieki długoterminowej		K.D.W3.
	P_W04 zna właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania		K.D.W6.
	P_W05 zna standardy i procedury pielęgniarstwiej stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia		K.D.W7.
	P_W06 zna zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatricznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz bloku operacyjnego)		K.D.W10.

Umiejętności	P_U01 gromadzi informacje, formułuje diagnozę pielęgniarstwa, ustala cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdraża interwencje pielęgniarstwa, dokonuje ewaluacji opieki pielęgniarstwa	K.D.U1.
	P_U02 prowadzi poradnictwo w zakresie samoopieki pacjentów w różnym wieku i stanie zdrowia dotyczące wad rozwojowych, chorób i uzależnień	K.D.U2.
	P_U03 dokumentuje sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych	K.D.U15.
	P_U04 uczy pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania sprzętu pielęgnacyjno – rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych	K.D.U16.
	P_U05 przygotowuje zapisy form recepturowych substancji leczniczych w ramach kontynuacji leczenia	K.D.U14.
Kompetencje społeczne:	P_K01 kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną	K.S.1.3.1.
	P_K02 przestrzega praw pacjenta	K.S.1.3.2.
	P_K03 samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegania wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem	K.S.1.3.3.
	P_K04 ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe	K.S.1.3.4.
	P_K05 zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu	K.S.1.3.5.
	P_K06 przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta	K.S.1.3.6.
	P_K07 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Wykłady: <ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja opieki nad osobami starszymi, przewlekłe chorymi i niepełnosprawnymi w Polsce, finansowanie opieki długoterminowej w Polsce 2. Podstawy prawne dla świadczeniodawców realizujących opiekę długoterminową w systemie ochrony zdrowia 3. Zabezpieczenia kadrowe, wymagania personelu pielęgniarstwa, rola innych podmiotów świadczących usługi na rzecz osób niesamodzielnych 4. Metody oceny potrzeb i sprawności funkcjonalnej pacjentów w kontekście potrzeb: egzystencjalnych, prokreacji, funkcjonalnych, społecznych i psychicznych 5. Priorytetowe kierunki działań w zakresie opieki długoterminowej 6. Opieka długoterminowa świadczona w ramach pomocy społecznej (usługi opiekuńcze i specjalistyczne, rodzinne domy pomocy, ośrodki wsparcia, domy pomocy społecznej, świadczenia rodzinne na rzecz osób niesamodzielnych, świadczenia dla kombatantów) Ćwiczenia: <ol style="list-style-type: none"> 1. Opieka pielęgniarstwa nad chorymi wentylowanymi mechanicznie 2. Opieka pielęgniarstwa nad chorymi w stanie apalicznym 3. Opieka długoterminowa nad chorymi umysłowo upośledzonymi oraz uzależnionymi 4. Opieka długoterminowa w warunkach domowych z uwzględnieniem profilaktyki i leczenia odleżyn 		

5. Pielęgnacja pacjenta z przeszkorną przetoką dojelitową (odżywcza) i PEG
6. Wzory dokumentacji prowadzonej przez pielęgniarki opieki długoterminowej
Samokształcenie: przygotowanie prezentacji na temat zadany przez wykładowcę

Zajęcia praktyczne:

Gromadzenie informacji o chorym przewlekle w opiece długoterminowej; dokumentacja medyczna, zasady przyjęcia do opieki długoterminowej, ocena stanu, potrzeb i deficytów w zakresie opieki nad chorym. Prowadzenie poradnictwa w zakresie samoopieki i opieki nad pacjentem przewlekle chorym. Profilaktyka powikłań w przebiegu chorób przewlekłych (odleżyny, przykurcze, powikłania zatorowo-zakrzepowe, zakażenia układu moczowego itp.). Prowadzenie rozmowy terapeutycznej z pacjentem i jego rodziną. Zasady monitorowania bólu w opiece długoterminowej. Udział pielęgniarski w farmakoterapii pacjentów. Zasady żywienia chorych z uwzględnieniem leczenia dietetycznego. Rozpoznawanie potrzeb biopsychospołecznych pacjentów opieki długoterminowej, narzędzia oceny, planowanie opieki z wykorzystaniem modeli pielęgnowania. Profilaktyka skutków długotrwałego unieruchomienia. Rozpoznawanie problemów psychospołecznych pacjentów opieki długoterminowej

Praktyka zawodowa:

Kształtowanie i pogłębianie umiejętności nabytych podczas zajęć praktycznych

Zalecana literatura

Podstawowa:

Kędziora-Kornatowska K., Muszlik M., Skolmowska E., Pielęgniarstwo w opiece długoterminowej, PZWL, Warszawa 2015
Lewko J., Kopcyh B.E. (red.), Procedury leczniczo-pielęgnacyjne w opiece środowiskowej i długoterminowej, PZWL, Warszawa 2020
Iwański R., Opieka długoterminowa nad osobami starszymi, CeDeWu, Warszawa 2016

Uzupełniająca:

Kędziora-Kornatowska K., Muszlik M. (red.), Pielęgnowanie pacjentów w starszym wieku, PZWL Warszawa 2018
Talarska D., Wieczorowska-Tobis K., Szałkiewicz E., Opieka nad osobami przewlekle chorymi w wieku podeszłym i niesamodzielnymi. PZWL, Warszawa 2014
Zielińska A, Guzak B., Syroka-Marczewska K., Opieka długoterminowa. Uwarunkowania medyczne i prawne, PZWL, Warszaw 2018

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Wykłady: zaliczenie na ocenę w formie pisemnej: test jednokrotnego wyboru: min. 60% poprawnych odpowiedzi = ocena pozytywna **P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06,**)

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie 2 kolokwiiów cząstkowych, obecności na zajęciach (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Samokształcenie: zaliczenie na podstawie przygotowanej prezentacji (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_W06, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Zajęcia praktyczne: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas zajęć praktycznych (**P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**)

Student w czasie zajęć praktycznych wykonuje pod opieką nauczyciela zadania praktyczne (świadczenia zdrowotne) powiązane z treściami kształcenia, mające na celu kształtowanie umiejętności praktycznych, polegające w szczególności na: rozpoznawaniu potrzeb zdrowotnych pacjenta, rozpoznawaniu problemów pielęgnacyjnych pacjenta, planowaniu i sprawowaniu opieki pielęgnacyjnej nad pacjentem, realizacji zleceń lekarskich w procesie terapeutycznym, edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia. Nauczyciel prowadzący zajęcia sprawdza efekty uczenia się obserwując działania studenta ocenia poziom osiągnięcia efektu według opisu przedstawionego poniżej

Kryteria oceny zajęć praktycznych według następujących kategorii:

Umiejętność prowadzenia czynności pielęgnacyjnych w zakresie opieki psychiatrycznej (Op.-8.p)

Postawa studenta wobec pacjenta (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec zawodu (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec zespołu terapeutycznego (Op.-1.p)

Postawa studenta wobec regulaminu i obowiązujących przepisów prawa (Op.-1.p)

Maksymalna liczba punktów: 12 p. Ocena z zajęć praktycznych wystawiona według zasady:

60%-75% dostateczny

76%-80% plus dostateczny

81%-85% dobry

86%-90% plus dobry

91%-100% bardzo dobry

Praktyka zawodowa: zaliczenie umiejętności bieżących zdobywanych podczas praktyki zawodowej (**P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_U05, P_K01, P_K02, P_K03, P_K04, P_K05, P_K06, P_K07**) Ocena z praktyki jest średnią arytmetyczną trzech ocen: oceny opiekuna z ramienia instytucji, oceny merytorycznej opiekuna z ramienia uczelni, oceny z weryfikacji prowadzonej przez studenta dokumentacji praktyki zawodowej (zgodnie z *Kierunkowym Regulaminem Praktyk dla kierunku Pielęgniarstwo*), liczona według zasady:

od 3,00 do 3,20 – dostateczny

od 3,21 do 3,70- plus dostateczny

od 3,71 do 4,20 – dobry

od 4,21 do 4,49- plus dobry

od 4,50 bardzo dobry.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	30
Przygotowanie się do zajęć	20
samokształcenie	
Studiowanie literatury	5
Przygotowanie eseju (wypowiedź pisemna)	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	65
Liczba punktów ECTS	2
zajęcia praktyczne	
Zajęcia przy udziale n-la akademickiego	40
Przygotowanie do zajęć praktycznych	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
praktyka zawodowa	
Realizacja praktyki zawodowej	40
Przygotowanie do praktyki zawodowej	10
Liczba godzin razem:	50
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut:	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
Zdrowia	Podstawy ratownictwa medycznego I rok, semestr 2	P.MD.44.P.R.M
Kierunek:	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
Pielęgniarstwo	Moduł D: Nauki w zakresie opieki specjalistycznej Module D: Specialized Care Sciences	
	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Basic Emergency Medical Service	
Poziom studiów:	Status przedmiotu	Język wykładowy
studia I stopnia	obowiązkowy	polski
Profil studiów:	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
Praktyczny		
	Wymagania wstępne	
	Zaliczone przedmioty: anatomia, fizjologia	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykłady: 15; ćwiczenia: 45		2
Samokształcenie: 10		
Cele przedmiotu		
Przygotowanie do udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia życia, wypadkach i katastrofach komunikacyjnych		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna metody, techniki i narzędzia oceny stanu świadomości i przytomności	K.D.W18.
	P_W02 zna standardy i procedury postępowania w stanach nagłych i zabiegach ratujących życie	K.D.W28.
	P_W03 zna zasady udzielania pierwszej pomocy i algorytmy postępowania resuscytacyjnego w zakresie podstawowych zabiegów resuscytacyjnych (Basic Life Support, BLS) i zaawansowanego podtrzymywania życia (Advanced Life Support, ALS)	K.D.W35.
	P_W04 zna zasady organizacji i funkcjonowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne	K.D.W36.
	P_W05 zna procedury zabezpieczenia medycznego w zdarzeniach masowych, katastrofach i innych sytuacjach szczególnych	K.D.W37.
Umiejętności:	P_U01 udziela pierwszej pomocy w stanach bezpośredniego zagrożenia życia	K.D.U27.
	P_U02 potrafi doraźnie unieruchamiać złamania kości, zwichnięcia i skręcenia oraz przygotowywać pacjenta do transportu	K.D.U28.
	P_U03 doraźnie tamuje krwawienia i krwotoki	K.D.U29.
	P_U04 wykonuje podstawowe zabiegi resuscytacyjne u osób dorosłych i dzieci oraz stosuje automatyczny defibrylator zewnętrzny (Automated External Defibrillator, AED) i bezprzyrządowe udrożnienie dróg oddechowych oraz przyrządowe udrażnianie dróg	K.D.U30.

	oddechowych z zastosowaniem dostępnych urządzeń nadgłośniowych	
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
<p>Wykłady: 1. Organizacja i funkcjonowanie systemu Ratownictwa Medycznego w Polsce i na świecie. 2. Podstawy prawne udzielania pierwszej pomocy. 3. Konwencje Genewskie. Standardy postępowania ratunkowego. 4. Podstawowe zasady udzielania pierwszej pomocy BLS +ADE (rozpoznanie zagrożenia, sposób komunikowania się z CPR, zabezpieczenie miejsca wypadku, segregacja poszkodowanych, ewakuacja poszkodowanego z miejsca zagrożenia, ewakuacja samochodu, ocena wstępna pacjenta – ABC, bezprzyrządowe zaopatrzenie dróg oddechowych, ocena układu krążenia, masaż serca. 5. Zasady postępowania w urazach. 6. Przyczyny i postępowanie w stanach zagrożenia życia z przyczyn kardiologicznych. 7. Przyczyny i postępowanie w stanach zagrożenia życia z powodu schorzeń układu oddechowego. 8. Przyczyny i postępowanie w przebiegu biegunki, stanów gorączkowych, krwotoki z żyłaków przetyku, itp. 9. Zagrożenia środowiskowe (hipotermia, hipertermia, anafilaksja, ukąszenia, zatrucia). 10. Stany zagrożenia życia z przyczyn ginekologiczno-położniczych. 11. Resuscytacja krążeniowo-oddechowa u dzieci. 12. Stany zagrożenia życia wieku dziecięcego.</p> <p>Ćwiczenia: 1. Badanie przedmiotowe w miejscu wypadku; ocena parametrów życiowych u poszkodowanego. 2. Przenoszenie poszkodowanego w inne miejsce i na deskę ortopedyczną; ułożenie poszkodowanego do reanimacji, udrożnienie dróg oddechowych. 3. Resuscytacja dorosłego: 1 ratownik, 2 ratowników. 4. Resuscytacja dziecka: 1 ratownik, 2 ratowników. 5. Pierwsza pomoc: omdlenie, drgawki, zachłyśnięcie dorosłego, zachłyśnięcie dziecka, krwawienie nosa, krwawienie z rany – opatrunek uciskowy, opaska uciskowa. 6. Unieruchamianie złamań. 7. Przekazywanie informacji do wybranych służb medycznych o zdrowiu i stanie poszkodowanego. 8. Praktyczne zastosowanie AED.</p> <p>Samokształcenie: 1. Etapy udzielania pierwszej pomocy. 2. Postępowanie pielęgniarki przy amputacjach i zmiążdżeniach. 3. Postępowanie przy zadławieniach i zakrztuszeniu. 4. Zatrucia gazami, lekami, alkoholami, grzybami i środkami chemicznymi.</p>		
Zalecana literatura		
<p>Podstawowa:</p> <p>Kopta A., Mierzejewski J., Kołodziej G. (red.), Kwalifikowana pierwsza pomoc dla jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, PZWL, Warszawa 2018</p> <p>Gaszyński W., Intensywna terapia i medycyna ratunkowa. Wybrane zagadnienia, PZWL, Warszawa 2018</p> <p>Wawrzynka J., Wieczorka M., Szasta K. (red.), Standardy postępowania w ratownictwie medycznym, wyd. 2, Elamed Media Group, Katowice 2019</p> <p>Skinner D.V., Driscoll P.A. (red.), ABC ciężkich urazów, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2016</p> <p>Zawadzki A. (red.), Medycyna ratunkowa i katastrof, PZWL, Warszawa 2015</p> <p>Jakubaszko J. (red wyd. pol.), ABC intensywnej terapii, Wydawnictwo Medyczne Górnicki, Wrocław 2010</p>		
<p>Uzupełniająca:</p> <p>Łukasik-Głębocka M. (red.), Ostre zatrucia w praktyce ratownika medycznego, PZWL, Warszawa 2018</p> <p>Kosior D.A., Łazowski T., Pruszczyk P. (red.), Podstawy resuscytacji oddechowo-krążeniowej. Aktualny stan wiedzy, Termedia, Poznań 2016</p> <p>Wytyczne Krajowej Rady Resuscytacji 2021</p> <p>https://www.prc.krakow.pl/wytyczne_2021.html</p>		
Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji		
<p>Wykłady: zaliczenie z oceną: test jednokrotnego wyboru: (P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_K01)</p>		

Ćwiczenia: zaliczenie z oceną na podstawie obecności na zajęciach oraz umiejętności praktycznych zdobywanych podczas realizacji ćwiczeń; pozytywne zaliczenie kolokwium końcowego: Student na fantomie wykonuje czynności BLS i ALS, uzasadniając algorytm działania. Wykazuje się znajomością metod i technik postępowania z pacjentem nieprzytomnym oddychającym, oraz nieprzytomnym nieoddychającym. Student potrafi wyjaśnić i wdrożyć przydatność wiedzy z zakresu łańcucha ratunkowego.

Wykonanie każdego poszczególnego algorytmu oceniane jest, za pomocą punktów. Minimum 60% poprawnie wykonanych czynności daje ocenę pozytywną (**P_W01, P_W02, P_W03, P_W04, P_W05, P_U01, P_U02, P_U03, P_U04, P_K01**)

Samokształcenie: ocena końcowa uzyskana z zaliczeń prac zleconych przez prowadzącego ćwiczenia.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Wykłady i ćwiczenia	
Zajęcia dydaktyczne	60
Samokształcenie	
Studiowanie literatury	3
Przygotowanie projektu/eseju itp. (prezentacja, wypowiedź pisemna)	2
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Liczba godzin razem:	70
Liczba punktów ECTS	2
Kontakt	iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Wychowanie fizyczne I II rok, semestr 3	P.INNE.45.W.F.1
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Przedmioty dodatkowe Additional Subject	
Poziom studiów: studia I stopnia	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Physical Education	
Profil studiów: Praktyczny	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania ćwiczeń fizycznych.	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 30		0
Cele przedmiotu		
Zapoznanie studentów z zasadami kształtowania sprawności fizycznej z zastosowaniem wybranych form aktywności ruchowej		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	K.C.W16.
Umiejętności:	P_U01 rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia	K.C.U29.
	P_U02 dobiera metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtuje zachowania zdrowotne różnych grup społecznych	K.C.U30.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Ćwiczenia: 1. Diagnozowanie stanu fizycznego organizmu. 2. Nauka i doskonalenie ćwiczeń kształtujących motorykę i postawę ciała. 3. Nauka i doskonalenie ćwiczeń stosowanych w profilaktyce wybranych chorób. 4. Nauka zasad treningu zdrowia. 5. Nauka wybranych form intensywnego odpoczynku. 6. Usprawnianie technik udzielania pierwszej pomocy. 7. Doskonalenie wybranych elementów technicznych lekkiej atletyki, gimnastyki, form muzyczno-ruchowych, kulturystyki, pływania oraz gier zespołowych		
Zalecana literatura		
Podstawowa: Buck I., Gimnastyka izometryczna dla zdrowia i urody, PZWL, Warszawa 2018 Chodakowska E., Kavoukis L., Choiński T., Trenuj z nami! Uniwersalny trening personalny. Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 2015 Delavier F., Modelowanie sylwetki. Atlas treningu siłowego dla kobiet, PZWL, Warszawa 2018		

Owczarek S., Atlas ćwiczeń korekcyjnych, Korso, Warszawa 2016

Uzupełniająca

Delavier F., Atlas treningu siłowego, wyd. 2, PZWŁ, Warszawa 2018

Maszczyk T. (red.), Metodyka wychowania fizycznego, AWF, Warszawa 2004

Osiński W., Zarys teorii wychowania fizycznego, AWF, Poznań 2002

Pilawska A., Pilawski A., Petryński W., Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej., GWSH, Katowice 2003

Zawioła W., Bądź fit. Zaplanuj trening z Mariuszem Czerkawskim. Burda Publishing Polska, Warszawa 2014

Pokora T., Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna. Wydaw. PWSZ, Wałbrzych 2002

Wróblewski P., Piłka siatkowa w szkole. Poradnik metodyczny, WSiP, Warszawa 2005

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: testy sprawnościowe, min. 4 (P_W01, P_U01, P_U02, P_K01)

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

30

Liczba punktów ECTS

0

Kontakt

iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	Wychowanie fizyczne II II rok, semestr 4	P.INNE.46.W.F.2
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Przedmioty dodatkowe Additional Subject	
Poziom studiów: studia I stopnia	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Physical Education	
Profil studiów: Praktyczny	Status przedmiotu	Język wykładowy
	obowiązkowy	polski
	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Brak przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania ćwiczeń fizycznych.	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Ćwiczenia: 30		0
Cele przedmiotu		
Zapoznanie studentów z zasadami kształtowania sprawności fizycznej z zastosowaniem wybranych form aktywności ruchowej		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna zasady promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	K.C.W16.
Umiejętności:	P_U01 rozpoznaje uwarunkowania zachowań zdrowotnych pacjenta i czynniki ryzyka chorób wynikających ze stylu życia	K.C.U29.
	P_U02 dobiera metody i formy profilaktyki i prewencji chorób oraz kształtuje zachowania zdrowotne różnych grup społecznych	K.C.U30.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Ćwiczenia: 1. Diagnozowanie stanu fizycznego organizmu. 2. Nauka i doskonalenie ćwiczeń kształtujących motorykę i postawę ciała. 3. Nauka i doskonalenie ćwiczeń stosowanych w profilaktyce wybranych chorób. 4. Nauka zasad treningu zdrowia. 5. Nauka wybranych form intensywnego odpoczynku. 6. Usprawnianie technik udzielania pierwszej pomocy. 7. Doskonalenie wybranych elementów technicznych lekkiej atletyki, gimnastyki, form muzyczno-ruchowych, kulturystyki, pływania oraz gier zespołowych		
Zalecana literatura		
Podstawowa:		
Buck I., Gimnastyka izometryczna dla zdrowia i urody. PZWL, Warszawa 2018		
Chodakowska E., Kavoukis L., Choiński T., Trenuj z nami! Uniwersalny trening personalny. Wydawnictwo K.E. Liber, Warszawa 2015		
Delavier F., Modelowanie sylwetki. Atlas treningu siłowego dla kobiet. PZWL, Warszawa 2018		

Owczarek S., Atlas ćwiczeń korekcyjnych, Korso, Warszawa 2016

Uzupełniająca:

Delavier F., Atlas treningu siłowego, wyd. 2. PZWL, Warszawa 2018

Maszczyk T. (red.), Metodyka wychowania fizycznego. AWF, Warszawa 2004

Osiński W., Zarys teorii wychowania fizycznego. AWF, Poznań 2002

Pilawska A., Pilawski A., Petryński W., Zarys teorii i metodyki rekreacji ruchowej. GWSH, Katowice 2003

Zawioła W., Bądź fit. Zaplanuj trening z Mariuszem Czerkawskim. Burda Publishing Polska, Warszawa 2014

Pokora T., Gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna. Wydaw. PWSZ, Wałbrzych 2002

Wróblewski P., Piłka siatkowa w szkole. Poradnik metodyczny. WSiP, Warszawa 2005

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Ćwiczenia: testy sprawnościowe, min. 4 (P_W01, P_U01, P_U02, P_K01)

Nakład pracy studenta

Liczba godzin

Ćwiczenia

Zajęcia dydaktyczne

30

Liczba punktów ECTS

0

Kontakt

iz@puas.pl

KARTA PRZEDMIOTU

Instytut: Zdrowia	Nazwa przedmiotu	Kod przedmiotu
	BHP i ergonomia I rok, semestr 1	P.INNE.47.BHP
Kierunek: Pielęgniarstwo	Nazwa modułu w języku polskim i angielskim	
	Other	
Poziom studiów: I stopnia - licencjackie	Nazwa przedmiotu w języku angielskim	
	Safety and Sanitation of Work	
	Status przedmiotu	Język wykładowy
	Obowiązkowy	polski/angielski
Profil studiów: praktyczny	Imię, nazwisko, tytuł/stopień naukowy osoby/osób prowadzącej/prowadzących zajęcia	
	Wymagania wstępne	
	Brak	
Formy zajęć i liczba godzin		Liczba punktów ECTS
Wykład – 4 godz.		1
Cele przedmiotu		
Przekazanie studentom interdyscyplinarnej wiedzy o człowieku w środowisku pracy. Zapoznanie z prawnym stanem ochrony pracy i zasadami zachowania się w przypadku zagrożenia. Uświadomienie obowiązków i praw pracownika i pracodawcy.		
Zakładane efekty uczenia się		Odniesienie do kierunkowych efektów uczenia się
Wiedza:	P_W01 zna podstawowe pojęcia z zakresu prawa i rolę prawa w życiu społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem praw człowieka i prawa pracy	K.B.W15.
	P_W02 zna swoiste zagrożenia zdrowotne występujące w środowisku zamieszkania, edukacji i pracy	K.B.W25.
Umiejętności:	P_U01 stosuje przepisy prawa dotyczące praktyki zawodowej pielęgniarstwa	K.B.U12.
	P_U02 ocenia światowe trendy dotyczące ochrony zdrowia w aspekcie najnowszych danych epidemiologicznych i demograficznych	K.B.U13.
Kompetencje społeczne:	P_K01 dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.S.1.3.7.
Treści programowe		
Istota BHP – przepisy BHP. Kodeks pracy. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 lipca 2007 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy w uczelniach. Podstawowe zasady ochrony		

przeciwpozarowej oraz postępowania w razie pożaru. Organizacja i zasady udzielania pomocy przedlekarskiej w razie wypadku.

Zalecana literatura

Podstawowa

Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 – Kodeks Pracy (tekst jedn. Dz. U. z 1998 r., Nr 21, poz. 94 z późn. zm.)
<https://dziennikustaw.gov.pl/D2020000132001.pdf>

Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 178, poz. 1380)

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20091781380>

Uzupełniająca

Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2009 r., Nr 167, poz. 1322)

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20021991673>

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3.04.2017r. w sprawie wykazu prac uciążliwych, niebezpiecznych lub szkodliwych dla zdrowia kobiet w ciąży i kobiet karmiących dziecko piersią (Dz. U. 2017 poz. 796)

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20170000796>

Formy zaliczenia/sposoby weryfikacji

Zaliczenie na ocenę - test (50% max liczby możliwych do zdobycia punktów na ocenę dst): P_W01, P_W02, P_U01, P_U02, P_K01.

Nakład pracy studenta	Liczba godzin
Zajęcia dydaktyczne	4
Przygotowanie się do zajęć	-
Studiowanie literatury	6
Przygotowanie projektu/eseju itp.	5
Przygotowanie się do egzaminu/zaliczenia	5
Licz godzin razem	20
Liczba punktów ECTS	1
Kontakt	iz@puas.pl